לציונות—לסוציאליזם—לאחוות עמים

על המשמר

יום ה', ח' בכסלו תשמ"ט, 17 בנובמבר 1988 / שנת מ"ו מס' 13802 / המחיר 1.40 ש"ח כולל מע"מ

צבן: כוונת ועדת הכספים להגדיל היום מימון המפלגות — שערוריה

כתבנו הכלכלי בירושלים

"הכוונה להביא היום לוועדת הכספים של הכנסת הצעה להגדיל את מימון המפלגות בשיעור של עשרות אחוזים היא שערוריה, הן מבחינה פרלמנטרית והן מבחינה חברתית" — כך אמר אמש ח"כ יאיר צבן ממפ"ם. ח"כ צבן אמר אתמול, כי "לא ייתכן שוועדת הכספים, רוויקא בישיבתה האחרונה, תנקוט בצעד קיצוני כזה. גם למפ"ם כמו למפלגות אחרות, נותר חור גדול בקופה לאחר מערכת הבחירות, אולם אין להעלות על הדעת שמפלגות המיוצגות בוועדת הכספים, שלא נזעקו לסתום את החור בתקציבן של מאות אלפי משפחות המצויות מתחת לקו העוני — תזדעקנה לפתע לסתום את החור בתקציבן שלהם", אמר צבן.

ושינגטון: החלטות אלג'יר אינן עונות על צרכי תהליך השלום

דובר משרד־החוץ רדמן: האיזכורים של 242 ו־338 דו־משמעיים וההכרה המרומזות בישראל אינה מספיקה ● סוריה הודיעה לאחר שתיקה כי היא תומכת בהחלטה, אך לא ברור אם גם מכירה במדינה הפלשתינית ● בריה"מ מוכנה להכיר – אם אש"ף יבקש זאת ● רומניה פרסמה הודעת תמיכה ● 22 מדינות כבר הכירו ● צרפת ושווייץ אמרו כי אינן מתנגדות להכרה, אך לא יעשו כן כל עוד גבולות המדינה אינם מוגדרים ● כנראה שיוון עומדת להכיר בה, ובמקביל להכיר דה־יורה בישראל ● ערפאת יצא לקהיר, כנראה כדי להשיג הכרה מצרית במדינה הפלשתינית

אורי הורביץ, אהרון ניר (איטליה), סוכנויות הידיעות

"ההחלטות שהתקבלו באלג'יר ע"י המועצה הלאומית הפלשתינית אינן עונות על צרכי תהליך השלום", אמר אתמול צ'ארלס רדמאן, דובר משרד החוץ האמריקני והוסיף כי האיזכורים של החלטות מועצת הביטחון 242 ו־338 כפי שבאו לידי ביטוי בהחלטות המועצה הם דו־משמעיים, וכי הכרה מרומזות או עקיפה בזכות קיומה של ישראל אינה מספיקה כדי לחרש את תהליך השלום.

רדמאן הדגיש, כי ההצהרות בדבר ויתור על טרור "אינה אלא חזרה על עמדות קודמות, והמעשים הם אלה שקובעים".

סוריה הודיעה אתמול, לאחר התעלמות של יממה מהכרזת אש"ף על כינון מדינה, כי היא תומכת בהקמת מדינה פלשתינית, אולם מן ההודעה לא ברור עדיין אם היא מכירה במדינה הפלשתינית עליה הוחלט שלשום באלג'יר. בהודעה נאמר עוד, כי סוריה מתנגדת לוויתורים כלשהם לישראל, שכן ישראל לא עשתה עד היום צעד כלשהו למען השלום.

עיראק קראה אתמול לכל מדינות הליגה הערבית לשלוח את שרי

(סוף בעמ' 4)

ניצים ויונים ב"עבודה" מתכנסים היום כדי לתבוע הפסקת השיחות עם הליכוד

זו התכנסות משותפת חסרת תקדים ● תובעים לכנס בדחיפות לשכת המפלגה ● בדיון ב"שרינו" הוחלט לתבוע מהליכוד כתנאי להצטרפות המערך קבינט חוסם שימנע החלטות חד־צדדיות בנושאי בטחון והתנחלות

דורית גפן

התכנסות משותפת חסרת־תקדים, של יונים וניצים ושל חוגים שונים במפלגת העבודה תתקיים היום בתל אביב, בבית מפלגת העבודה, כדי לדון ובעיקר למחות נגד השיחות של ראשי המפלגה עם הליכוד על השתתפות המערך בממשלה רחבה בראשות שמיר.

אל מזכ"ל המפלגה, עוזי ברעם, הגיעו עד כה פניות רבות של חברים לכנס את הלשכה לדיון דחוף במגעים עם הליכוד, וכן לכנס את המרכז.

ברעם: אין בסיס

נודע, כי ברעם עשוי לכנס את הלשכה כבר בראשית השבוע אם יבקשו ראשי המפלגה לקבל מנדט לנהל מו"מ מעשי עם הליכוד, על השתתפות בממשלה רחבה. עוזי ברעם, אשר השתתף בפגישה עם שרי הליכוד ביום שלישי, אמר אתמול כי המפלגה תיטיב לעשות אם תקבע באורח ברור שאין כל בסיס רעיוני או פוליטי לנהל מו"מ עם הליכוד על הקמת ממשלה רחבה.

דיון ב"שרינו"

אתמול נחלקו הסיעות בפורום "שרינו" לגבי השיחות עם הליכוד. הוחלט להציע לליכוד להקים צוות משותף לשיחות מוקדמות כדי לברר אם יש טעם בכלל לנהל מו"מ. בין הנקודות הטעונות בירור — הקמת מנגנון חוסם, קבינט שימנע החלטות חד־צדדיות בנושאי מדיניות, ביטחון והתנחלות.

כן דורשים "שרינו" לברוק מתן אחד התיקים הבכירים (חוץ או אוצר), בנוסף לתיק הביטחון שיימסר ליצחק רבין וכן בדיקת קווי־היסוד שמפלגת העבודה תוכל "לחיות איתם".

(סוף בעמ' 4)

רבין שלל אפשרות כי יצטרף עם מחנהו לממשלת הליכוד

עתיים

שר־הבטחון יצחק רבין אמר אמש ב"מוקד", כי יש לתת ל"ליכוד" צ'אנס להוכיח, כי הוא יכול לקדם את תהליך השלום, לפי דרכו, כאשר התיקים של ראשות הממשלה ושר־החוץ יהיו בידיו. עם זאת הוא סבור, שיש להפקיד את תיקי הבטחון והאוצר בידי מפלגת העבודה, בממשלה רחבה, שתקום על בסיס של שותפות ושוויוניות בין מפלגת העבודה והליכוד. רבין אמר, שהוא סבור שחייבים למצוא את האפשרות להשתתף בממשלה רחבה, לא בכל מחיר ולא בכל תנאי. לדעתו, אין לחזור על הטעות שהיתה ב־1981, כאשר מפלגתו לא הצטרפה לממשלת בגין. "ייתכן מאד שמלחמת לבנון לא היתה מתקיימת במתכונת שהיתה", אמר.

בתשובה לשאלה שלל רבין אפשרות, שישתתף עם המחנה שלו לבדו בממשלה כזו, בהדגישו כי "לא יילך בדרך שמישהו אחר הלך בה בעבר".

גברו רכישות מטבע זר — גורמים בנקאיים: פיחות קרוב אינו מן הנמנע

סבורים שפיחות בשיעור של 10% צפוי כבר בסוף השבוע ● הנגיד ברונו: בנק ישראל פועל להאטת הרכישות ע"י העלאה של הריבית ● הריבית הצפויה במכרז היום עשוייה להגיע ל־29% ● אם גל קניית מטבע זר לא ייבלם הוא עלול להגיע ב־1 בינואר ל־2 מיליארד דולר והיתרות עלולות לרדת מתחת לקו האדום של 2.5 מיליארד

כתבנו הכלכלי בירושלים

שמועות עקשניות על ביצוע של פיחות קרוב ביותר גרמו, החל מאמש, לדריכות ומתח רבים במערכת הכלכלית, אולם הלילה לא בוצע פיחות. יחד עם זאת מעריכים גורמים כלכליים, כי אין להוציא מכלל אפשרות שפיחות יבוצע הלילה או במוצאי שבת.

אתמול התווסף עוד קולות [?] שדורשים לבצע מייד פיחות בשער השקל הן משום שהדבר הכרחי והן כדי להרגיע את המערכת הכלכלית בארץ. אחדים מחברי המועצה המייעצת של בנק ישראל תבעו אמש בישיבת הוועדה לבצע פיחות מייד, אולם בישיבה נשמעו גם קולות נגד ביצוע צעד חפוז כזה, ללא תוכנית כלכלית מלאה, ונגיד בנק ישראל הפרופסור מיכאל ברונו, אף ביקש שלא לקיים דיון מעמיק בנושא בשל רגישותו הרבה.

הודיע. מצדדים עתה בבנק ישראל בביצוע של פיחות, אך זאת בתנאי שיבטיח שהאינפלציה לא תעלה מחדש ושהפיחות יעוקר מהשכר.

הנגיד: המטרה מהלך

בישיבה שהתקיימה אתמול שמעו חברי המועצה המייעצת של בנק ישראל סקירה מפיו של הנגיד פרופסור מיכאל ברונו על התפתחויות השותפות במשק והרקע למדיניות שנוקט בנק ישראל. הנגיד אמר, כי מאז ראשית השנה פעל הבנק להורדה הדרגתית בריבית על רקע הרצון בפעילות הכלכלית שהתנכר במהלך השנה.

בתקופה האחרונה, אמר הנגיד, אנו עדים לתופעה של התגברות משיכות מטבע חוץ על ידי הסקטור העסקי כתוצאה מהתגברות הציפיות לפיחות. משיכות מטבע חוץ מומנו על ידי משיכת פקדונות שקליים מן הבנקים והגדלת הביקוש של הסקטור העסקי לאשראי שקלי.

גרעונות ועלייה בריבית

כתוצאה מכך נפלצה מערכת (המשך בעמוד 2)

סוף שגרירות ישראל במאנילה

מאנילה - בירת הפיליפינים. - סטודנטים פלשתינים מניפים דגלי אש"ף ותמונות של ערפאת ומעלים באש מגן־דוד בהפגנה מול שגרירות ישראל, שנערכה בתמיכה בהכרזת אלג'יר (צילום: אי. פי.)

פורת אסף: "שידורי תעמולה" מאלג'יר ● עמ' 3
"חופש" — מטה למאבק בסחטנות דתית ● עמ' 4
הפרלמנט האסטוני הכריז על ריבונות ● עמוד 5
דיון חירום במשרד העבודה במדדי האבטלה ● עמ' 20

רק פורת יכול

ככל שהולכת ומתקרבת שלטון ממשלת הליכוד, מתבסס אורי פורת על כסאו כמנכ"ל הבא של רשות השידור. פורת הוא בלי ספק המנכ"ל המתאים ביותר לשמיר ולממשלתו, ובניגוד לטומי לפיד, שהעז לתפקד כאיש תקשורת עצמאי, פורת מספק לליכוד את כל הסחורה. הוא עושה בהתמדה ובעקשנות לעיקור הטלוויזיה מכל ניצוץ של עצמאות מקצועית, מנטרל את ראשיה מכושר השיקול האוטונומי, שהוא לאנשי תקשורת כאוויר לנשימה, והופך את הטלוויזיה למכשיר שלטוני מגמתי על־פי ציפיות השלטון הימני והאווירה המושבת במליאת רשות השידור.

שלשום נתן פורת לשולחיו, לעיתונאים ברשות השידור ולציבור בארץ, שיעור בתקשורת לאומנית, שהוא גם הצהרת כוונות לקראת כהונתו הבאה. הוא לא איפשר השמעת נאומו של ערפאת בוועידת אלג'יר, למרות שהיה זה ללא ספק האירוע החשוב של אותו יום וכן פסל כתבה הכוללת את דעותיהם של תושבי השטחים על האירוע. פורת פעל כאן על־פי הכלל הנקוט במדינות טוטליטאריות, שמה שאין עוסקים בו בתקשורת, אינו ראוי לתשומת־לב, ומי שאין מציגים אותו בעיני הציבור חדל מלהתקיים. במקרה זה נותר פורת ותאוותו בידו. נאומיו ותמונותיו של ערפאת הופיעו בתקשורת הכתובה בהרחבה, כמו התגובות מן השטחים. הטלוויזיה הישראלית, בדומה למקרים בעבר, התגלתה ככלי תקשורת דל, בלתי אמין ומונחה בשיקולים זרים.

לאט לאט הופכת הטלוויזיה למקום רפאים. אלה שנשארים מאבדים את כבודם המקצועי ואת כוח עמידתם מול אופן הניהול של פורת. אלה שיש להם כוח או הזדמנות, עוזבים אותה. לפורת עצמו אין, ככל הנראה, מקום לדאגה. הוא עושה עבור שולחיו מה שלא ציפו שיעשה אפילו בחלומותיהם הוורודים ביותר, ואם יגמלו לו בעין יפה.

שוחררו ארבעה חיילי "גבעתי" הנאשמים בהריגת תושב ג'בליה

בית־הדין הצבאי ביטל בכך החלטתו הקודמת לעוצרם עד תום ההליכים

עזרא אבירן

ארבעת חיילי "גבעתי" המואשמים בהריגת תושב מחנה הפליטים ג'בליה בראשית אוגוסט שוחררו אמש מהמעצר עד תום ההליכים. קרובי משפחה רבים שהמתינו באולם בית־הדין הצבאי בדרום להחלטת נשיא בית־הדין הצבאי, אלוף משנה עמנואל גרוס, פרצו בקריאות שמחה, חיבוקים ונשיקות.

את הבקשה לדיון ועיון נוספים במעצרם הממושך העלו הסנגור הראשי של צה"ל, סגן־אלוף דור רוזן, והסנגור הפיקודי, סרן יהודה גרינהויז. הם טענו, כי במשפט נתגלו עובדות חדשות, המשנות את התשתית העובדתית, ונתגלו ראיות המנתקות את הקשר הסיבתי בין פעולתם של הנאשמים למות העצור. לדבריהם הוכח, שאחרים היכו את העצור במתקן הכליאה לאחר שהובא לשם בידי הנאשמים.

נשיא בית־הדין הצבאי קבע בהחלטתו לשחרר את ארבעת החיילים, כי העתירה יסודה בדין ובצדק, ויש מקום לשחרר את הנאשמים כיוון שההליכים המשפטיים יימשכו זמן רב, ולא דווקא באשמת בעלי הדין או בית הדין הצבאי. מדובר בחיילים ללא עבר פלילי, שביצעו את תפקידם הצבאי.

את התביעה ייצג אמש התובע הפיקודי, סרן ירון לוי, וגם הסנגורים עורכי הדין עצמון ומזרחי הצטרפו לבקשת השחרור. המשך המשפט נדחה ל־24 בחודש זה, ולאחר הופשתם ישובו הנאשמים לשרת ביחידותיהם גם בזמן המשך המשפט.

כ־100 חברי "עד כאן", ארגון של אנשי סגל באוניברסיטת ת"א, מרצים ועוזרי הוראה מהפקולטות למדעי הרוח, החברה ומדעי החיים, הפגינו אתמול בצהריים באוניברסיטה נגד דיכוי העם הערבי וסגירת האוניברסיטאות בשטחים. פרופ' עמוס פונקנשטיין אמר בהפגנה: מצב הערבים בשטחים דומה למצב היהודים ב־1936, בגרמניה הנאצית (צילום: ורד פאר)

הברפלד מינה ועדת פסיקה לפיטורים בהסנה

אבשלום קווה

יו"ר האגף לאיגוד מקצועי, חיים הברפלד, מינה לפני ימים מספר ועדת פסיקה לגבי מספר המפוטרים וגובה הפיצויים בחברת הסנה. בראש הוועדה יעמוד סגן יו"ר האגף לאיגוד מקצועי, אפרים זילוני, ולצדו נציג נוסף של האגף, אברהם שמר, וכן נציג מטעם חברת העובדים, עמוס ירקוני, שהוא מנהל למשאבי אנוש.

הנהלת הסנה הגישה לפני מספר ימים תכנית הבראה, הכוללת פיטורי ארבע מאות עובדים, מתוכם מאתיים קבועים. ועד העובדים הודיע כי אינו מתנגד לתכנית ההבראה, אולם הנתונים שהגישה ההנהלה אינם מקובלים עליהם. גם הסתדרות הפקידים הודיעה על התנגדותה הנמרצת לתכנית.

4 נפצעו בתאונה ח"כ זיאד שלא נפגע היה במכונית הפוגעת

כתבנו בעמק

מכונית פז'ו 504, שליד נהגה ישב חבר הכנסת תופיק זיאד, פגעה אתמול בדרכה לעפולה במכונית סובארו שנהגה ניסה לפנות שמאלה לכפר עין איברהים.

בתאונה נפצעו ארבעת נוסעי הסובארו, שלושה קל ואחד קשה. כולם תושבי אום אל פחם. ח"כ זיאד ונהג המכונית שבה נסע לא נפגעו.

חוקרי לשכת התנועה של עפולה פתחו בחקירה.

● האירועים האחרונים באיזור כפר־סבא אילצו את ראש העיר לפנות לאלוף פיקוד המרכז, עמרם מיצנע ולמשטרת ישראל ולבקשם להגביר את פעילות הבטחון והאבטחה באיזור המזרחי של כפר־סבא הגובל עם הישובים במשולש ובשומרון.

נחתם הסכם למחשוב כולל של מערכת הבריאות הממלכתית

הפרויקט, הגדול בסקטור הציבורי, יעלה כ־20 מיליון שקל בכ־3 שנים ● שרת הבריאות: מהפכה, מחושך לאור ● "דיגיטל" ו"טכם" זכו במכרז

רונית מורגנשטרן

הסכם המחשוב הגדול ביותר בסקטור הציבורי בישראל נחתם בין משרד הבריאות לחברות "דיגיטל" ו"טכם".

במסגרת הפרויקט, תמוחשב כל מערכת הבריאות הממלכתית, בעלות של כ־20 מיליון שקל שישולמו במשך שלוש שנות תקציב. בטקס חתימת ההסכם אמרה שרת הבריאות, "זוהי מהפכה, מעבר מחושך לאור בניהול מערכת הבריאות".

הפרויקט נחשב לחדשני בקנה מידה עולמי, והוא יכלול את כל בתי החולים הממשלתיים, לשכות הבריאות המחוזיות, ומרפאות משרד הבריאות בכל הארץ. רשת תקשורת מסועפת תקשר בין כ־70 מחשבים לכ־1,000 מסופים באתרים שונים. היא תאפשר גם להנהלת משרד הבריאות קבלת מידע מיידי, שליטה וניהול של כל תנועת המאושפזים, כוח האדם, מלאי התרופות והציוד ומערכת הכספים.

שרת הבריאות, שיזמה את המחשוב ופעלה למענו במרץ רב אמרה, כי מעתה ניתן יהיה לקבל תהליך החלטות מודרניות, ואין ספק שההשקעה תצדיק את עצמה מרגע ההפעלה. היא בירכה את ראשי האוצר על התייחסותם האוהדת למימון הפרויקט.

ההחלטה לבחור ב"דיגיטל" ו"טכם" באה לאחר בדיקת ההצעות במכרז שנמשך כשנה. התחרו שש חברות גדולות. מנכ"ל דיגיטל, גיל וייזר, אמר כי פרויקט זה הוא האתגר הגדול ביותר במערכת האזרחית, וחברת דיגיטל העולמית עוקבת אחריו בעניין רב.

מחשוב המערכת יביא הקלה רבה לציבור החולים בכל תהליכי הקבלה והשחרור באשפוז וכן בתהליכי המעקב וההזמנות להמשך טיפול במרפאות חוץ. רשת התקשורת תעביר מידע מינהלי ורפואי בין כל בתי החולים, תוך שמירה קפדנית על סודיות רפואית. נבדקת גם האפשרות להתקשרות עם מחשבים של קופת חולים.

לפי התכנון, מהבוקר ובמשך ששת החודשים הקרובים תותקן מערכת המחשוב בבתי החולים הממשלתיים הכלליים, ואחר כך בשאר בתי החולים, במשך כשנתיים. ראש הפרויקט מטעם משרד הבריאות הוא המשנה למנכ"ל, שרגא הבר.

אספקת תרופות ממוחשבת בקופ"ח בגליל

קובי מנדל

אספקת תרופות ממוחשבת הופעלה באחרונה ב־145 המרפאות הכפריות של קופת החולים הכללית במחוז הגליל. מנהלי מחוז הגליל, שר שלום וד"ר ר. קריסטל מסרו, שמאז הפעלת השיטה החדשה פחתו באופן משמעותי מקרי מחסור בתרופות.

כמרכז עורך המחשב בקרה למרשמים ומונע בכך טעויות אנוש. בקופת החולים מכינים עתה תשתית להכנסת השיטה גם למרפאות העירוניות במחוז הגליל.

צבן: לדאוג מיד להבטחת הכנסה למאות אלפים שמתחת קו העוני

דו"ח הביטוח הלאומי — כתב אשמה חמור נגד ממשלת האחדות ● איגוד העובדים הסוציאליים דורש דיון דחוף בממצאי הדו"ח בכנסת, בממשלה ובוועדה המרכזת

אבשלום קווה, וכתבנו הכלכלי בירושלים

"להחזיר את קיצבת הילד הראשון ולבטל את המס על קיצבאות הילד השני והשלישי לאלתר" — תבע אתמול ח"כ יאיר צבן בעקבות פרסום נתוני דו"ח הביטוח הלאומי על ממדי העוני בישראל. לפי הדו"ח, 634 אלף אזרחים חיים מתחת לקו העוני.

ח"כ צבן אמר אתמול, כי הדו"ח הוא כתב אשמה חמור מאין כמותו נגד המדיניות הכלכלית והחברתית של ממשלת האחדות הלאומית, ומצדיק את הביקורת החריפה שמפ"ם מתחה כל העת על מדיניות זו.

ח"כ צבן תובע להעלות מיד את קיצבאות הביטוח הלאומי בכלל, ואת אלה המיועדות להבטחת הכנסה במיוחד. כמו כן תבע, כי תיקון הרפורמה במס הכנסה, על ידי העלאת סף המס, ריווח מדרגות המס והכבדת המס על העשירון העליון, ייעשו לאלתר.

עוד אמר אתמול ח"כ צבן, כי התרחבות הפערים הכלכליים הגיעה לממדים מסוכנים, ואין עוד ספק, כי השפעת הרפורמה במס הכנסה שבוצעה בשנתיים האחרונות העמיקה עוד יותר את הפער. בישראל חיים כיום 16.6 אחוזים מכלל האוכלוסיה מתחת לקו העוני ואילו בארה"ב מספרם מגיע רק לפחות מ־15 אחוזים.

איגוד העובדים הסוציאליים פנה אתמול לחברי כנסת בדרישה, לתבוע כינוס דחוף של מליאת הכנסת כדי לדון "בממצאים המדהימים של המוסד לביטוח לאומי, לפיהם 750 אלף איש חיים בתנאים תת־אנושיים" — דברי שרה וילברשטיין, מזכ"ל האיגוד.

וילברשטיין פנתה גם לראש הממשלה, יצחק שמיר, ואל ממלא מקום מזכ"ל ההסתדרות, חיים הברפלד, לזמן את הממשלה ואת חברי הוועדה המרכזת לדיון משותף בממצאים, וכן כדי להגביר את ההתחייבות ואת המודעות למצב של שישית מהאוכלוסיה בישראל, החיים בעוני וניוול.

המשמר

אסיר ביטחוני נרצח בכלא אשקלון בידי "חברו לג'יהד"

"בוא תיקח את הכלב" אמר אסיר למפקד הכלא

עזרא אבירן

חבר ארגון הג'יהאד האיסלמי השפוט ל־15 שנות מאסר, רפיק אחמד סלאח סוסי (30) מעזה, נרצח אתמול בכלא אשקלון.

בשש בבוקר בעת הספירה השגרתית, הגיעו מפקד הכלא סגן גונדר אליעזר לשם וקצין תורן לאגף מספר 2 בכלא. בפתח תא מספר 9, שבו 17 אסירים ביטחוניים, עמד אסיר ואמר למפקד "בוא תיקח את הכלב". בתא שכב רפיק ללא רוח חיים.

חקירת המשטרה העלתה, כי הצעיר נרצח בחניקה. גם הרוצח הוא חבר הג'יהאד האיסלמי (26) ושפוט למאסר עולם באשמת רצח שני תושבי אשקלון בעזה, לפני שנתיים. הרקע לרצח הוא, כנראה, חשד לשיתוף פעולה עם שלטונות הכלא.

2,800 העובדים ב־5 מפעלי "פולגת" שבתו לשעתיים

עתיים

כל עובדי חמשת המפעלים של תשלובת "פולגת" בקרית גת הפסיקו עבודתם בשעה 10 בבוקר לשעתיים, כשביתת מחאה נגד מגמת בעלי התשלובת לפטר, לצמצם ואף לסגור מפעלים.

השביתה הקיפה כ־2,800 עובדים והיא הוכרזה ע"י ארגון־גג של נציגי חמשת המפעלים.

יו"ר ועד הגג, שלום שינדלר, מסר שהשביתה נפתחה שלא בתאום עם מועצת הפועלים במקום. עוד מסר, כי בחודשים האחרונים היו צמצומים ופיטורים בכל המפעלים. לדבריו המדאיג ביותר הוא הנטייה לסגור את מפעל "לינת" שנקלע לקשיים ומועסקים בו למעלה מ־200 עובדים.

שר הקליטה דורש דיון דחוף באבטלה ובסגירת המפעלים

כתבנו הכלכלי בירושלים

שר הקליטה, יעקב צור, פנה אתמול לראש הממשלה, יצחק שמיר, וביקשו להעלות בדחיפות על סדר יומה של הממשלה את בעיית האבטלה הגוברת בעקבות סגירת מפעלי התעשייה בערי הפיתוח, ובעקבותיהן — ההגירה השלילית של האוכלוסיה מיישובים אלה למרכז הארץ.

שר הקליטה אמר, כי על הממשלה להחליט כבר בישיבתה הקרובה על הקמת ועדת שרים מיוחדת, שתפקידה יהיה לבדוק בדחיפות את ממדי הבעיה, ולהמליץ בפני הממשלה על הדרכים לבלימת המפולת בתעשייה באזורי הפיתוח ואבטחת תעסוקה מתאימה לתושבים.

השר צור אמר עוד, כי מספר גדול של מפעלים בערי הפיתוח נסגרו בעת האחרונה ואחרים עתידים להיסגר בקרוב בקרית שמונה, באור עקיבא, באופקים ובדימונה.

מוהע"פ דורשת מצים לבצע תיקוניה במספנות ישראל

קובי מנדל

מועצת פועלי חיפה תובעת מחברת צים לבצע את שיפוצי האניות המפליגות בקו הארוך במספנות ישראל ולא במספנות בהונג־קונג. צים הפנתה את האונייה צים הונג־קונג לתיקונים במזרח הרחוק.

מזכירות מועצת פועלי חיפה החליטה אתמול לקיים דיון משותף עם יו"ר האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות, חיים הברפלד, מנכ"ל המספנות, זאב אלמוג, נציגי איגוד קציני הים ואיגוד הימאים הרדיוגיים, כדי להחליט במשותף על דרכי המאבק נגד חברת צים.

מזכיר מועצת פועלי חיפה, משה ורטמן, מסר כי המספנות הגדילו את התפוקה בעשרות אחוזים בשנתיים האחרונות, וזכו לאמינות ומהימנות. יו"ר ועד הפועלים, משה שטרית, אמר בכינוס, כי עובדי המספנות מוכנים להתחרות עם מספנות אירופיות אך לא עם מספנה בהונג־קונג המעסיקה פליטים מסין בשכר זעום.

נוזהת קצב: שכר הדירה בארץ — שערורייה לאומית

אבשלום קווה

יו"ר הרשות להגנת הצרכן בהסתדרות, נוזהת קצב, פנתה אתמול לשרי האוצר, השיכון והמסחר והתעשייה בתביעה להחזיר לפיקוח את שכר הדירות בשכירות חודשית. לדבריה, מאז הוצאו מהפיקוח, התייקרו דמי שכירות אלה בשיעור שהוא שערורייה לאומית.

בפנייתה קובעת קצב, כי מצב זה פוגע בעיקר בחיילים משוחררים, סטודנטים, זוגות צעירים ורווקים, שאין ידם משגת לרכוש דירה. לדוגמה: בעד דירת בת חדר וחצי במרכז תל־אביב, עבורה שולמו עד לפני כמה חודשים שלוש מאות דולר, דורשים כיום בין ארבע מאות ושלושים לארבע מאות וחמישים דולר, והמצב חמור גם בערים אחרות.

נסים: הרפואה הפרטית — ערובה לחוזקה של הציבורית

עתיים

שר האוצר, משה נסים, הצהיר אתמול בעדותו בוועדת החקירה לענייני הבריאות, כי מדיניות משרדו המאפשרת פעילות הרפואה הפרטית, לא נועדה לקצר את מערכת הבריאות הציבורית, אלא להעשיר אותה, בכך שהיא פותחת מקום לתחרות וגיוון אמצעים לפתרון הבעיות בתחום. לדעת השר, קיומה של רפואה פרטית הוא ערובה לחיזוקה של הרפואה הציבורית.

נסים הוסיף, כי הוא מתנגד לביטול התחרות הקיימת במערכות הבריאות, ויש אפילו להרחיבה ע"י פתיחת בתי חולים לתחרות.

היום תיפתח בוושינגטון החקירה על הפליית עובדי השטחים בידי ישראל

החקירה המנוהלת ע"י משרד הסחר האמריקני עשוייה להיות בעלת משמעות לישראל ● היועץ המשפטי של משרד העבודה יצא במיוחד לשם כך לאוה"ב

כתבת „על המשמר" בארה"ב

משרד הסחר האמריקני פו־תח היום בחקירה מורכבת על האשמות בדבר „הפרת זכויו־תיהם של עובדים פלשתיניים בישראל ובשטחים". החקירה נערכת בעקבות תלונה שהגי־שה האגודה הערבית נגד הפלייה, ובעקבות תלונות שהגישה האגודה הערבית לוועדת הסחר האמריקנית המטפלת בהעדפות סחר.

החוק האמריקני מתנה מתן מעמד מועדף (והקלות מכס, אי־הטלת מכסים) למדינות זרות בשמירה קפ־דנית על זכויות ההתאגדות, ההת־ארגנות ושכר מינימום לעובדים.

איסור על איגודים

התלונה הערבית מתמקדת בעיקר באיסור הישראלי על קיומם של איגודים מקצועיים בשטחים המוחזקים. בחקירה היום יעידו שני אנשי איגודים מקצועיים מירושלים המזרחית ומהגדה המערבית, שיסבירו את ההגבלות. קו ההגנה הישראלי נאחז בעובדה שמדובר באזורים שהחוק הישראלי אינו חל עליהם.

מישראל הגיעו לוושינגטון במיוחד היועץ המשפטי של משרד העבודה ונציג מטעם מתאם הפעולות בשטחים. לצידם יעידו היום נציג ההסתדרות בארה"ב וחברי איגודים מקצועיים אמריקניים, התומכים בעמדה הישראלית.

כתבי המינוי

הח"כים יאיר צבן וחיים אורון ממפ"ם מקבלים מידי משלחת גדנ"עים את כתבי המינוי שלהם כחברי הכנסת ה־12 (צילום: בוניה)

גברו רכישות מטבע זר

(המשך מעמוד ראשון)

הבנקאות לגרעונות נזילות גדולים. גרעונות אלו הביאו לעלייה משמעותית בריבית שמשלמים הבנקים על פקדונות הציבור בשקלים ולעלייה מתונה יותר בריבית על האשראי הבנקאי.

הנגיד אמר, כי בנק ישראל, נוקט היום במדיניות שמטרתה מכוונת להאט את תהליך רכישות מטבע החוץ וזאת באמצעות עלייה מבוקרת של הריבית.

להשגת יעד זה הגדיל בנק ישראל את המקורות שהוא מעמיד לרשות מערכת הבנקאות, תוך שהוא מעלה את הריבית הנגבית, על חלק ממקורות אלה.

29% ריבית במכרז

כתבנו מציין, כי היום יוענקו לבנקים 200 מיליון שקל בריבית גבוהה של 29 אחוזים ובמכרז שיקיים הבנק המרכזי להעברה עוד 950 מיליון שקל למערכת הבנקאית צפוייה אולי אפילו ריבית גבוהה מ־30 אחוזים.

נגיד בנק ישראל אמר אתמול, כי הבנק העדיף דרך ביניים זו על פני שתי דרכים קיצוניות ומנוגדות „שיש כאלה התומכים בהן". על פי דרך קיצונית אחת יש לשמור על יציבות הריבית ולאפשר הדלדלות חריפה ביתרות מטבע החוץ. על פי הדרך השנייה, שבה נוקטים בנקים מרכזיים בעולם במצבים דומים, יש לשמור על יציבות יתרות המטבע על ידי העלאה תלולה של הריבית לשיעורים גבוהים ביותר.

נגיד הבנק הסביר, כי שתי הדרכים אינן מקובלות כיום על בנק ישראל. מצד אחד הבנק אחראי על הגנת יתרות המטבע ואינו יכול להרשות ירידה חריפה בהן, ומצד שני מצב המשק והאטה החריפה בפעילות הכלכלית מחייכים זהירות רבה בעלייה בלתי מבוקרת של הריבית.

קפאון בפעילות

בישיבות המועצה המייעצת והוועדה המייעצת אתמול הושמעו סקירות כלכליות בנרחבות ונמסרו לראשונה אומדנים מעודכנים לגמרי על מצב המשק. מנהל מחלקת המחקר בבנק ישראל, אבי בן בסט, עמד על כך שהקיפאון בפעילות הכלכלית נמשך גם בחודשים האחרונים ואף חלה החרפה במצב הפעילות והתעסוקה במשק. על פי אומדני מחלקת המחקר נמצא, כי צפוי קיפאון בתוצר העסקי בשנת 1988. זאת לעומת עלייה ריאלית של 7 אחוזים ב־1987. כל המדדים הקשורים לשוק העבודה מצביעים אף הם על האטה משמעותית בפעילות, כאשר שיעור האבטלה עלה בחודשים האחרונים לכ־7 אחוזים.

ירידה ב־2 מיליארד

כפי שנודע, מעריכים גורמים בנקאיים בכירים, כי קצב רכישות מטבע החוץ על ידי הסקטור הפרטי ילך ויגבר בימים הקרובים וכי אם לא יבוצע מיד פיחות ירדו יתרות מטבע החוץ ל־1 בינואר ב־2 מיליארד דולרים נוספים ובכך ירדו היתרות, לראשונה מזה שלוש שנים, אל מתחת לקו האדום ויגיעו לכ־2.5 מיליארד דולר בלבד.

הגורמים הבנקאיים וגורמים בכירים במשרדים הכלכליים בירושלים, למעט במשרד האוצר, מעריכים שלאוצר לא תהיה ברירה, ואפילו בניגוד גמור לדעתו של שר־האוצר משה ניסים שאין לבצע פיחות, ייאלץ השר להסכים לביצוע של פיחות בשיעור של כ־10 אחוזים בימים הקרובים ביותר.

גורמים כלכליים בכירים אמרו אתמול, כי אילו ביצע שר האוצר פיחות בשיעור של 8־10 אחוזים כשלושה חודשים לפני הבחירות לא היה נגרם נזק למשק כפי שנגרם עתה בשל אי ביצועו של פיחות כזה.

נדרס למוות בנצרת עלית

כתבנו בעמק

תושב נצרת עלית, מיכאל ריכטר בן 66, נדרס אתמול למוות בעת שחצה את הכביש ליד ביתו. ריכטר, לשעבר מהנדס במע"ץ במחוז הצפון, נפגע בראשו במכונית וולקסווגן בעלת קבינה כפולה נהוגה בידי עלי סלימן, בן 26 מנצרת. אמבולנס העביר את ריכטר לביה"ח העמק ושם נקבע מותו. הנהג נעצר לחקירה.

צייד הצבאים יועמד לדין

עתי"ם

רשות שמורות הטבע השלימה אתמול חקירת ציד בלתי חוקי של צבי. ביום ג' תפס פקח מתנדב ברשות, בדואי ששירת בעבר ביחידה מובחרת, צייד בדואי שירה בצבי ברובה צה"לי. הצבי הוא חיית בר מוגנת, והציד נעשה באזור מוגן, ליד מושב רועי. הרשות הודיעה כי תגיש תביעה נגד הצייד

גרנות משבח המשמעות העצמית ביום השביתה

כתב „על המשמר"

מזכ"ל מפ"ם אלעזר גרנות שיגר מברק ברכה, לאיברהים נימר חוסין, יו"ר הוועד הארצי של הרשויות המקומיות הערביות, שבו נאמר: "העבר ברכתי והערכתי לאזרחים הערביים, על המשמעת העצמית שגילו במהלך יום השביתה נגד הריסת הבתים.

מפ"ם תמשיך במאבקה רב השנים, למען הקצאת קרקעות מספיקות ואישורי תכנית מיתאר ליישובים הערביים שהביאו לאבטחת זכותם לשיוויון מלא גם בתחום זה, ולהפסקת הבניה הבלתי חוקית.

● המרכז המדעי של אי.בי.אם. בישראל הציג אתמול לעיתונאים, אב טיפוס ראשון של מערכת תרגום בעזרת מחשב. בשלב זה, מסוגלת התוכנה לתרגם באיכות מתקבלת על הדעת משפטים באנגלית המורכבים מאוצר מילים מוגבל והעומדים באילוצים בלשניים שונים.

אמש במוקד

רוביק רוזנטל

תקיף אבל לא משכנע

„מוקד" אמש חרג במידה מה מהשימון הרוטיני לעיתים קרובות של התוכנית. רבין היה ברור ומפוקח, והשתמש בהופעתו בתוכנית להעביר … לכיוונים שונים. בקטע הראשון ביטא את תמיכתו בממשלת אחדות … המסר כאן היה משולש — קריאת עידוד לשמיר, תשובה לאלה … העבודה הרצים לרעתו בהתלהבות רבה מדי לאופוזיציה, ובעיקר היענות … הנושבת בציבור בזכות ממשלת אחדות. מבחינה זו ניסה רבין להופיע … לאומי, ולחזק את מעמדו כנגד ירידת מנהיגותו של פרס. הוויתור המופגן … רבין על תיק החוץ למפלגת העבודה השתלב במסר הכללי. לעומת … כאשר נשאל על המצב במפלגה התחמק רבין בתשובות של … לנוסחאות המוכרות — המפלגה תחליט, איני עוסק בנושאים פרסונ… ועוד כהנה.

רבין חזר בהחלט לעצמו, ולא במובן החיובי של המילה, כאשר … המועצה הפלשתינית ועל המתרחש בשטחים. טוב התבשרנו … וגריעה בשטחים, וכי צומחת איישם, במקום סתר, הנהגה אלטרנטיבית … השאלה של יורם רונן בדבר הדימיון של מדיניותו למשטרים טוטליטר… ראויה לצל"ש בעידן אורי פורת, אך היא לא גרמה לרבין לזוע … התבשרנו שבשטחים אין טרור אלא אלימות אזרחית, ובעזרת השם … יותר להגן על הבלתי ניתן להגנה. קשה להבין מדוע אין רבין אומר … את האמת עליה חוזרים דן שומרון ואלופי צה"ל השכם והערב — … יהיה פיתרון מדיני לא תסתיים האינתיפאדה. בנושא זה היה רבין … ותקיף — אבל בהחלט לא משכנע.

שרון: מדינות שיכירו בהכרזת אלג'יר יתחילו ללחוץ על ישראל

עת"ים

"אנו רואים סכנה בהחלטות שהתקבלו באלג'יר משום שאלה … הטרור, ומדינות נוספות שיכירו בעצמאות זו יפעילו לחץ פוליטי על יש… שילווה בסנקציות כלכליות, ואחד הראשונים שבהם יהיה השוק המ… המשותף." אמר אמש השר אריאל שרון בהרצליה בפני משלחת סולידריו… 70 איש, שהגיעה לישראל מצרפת. שרון אמר, כי כל עוד אש"ף קיים … לא יכול להיות שלום באזורנו ואין להעלות על הדעת שגורם פלשתיני … או מנהיג של מדינה ערבית כל שהיא, יהיה מוכן למו"מ אמיתי לשלום … זמן שארגוני טרור מאיימים על חייהם. השר הדגיש, כי ישראל רוצה … ואף אחד אינו יכול להטיף ליהודים על חשיבותו של השלום. אי אפשר … שלום מעמדה של חולשה. השר אמר, כי עקב אחר כל מילה שנאמרה … הפלשתינית באלג'יר. ולדעתו לא השתנה שום דבר בארגון הרצחני, … ידיו דם יהודי יותר משהיה בידי מישהו אחר מאז ימי הנאצים."

בטקס התגיע הוענקה לשר שרון מדליה של העיר פריס "אלפיים … פאריס", בשם ראש עיריית פאריס ז'אק שיראק.

„העלאת מימון המפלגות — מזימה זדונית"

דורית גפן

סיעת ר"צ בכנסת תקפה אתמול בחריפות את מה שהגדירה כמזימה … נציגי הליכוד והמערך בוועדת הכספים של הכנסת להעלות את תקציב … המפלגות לשם כיסוי הוצאותיהן המופרזות והבזבזניות במערכת הבחירו… לדברי ר"צ, דווקא כתנועה ענייה שאין לה כל מקורות מימון אחרים, ה… מתנגדת לכוונה הזדונית שנעשית בעצם הימים שבהם מאות אלפים בישר… נמצאים ברמת חיים הנמוכה מקו העוני.

„הכרזת המדינה הפלשתינית — בזכות שירות הביטחון הישראלי"

ארנון יפה (צרפת)

פאריס. — הרעיון להכריז על מדינה פלשתינית עלה בראשם של מנהיגי אש"ף בזכות שירות הביטחון הישראלי, מוסר כתב רדיו צרפת מכינוס המועצה הפלשתינית, שהכריזה אתמול על מדינה.

לדברי הכתב אמרו מנהיגים פלשתיניים, כי אילולא היה שירות הביטחון הישראלי מגלה תוכנית שהיתה טמונה במגירה במשרדו של פייסל אל חוסייני בירושלים, לא היה עולה רעיון זה בראשם. לפני כן אפילו לא דמיינו הכרזה כזו. רק אחרי שהתוכנית שחוברה על־ידי ד"ר ג'רום סגל ושנשלחה אל חוסייני נמצאה בחיפוש במשרדו של חוסייני והודלפה אל העיתונים הישראלים, אימצו אותה מנהיגי אש"ף.

סגל זוכה לכבוד גדול בכינוס עבור שירותו. הכתבים הצרפתים כינו אותו „הרצל של הפלשתינים".

ראש־הממשלה שמיר פסל אתמול ברדיו „אירופה אחת" את ערפאת כבן־שיח. הוא אמר, כי אימוץ 242 על־ידי אש"ף כבסיס לוועידה הבינלאומית הוא תכסיס טקטי. יעד אש"ף נשאר לחסל את ישראל. שמיר תיאר את מדיניותו כגמישה ופתוחה לשיחות עם מדינות ערב, אבל לא עם ערפאת, איתו אין על מה לדבר. הוא הביע תקווה, כי ממשלות ערב לא יכירו במדינה פלשתינית.

„לה־מונד" מסר, כי עד הרגע האחרון ניסו הסובייטים לשכנע את ערפאת לא להכריז על מדינה. הם גם לחצו על קבלת החלטה 242 בהצהרה הסופית של המועצה, כדי לשפר את מעמדו של אש"ף במערב אירופה.

הנשיא מיטראן פועל לכינוס ועידה בינ־לאומית. מצפים ליוזמה משותפת עם גורבצ'וב במהלך ביקורו במוסקווה בשבוע הבא.

לאתי מורנו ומשפחתה
תנחומים במות
האב
מחלקת הבניה של הקיבוץ הארצי

„על המשמר" עתון יומי
המו"ל: עתון וספר בע"מ
עיתון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: מארק גפן
עורך משנה: ישראל זמיר (בחופשה)
מרכז המערכת: רוביק רוזנטל
המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833 חשבון בבנק הדואר 3—43360—4
המען למכתבים: שירות שקדואר נעול ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR"
(The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone: 378833 Telex: 341652
סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנטר מרים 102-121. טל' 233161-3. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה: 33134 רח' מבנור 17, טל' 673673. המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

הוועד המנהל תומך ב„מסמך פורת" שאסר הפצת „תעמולה" מאלג'יר

העיתונאים שוקלים פנייה לבג"ץ ● ח"כ דדי צוקר: זכות הציבור לדעת מתגוללת באשפתות ● קור: יש לנקוט צעדים נגד העובדים ששידרו את תעמולת האוייב ● דוד גרוסמן החליט לצאת לחופשה בעקבות „המסמך"

טוביה בסקינד

הוועד המנהל של רשות השידור הביע אתמול תמיכה בהנחיות החדשות שפרסם שלשום מנכ"ל רשות השידור, לפיהן יש להקפיד בכל הדיווחים הקשורים ל„אירוע הראוותני" באלג'יר, כפי שהגדירו פורת, ולערוך הפרדה מוחלטת בין מסירת מידע חיוני לבין הפצת תעמולה או דברים שנועדו לשרת תעמולה.

קור סבור, כי העיתונאים ברדיו ובטלוויזיה הגזימו באומרם „הכרזת העצמאות הפלשתינית". „אם השדרנים אינם רוצים להיראות שכירי תעמולה, יש לומר המדינה הפלשתינית כביכול, כדי שלא יחשבו שאנו הולכים שבי אחר המונחים של ערפאת", אמר קור. לטענתו, סרן לא הסתפק בסיקור, אלא תרם פרשנות משל עצמו. כך, למשל, מביא קור את הדוגמה מהכתבה „ראשי המועצות הערביות בוואדי ערה נראו אתמול כממשלה זוטא". על כך אמר קור: „גיל סרן מקים להם מדינה". קור קרא לוועד המנהל לקבל החלטה לפיה הוא זועזע מהסיקור של הטלוויזיה, „קול־ישראל" וגלי צה"ל, על הכינוס באלג'יר, וכי יש לנקוט בצעדים נגד העובדים ברדיו ובטלוויזיה אשר „שרתו את תעמולת האוייב". כמו כן סבור המשנה ליו"ר הוועד המנהל, כי מנכ"ל רשות השידור צריך להפעיל את סמכותו ולפסול כתבות „הפוגעות במעמדה של מדינה", כהגדרתו.

הפרדה בין מידע לתעמולה

אהרון הראל השיב לקור ואמר, כי הוא מקווה שדבריו לא ייצרו מצב „שמחצית עם ישראל חרדה לראות טלוויזיה בירדן". על הנחיותיו של פורת בנושא הוועידה באלג'יר אמר הראל, כי פורת הוא העורך הראשי, והוא יכול להתערב על־פי כללי חוק רשות השידור.

מנכ"ל רשות השידור, אורי פורת, אמר, כי „הרדיו והטל־וויזיה אינם דומים לכלי התקשורת האחרים במדינה, ולו רק משום שהם פועלים על־פי החוק". לדבריו, יש להקפיד על הפרדה מוחלטת בין מסירת מידע חיוני לבין הפצת תעמולה, כהגדרתו, או דברים שנועדו לשרת תעמולה.

יו"ר אגודת העיתונאים בירושלים ואיש רשות השידור אלישע שפיגלמן הגיב על „מסמך פורת" באומרו, כי „מנכ"ל רשות השידור הוכיח שהוא פשוט לא מבין את מהות המדיום עליו הוא מופקד. עד היום חשבנו שלהוראות צנזורה פוליטית אין שום קשר להגנה על בטחון המדינה. דברים כאלה יכול לומר רק שוטה ואדיוט, שלא יודע שניתקו אתמול את החשמל בשטחים. מה מנכ"ל רשות השידור חושב? האם הוא לא יודע שניתן לקלוט שידורים גם משידורים של תחנות הטלוויזיה הערביות. סוג צנזורה כזה נוכל בחוסר אינטיליגנציה".

שפיגלמן הוסיף ואמר, כי אגודת העיתונאים תבדוק את הנחיותיו של המנכ"ל „ואם יתברר שיש בהם פגיעה בחופש העתונות, תשקול אפשרות לפנות לבג"ץ".

אווירה קשה ברשות

ח"כ דדי צוקר (ר"צ) שיגר אתמול מכתב ליו"ר מועצת העתונות, פרופ' יצחק זמיר, ובו הוא כותב בין השאר: „אדוני היו"ר, הימים הללו הם ימי המבחן של הקנאים כמוך לזכות הציבור לדעת. הזכות היסודית הזו מתגוללת באשפתות נוכח ההוראות שאושרו לאחרונה ברשות השידור. אני מציע לכבודו לשקול את האפשרות שמועצת העיתונות תגן על הציבור מפני שרירות הלב באמצעות בג"ץ".

בינתיים שוררת אווירה קשה ברשות השידור ואמש נודע, כי הסופר דוד גרוסמן, המשמש כמגיש יומן הבוקר ב„קול־ישראל", החליט לצאת לחופשה בעקבות „מסמך פורת". יציאתו של גרוסמן לחופשה היא מיידית. גרוסמן הודיע על יציאתו לחופשה אתמול, מיד לאחר שידור יומן הבוקר.

כתב הטלוויזיה אורי גולדשטיין הודיע עוד שלשום על פרישתו מרשות השידור.

פורת „רכב" על הוראת רבין

כתבנו הצבאי

אתמול נודע, כי שר־הביטחון, יצחק רבין, במסגרת המגמה למנוע ליבוי יצרים והשתלהבות של הפלשתינים בשטחים לרגל הכרזת העצמאות של יאסר ערפאת, פנה אל מנכ"ל רשות השידור וביקש שלא לשדר את נאום ערפאת באמצעי התקשורת הישראלים.

כנראה שבהזדמנות זאת הינחה מנכ"ל רשות השידור, אורי פורת, את מנהלי הרדיו והטלוויזיה שלא לתת פומבי לנאום ערפאת או לתגובות ערכיות לו.

כוונת שר־הביטחון היתה לנושא הנאום בלבד, ואולם נראה שאורי פורת פירש לחומרה את ההנחיה ולא הסיר את האיסור במשך שתי יממות.

טרמינולוגיה לאומית

טוביה בסקינד

המשנה ליו"ר הוועד המנהל של רשות השידור, שלמה קור, הציע אתמול טרמינולוגיה „לאומית" למושגים שונים המשודרים באמצעי התקשורת של רשות השידור. במקום אינתיפאדה מציע קור להשתמש ב„התפרעויות, פרעות, מאורעות, או מהומות".

ההנהגה הלאומית של הפלשתינים צריכה להיקרא, לדעתו, „הנהגת הפורעים", ואילו משתתפי הפעולה צריכים להיקרא „ערבים שוחרי שלום", או „ערבים שוחרי דו־קיום".

חידושיו המרעננים של קור הועברו למנכ"ל רשות השידור אורי פורת, והוועד המנהל של רשות השידור ידון בהם בישיבתו הבאה.

נכדו של בלפור התקבל אתמול על־ידי יו"ר הכנסת, שלמה הלל (צילום: רחמים ישראלי)

ר"צ: רבין חוזר לימי ביירות העליזים

עירן טאוס

חברי הכנסת יוסי שריד ודדי צוקר (ר"צ) מתחו אתמול במכתב ששיגרו לכל שרי המערך ביקורת קשה על שתיקתם לנוכח המתרחש בשטחים. הם טוענים במכתבם, כי למרות העוצרים והסגרים, ניתוק החשמל והמים ומחנות המעצר הגדולים בשטחים, לא נשמעות מלות ביקורת ומחאה מצד שרי המערך.

חברי הכנסת הוסיפו במכתבם, כי שר־הביטחון רבין ימשיך, קרוב לוודאי, לבצע את העבודה המלוכלכת גם בקדנציה הבאה, שהרי הוא כבר אימץ למעשה את הצעות הליכוד במערכת הבחירות לדיכוי האינתיפאדה תוך שבועיים.

שריד וצוקר טוענים במכתבם, כי מספר הבתים שנהרסו בחודש האחרון שווה למספרם בכל 12 החודשים מפרוץ האינתיפאדה וכי ניתוק החשמל והמים מזכירים את ימי ביירות העליזים של שרון ורבין, המהדקים יחדיו את המצור על ביירות וחונקים את העיר על אנשיה.

„האם לא תצאו פעם משתיקתכם ותאמרו לעמיתיכם עד כאן. השתיקה עושה אתכם שותפים", מסיימים שריד וצוקר את מכתבם לשרי מפלגת העבודה.

משחק כדורגל כחלק מעיסקת נשק

דפנה ורדי, בריטניה

לונדון. — משחק כדורגל ידידותי בין נבחרות בריטניה לערב־הסעודית התקיים אתמול בריאד. אך הבסיס לקיומו של המשחק לא היה כל־כך ספורטיבי, אלא חלק מעיסקת הנשק שנחתמה בין שתי המדינות לפני חודשים אחדים.

נסיעתה של הנבחרת הבריטית מומנה על־ידי יצרנית המטוסים „בריטיש ארוספייס" והתנאים היו טובים בהרבה מהמקובל. חברי הקבוצה טסו במטוס „קונקורד", אשר נחכר במיוחד לכבוד האירוע, ואנשי „בריטיש ארוספייס" ניצלו את האירוע למטרות יחסי ציבור ופרסום.

כזכור, קנתה ערב הסעודית מהחברה נשק ומטוסים בשווי כולל של 20 מיליארד לירות שטרלינג.

המנהל הבכיר של איגוד הכדורגל הבריטי, גרהאם קלי, אמר לפני צאתה של הקבוצה, כי עיסקת הנשק עם ערב הסעודית הותנתה בכך שבריטניה תסייע בהידוק קשרי הספורט עם הסעודים. „איגוד הכדורגל", אמר קלי, „שמח לסייע לממשלה במילוי התחייבות זו לערב הסעודית. יש לנו נסיון רב עליו אנו יכולים להסתמך, הן בתחום ההדרכה והחינוך הספורטיבי והן ברפואת ספורט".

חברת „בריטיש ארוספייס", הנמצאת עתה במשא ומתן עם מדינות ערביות אחרות, הודיעה על כוונתה לממן תכנית של חינוך והדרכת ספורט בכל איזור המזרח־התיכון והמזרח־הרחוק, אשר תימשך חמש שנים. בחודש פברואר תממן החברה את נסיעתה של נבחרת הנוער הבריטית בכדורגל לעומאן.

ג'יינ'ס: ישראל ערכה ניסוי חשאי בטיל „יריחו 2"

רויטר

לונדון. — ישראל ערכה ניסוי חשאי שני בטיל גרעיני טקטי קרקע־קרקע מדגם „יריחו 2", כתב אתמול השבועון הבריטי לענייני הגנה „ג'יינ'ס דפנס ויקלי".

הגליון החדש של השבועון מסתמך על מקורות ביון אמריקניים שאמרו, כי ירי־הניסוי נערך בספטמבר, בערך באותו זמן שישראל שיגרה את הלוויין הראשון שלה „אופק־1".

עוד מסר השבועון, כי הירי הנסיוני נערך באותו איזור שם נערך הניסוי הראשון של „יריחו 2" במאי אשתקד, כאשר הטיל עבר מרחק של 850 ק"מ ונחת בים התיכון מדרום לכרתים.

השבועון מסר, כי הטווח המירבי של הטיל הוא כ־1500 ק"מ. הוא מסוגל לפגוע בבירות של כל האוייבות הפוטנציאליות של ישראל, כולל בגדאד.

ג'יינ'ס הוסיף, כי ישראל כבר הציבה כ־100 טילי „יריחו 2". ישראל גילתה רק פרטים מעטים על הטיל, ומעולם לא אישרה כי הוא מצוייד בראש־נפץ גרעיני.

בריה"מ הגיבה בזעם על הידיעות בדבר הניסוי הראשון של הטיל, והגדירה טיל זה כאיום על בטחונה. היא גם הזהירה את ישראל לא להמשיך ולפתח נשק זה.

מוסקווה הכריזה, כי המשך העבודה בפרויקט „יריחו 2" יאלץ את בריה"מ לנקוט „צעדים הגנתיים ופוליטיים", אולם ג'יינ'ס ציין, כי ישראל לא הגיבה על אזהרה זו.

שישה נפצעו אתמול בשטחים — למרות המשך „השקט היחסי"

נמשך העוצר ברצועה ובמספר ערים ומחנות בגדה ● אספקת החשמל נותקה לסירוגין גם אמש ● הוארך הצו המונע פתיחת שנת הלימודים

עירן טאוס, פנחס ענברי, עזרא אבירן

ביהודה ושומרון נשמר גם אתמול השקט היחסי, למרות הכרזת העצמאות הפלשתינית.

מקורות צבאיים מסרו, כי לא נרשמו אתמול תקריות או התנגשויות אלימות בגדה המערבית. מקורות ערביים מסרו על פצוע תושב הכפר בית אענן שבנפת רמאללה, עודה עתמאן אל עומרי בן 17, שנורה, לטענת המקורות, בבטנו, והועבר לבית־החולים אל־מקאסד בהר הזיתים.

מקורות צבאיים מסרו, כי עוצר שרר אתמול בשכם ובמחנות הפליטים הסמוכים לה, בקלקיליה, טול כרם ובכפר שוויכה הסמוך לה. קווי הטלפון מנותקים עדיין ברחבי הגדה המערבית וזרם החשמל נותק לסירוגין גם אמש.

העיר רמאללה שקקה אתמול עד שעות הצהריים חיים והמסחר התנהל במרץ רב. לא היו תגיגות והתושבים ניצלו את השעות הבודדות בהן החנויות פתוחות. הנוכחות הצבאית ברמאללה ובגדה המערבית בכלל היתה קטנה אתמול בהשוואה ליום הכרזת העצמאות והימים שקדמו לה, ואולם ניכר היה שהתושבים חיים עדיין תחת הרושם שהותירו אלפי החיילים, הג'יפים והמשוריינים שהיו באיזור. מלבד נסיונות בודדים של ידויי אבנים, הנפת דגלים וקריאת סיסמאות, לא היו הפרות סדר עד שעות אחר הצהריים. בשעות אחר הצהריים היו בגדה נסיונות נוספים לחגוג, להניף דגלים ולירות זיקוקי דינור מאולתרים.

במזרח ירושלים היו אתמול נסיונות לחגוג את הכרזת העצמאות, ועקב כך היו התנגשויות עם המשטרה. בכפר עיסאוויה היו אתמול התנגשויות עם המשטרה וכוחות מג"ב רוב שעות היום. תהלוכת נשים וחגיגות של צעירים פוזרו בידי המשטרה ומשמר הגבול בגז מדמיע ובכדורי גומי וממקורות ערביים נמסר על שני פצועים שפונו לבתי־החולים אל־מקאסד ואוגוסטה ויקטוריה. אירועים דומים היו במקומות שונים ברחבי מזרח־ירושלים ובכפרים שמסביב.

כרוזים נגד אש"ף

בגדה המערבית הופצו אתמול שני כרוזים מטעם שתי המפלגות האיסלמיות המתנגדות לאש"ף: חמאס והג'יהאד האיסלמי.

תנועת חמאס קרא לשביתה כללית בת שלושה ימים, החל מאת־מול, כדי להביע התנגדות להחלטות המועצה הלאומית הפלשתינית ונמ־סר, כי בחברון היתה היענות לקרי־אה זאת.

בבית־לחם היה עימות בין צעי־רים תומכי אש"ף לבין צעירים תומ־כי חמאס, לאחר שהאיסלמים ניסו לסגור את החנויות בכוח.

כרוזי הג'יהאד האיסלמי וכרוזי החמאס תיארו את החלטות המועצה כבגידה.

כתבנו מעיר, כי בכך מתגבשת קואליציה בין ארגונו של אחמד ג'יבריל לבין הקנאים המוסלמים, לאחר שכרוזים דומים מטעם ג'יבריל הופיעו בשבוע האחרון בגדה.

שנת הלימודים לא תיפתח

המנהל האזרחי האריך את תוקף הצו המורה על סגירתם של כל מוסדות החינוך בגדה המערבית עד ה־1 בדצמבר.

בכרוזים שהפיץ צה"ל לפני התכנסות המועצה הלאומית הפלשתינית באלג'יר הובטח, כי אם יישמר השקט במהלך ימי התכנסות המועצה, יחודשו הלימודים בהקדם. ואולם, כאמור, הוארך הצו המונע את פתיחת שנת הלימודים עד לחודש הבא.

בשל ההיערכות רבת ההיקף של צה"ל לקראת התכנסות המועצה באלג'יר הפכו עשרות בתי־ספר בגדה למחנות צבאיים. לחלק מבתי־הספר שהיו בשימוש צה"ל בעבר נגרמו נזקים קשים שחייבו שיפוצים נרחבים, ולפיכך צפויים קשיים בפתיחת שנת הלימודים, גם אם יפנה צה"ל בקרוב את בתי־הספר שתפס לאחרונה.

מקורות במנהל האזרחי מסרו, כי רק בימים אלה מסתיים תהליך העברת הכספים ממשרד־הביטחון לצורך ביצוע תיקונים בבתי־הספר שניזוקו לפני חודשים מספר בשל שימוש שעשה בהם צה"ל. המקורות הוסיפו, כי כאשר יפנה צה"ל את בתי־הספר, יערכו אנשי מקצוע סקר נזקים ותוך ימים ספורים ניתן יהיה לפתוח בשנת הלימודים.

מן המנהל האזרחי נמסר עוד, כי אם תימשך מגמת הרגיעה היחסית בגדה המערבית, ניתן לצפות לפתיחת שנת הלימודים בגדה במהלך דצמבר, ואולם הדבר קשור באופן ישיר לאירועים בשטח.

במערכת הביטחון מייחסים לשאלת פתיחת שנת הלימודים חשיבות רבה, עקב החשש שמוסדות החינוך השונים יהוו מוקד להתארגנות להתססה ולהפרות סדר.

תושבי השטחים ממתינים בקוצר רוח להחלטה על פתיחת שנת הלימודים.

3 פצועים ברצועה

שלושה צעירים נפצעו אתמול אחר הצהריים בעת פיזור שתי הפגנות קטנות בחאן־יונס ובעזה. לבית־החולים נאצר בחאן־יונס הובא נער בן 15 סמוך לשעה 5 אחר הצהריים, כשהוא פצוע מכדור פלסטיק שנורה על־ידי חיילים במחנה הפליטים בעיר. לבית־החולים אל־אהלי בעזה הובאו נער וצעיר תושבי העיר כשהם פצועים קל, כנראה מכדורי גומי.

לבד ממקרים אלה לא נמסר על הפרות סדר עם נפגעים ברצועת עזה הנתונה בעוצר כבר יותר מחמש יממות. בערים נשמר השקט ורבים מהתושבים החלו להתעניין בסידורים לקראת חידוש העבודה בארץ. כולם מצפים שהעוצר בערי הרצועה יוסר בהדרגה.

המשכים

ושינגטון: החלטות אלג'יר

(המשך מעמוד ראשון)

החוץ שלהן למושב עצרת האו"ם, על מנת לסייע לערפאת ולאש"ף בדיון שיתקיים בעצרת נושא הפלשתיני. מזכיר הליגה הערבית קרא אתמול לכל מדינות העולם להכיר במדינה הפלשתינית.

"מוכנים להכיר"

"בריה"מ תהיה מוכנה להכיר במדינה הפלשתינית אם אש"ף יבקש זאת ממנה", אמר אתמול השגריר הסובייטי גריגנאבסקי, המטפל בענייני פירוק הנשק, ונפגש אתמול עם סנאטורים חברי אגודת ידידות צרפת - בריה"מ בפאריז. הוא קידם בברכה את החלטות המועצה הפלשתינית ואמר כי אש"ף "נקט צעד ראוי לתשומת לב ולהכרה בינלאומית נרחבת".

דובר משרד החוץ הסובייטי, גנאדי גראסימוב אמר אתמול במסיבת עיתונאים במוסקווה: "אנו מקדמים בברכה את ההצהרה על מדינה פלשתינית שתוקם במסגרת הסדר כולל וצודק בבעיית המזה"ת". לדבריו, ההחלטות שהתקבלו באלג'יר יקדמו את האפשרות להסדר.

סוכנות הידיעות הרומנית פרסמה אתמול הודעת תגובה בה נאמר "אנו מברכים על החלטות המועצה הפלשתינית ועל הרצון לפעול להסדר מדיני במזה"ת". עוד נאמר בהודעה "כינוסה של ועידה בינלאומית בחסות האו"ם ובהשתתפות כל הצדדים הנוגעים בדבר כולל אש"ף, ישראל והחברות הקבועות במועצת הביטחון, נעשה הכרחי בעקבות החלטות אלג'יר".

ביטאון המפלגה הקומוניסטית ההונגרית כתב אתמול כי למושב האחרון של המועצה הפלשתינית "חשיבות היסטורית".

22 מדינות כבר הכירו

22 מדינות כבר הכירו עד לסגירת גיליון זה במדינה הפלשתינית עליה הכריז אש"ף באלג'יר. אתמול נוספו שבע מדינות אשר הודיעו על ההכרה במדינה החדשה. המדינות הן: ניקאראגואה, הודו, יגוסלוויה, מארוקו, לוב, זאמביה, ואיחוד הנסיכויות הערביות. ניקאראגואה היא המדינה הראשונה באמריקה המרכזית שהכירה במדינה הפלשתינית. במכתב לערפאת כתב מנהיג ניקאראגואה דניאל אורטגה, כי הוא בטוח שהכרזת העצמאות תעודד מדינות אחרות לפעול למען השלום, תוך השתתפות מלאה של הפלשתינים. שבע מדינות הודיעו עד כה שהן מברכות על ההחלטה הפלשתינית, אך נמנעו מהכרה מלאה. המדינות הן: מצרים, קאטאר, סרי־לאנקה, יוון, בריה"מ, מזרח גרמניה, מאלטה, הודו, תורכיה, יוון, בריה"מ, סרי־לאנקה ומצרים מקיימות קשרים מסוגים שונים עם ישראל.

הכרה דה־יורה בישראל?

דובר ממשלת יוון אמיר בתגובה להכרזה הפלשתינית כי הכרת המועצה בזכות קיומן של כל המדינות באזור והגינוי המפורש של הטרור יצרו התחייבות מוסרית של הקהילה הבינלאומית לכינוסה של ועידת שלום בינלאומית ללא דיחוי. מקור מוסמך במשרד החוץ היווני מסר אתמול כי יוון עומדת להכיר בישראל הכרה דה־יורה, דבר שנמנעה לעשות מאז 48'.

מדינה ללא גבולות מוגדרים

צרפת ושוויץ הודיעו אתמול כי אינן מתנגדות עקרונית להכרה במדינה הפלשתינית אולם לא יעשו כן לפי שעה כיוון שאין למדינה זו גבולות מוגדרים ואין לה ממשלה. שר החוץ הצרפתי דומא קרא הודעה רשמית באסיפה הלאומית בה נאמר, כי הסכמת אש"ף לקבלת שתי החלטות האו"ם "מסירה את המיכשולים העיקריים להכרה הדדית בין ישראל ובין הפלשתינים". הוא אמר כי צרפת תמשיך לפעול למען כינוס ועידה בינלאומית בתיאום עם ארצות השוק המשותף.

בהודעה של משרד החוץ השוויצי נאמר, "איננו יכולים להכיר במדינה שאין לה ממשלה ואין לה גבולות בינלאומיים קבועים ומוכרים, אולם קשרינו עם אש"ף ימשכו על בסיס של משרד אינפורמאציה בלבד". הוא הוסיף כי ההכרזה לא תשנה את מדיניות שוויץ לסיכסוך הישראלי־ערבי, המבוססת על זכות קיומה של ישראל להתקיים בגבולות מתוחים וזכות הפלשתינים להגדרה עצמית, וכי שוויץ רואה באש"ף גורם חשוב לפיתרון עתידי בדרכי שלום.

שר החוץ המערב גרמני, דיטריך גאנשר הגדיר כ"חיובית" את הכרת המועצה הפלשתינית בהחלטות מועצת הביטחון, הקובעות את זכותה של ישראל לחיות בגבולות בטוחים. לדבריו זהו צעד חשוב לקראת שלום, אולם אין בהודעתו תגובה ישירה על הכרזת העצמאות.

שרי החוץ של 12 מדינות השוק האירופי יתכנסו ביום שני הבא בבריסל, ומעריכים כי יפרסמו הודעה משותפת שתתמוך בהחלטה הפלשתינית התקרא לישראל לפתוח במו"מ.

ערפאת יבקר במצרים

מנהיג אש"ף, יאסר ערפאת, יבקר בקרוב במצרים כדי לדון במהלכי שלום במזה"ת בעקבות ההכרזה על מדינה פלשתינית, על כך מסר אתמול דובר בכיר של אש"ף בקאהיר. ג'מאל אל־סוראני, חבר הוועד הפועל של אש"ף, שמסר לשר החוץ המצרי מאג'יד מיסמכים שאושרו ע"י המועצה הפלשתינית, אמר לעיתונאים, "אנו מכריזים כי ישראל היא עובדה ומוכנים לשאת ולתת עימה". עיתוני מצרים מסרו כי ערפאת יגיע כנראה לקאהיר בסוף שבוע זה. הוא נועד לאחרונה עם מובארק בפגישה המשולשת בעקבה בנוכחות חוסיין ב־23 באוקטובר.

"אני מקווה שאיטליה תהיה המדינה האירופית הראשונה שתכיר במדינה פלשתינית עצמאית", אמר אתמול מנהיג החזית הדמוקראטית, נאיף חוואתמה בראיון לעיתון "קוריירה דלה־סרה". הוא הודה כי הפלשתינים לא יכלו להענות לדרישת האמריקאים שלא להכריז על עצמאות, וכי הוא שותף לתיקוות ערפאת למפנה בעמדת הממשל עם כניסת בוש לתפקידו.

ניצים ויונים

(המשך מעמוד ראשון)

רק לאחר שייבדקו הנושאים הללו ע"י הצוותים המשותפים, יוחלט אם יש טעם להמליץ בפני מוסדות המערך על ניהול שיחות קואליציוניות עם הליכוד.

וייצמן: השלום יירד לטמיון

בישיבת "שרינו", אתמול, אמר השר עזר וייצמן, בין היתר, כי אחרי 20 התנחלויות חדשות שתקים ממשלת שמיר, נראה את שגריר מצרים אורז את החפצים, ו־11 שנות שלום יירדו לטמיון.

השר גור באותה הישיבה אמר, כי הוא נחרד מהמחשבה על ההרכב האפשרי של ועדת השרים לענייני ביטחון בממשלה צרה עם שרון, יוכל נאמן, גנדי ואחרים. אם הם יישבו שם לאן הם יובילו את המדינה, אמר.

נחמקין: ההתיישבות תחרים

השר נחמקין אמר, כי אם המערך לא יהיה בממשלה ההתיישבות העובדת, הקיבוצים והמושבים, כל אלה יחרמו לגמרי. השר צור, סקפטי בהשפעת המערך בממשלה כזו והזכיר כי בשנתיים האחרונות לא הצליח המערך להשפיע לקידום תהליך השלום בממשלת האחדות.

המוסכים יחרימו מבוטחי ה"פניקס"

יוסף שמר

איגוד המוסכים הודיע אתמול כי החל מאמצע נובמבר לא יתקנו חברי האיגוד מכוניות שניזוקו בתאונות דרכים ושבעליהן מבוטחים בחברת ה"פניקס". כן מחרים איגוד המוסכים שמאים הפועלים מטעם חברת "סורים", חברת בת של הפניקס. המוסכים כועסים על כך שהשמאים מעריכים נזקים בהתאם לפקודות הממונים על הנושא בחברה המבטחת ולא בהתאם למצב האמיתי. כן הם מוחים על כך, שחברת "פניקס" נוהלה לייבא חלפים לרכב ומאלצת בעלי מוסכים לרכוש חלפים אצל חברת הבת.

מחלוקת במפ"ם בעניין פירוק השותפות עם "העבודה" בהסת'

זילוני: פירוק השותפות יערער כוחה של תנועת העבודה ● שברצברד: מפ"ם יכולה לקבל יותר ממה שקיסר נותן לה ● חילוקי דעות גם לגבי מועד הבחירות

אבשלום קווה

בישיבת סיעת מפ"ם בהסתדרות לסיכום מערכת הבחירות לכנסת התגלעה מחלוקת בשני נושאים: מועד קיום הבחירות הבאות, האמורות להתקיים בחודש מאי הקרוב אך קיימת אפשרות לדחותן בחצי שנה, ופירוק השותפות עם מפלגת העבודה.

הישיבה התקיימה בבניין הוועד הפועל בתל־אביב והשתתפו בה כ־100 פעילים, נציגי המפלגה בוועד הפועל, בקופת חולים, בקרנות הפנסיה ובמועצות הפועלים.

יו"ר הסיעה, אפרים זילוני, שהיה ראשון הדוברים, צידד בדחיית מועד הבחירות, משום שלדבריו המערכת ההסתדרותית איננה ערוכה להליכה לבחירות בחודש מאי הקרוב. הוא התנגד לפירוק השותפות וקבע, כי הצלחה אפשרית של מפ"ם וכשלון מפלגת העבודה יערערו את האפשרות לשמור על כוחה של תנועת העבודה. השותפות בהסתדרות היא אבן פינה לכל מפנה חברתי ובסופו של דבר בסיס לשינוי פוליטי, אמר זילוני.

גם יו"ר האגף לבטחון סוציאלי, דב פלג, התנגד לפירוק השותפות בטענה "שההסתדרות הולכת להיות תוך החנית נגד הממשלה בהגנה על העובדים, ועל מפ"ם להימצא בחוד זה, כמו שהיתה בעבר".

יו"ר האגף לדמוקרטיה תעשייתית, רעיה רטיג, פסלה אף היא את האפשרות של הליכה נפרדת; אך קראה לפעול לדחיית הבחירות, משום שהיא צופה שבחודשים ינואר—מארס תעמוד ההסתדרות מול שבר גדול ולכן עדיף, לטענתה, לקיימן במועד רחוק יותר.

איש האיגוד המקצועי דן שברצברד וחיים זהבי קראו לעצמאות מפ"ם גם במישור ההסתדרותי. לדברי שברצברד יכולה מפ"ם לקבל יותר ממה שקיסר נותן לה עליפי ההסכמים.

את הדיון נעל מזכיר המרכז, חנן ארז, שקבע: "יצרנו עובדות בשטח. יצרנו בסיס שאם לא נדע להמשיך ולבנותו, יילך לאיבוד הישג זה. אין ישוב בארץ שלא הוזז מצביעים עבור המפלגה אך זו רק תחילת העבודה. הכוח כאן חייב להיבנות תוך אופציה להליכה עצמאית. אם לא נבנה את עצמנו להליכה עצמאית, פנינו לכליון".

חווה מקושתת

בית הקשתות המפורסם ברחוב אחד העם בתל־אביב נהרס והמקום הפך למגרש חניה. רק חזית הבניין נשארה. (צילום: מ. דקל)

התארגנות נגד שינוי דמותה הדמוקרטית והציונית של ישראל

הוקמה על־ידי פעילים של "האגודה למען חופש מדע, דת ותרבות" המייצגת 24 ארגונים ומפלגות ● ערכו אסיפת חירום תחת הכותרת "די לכניעה לסחטנות הדתית"

עתי"ם

קבוצת פעילים של "האגודה למען חופש מדע, דת ותרבות", המייצגת 24 ארגונים ומפלגות, פירסמה אתמול מסיבת עיתונאים בבית אגרון בירושלים שבה נמסר על התארגנות נגד "שינוי דמותה של ישראל כמדינה דמוקרטית וציונית, והומניסטית".

במטה "חופש" שהקימו היוזמים משתתפים הארגונים הבאים: חמד"ת — אגודה למען חופש מדע, דת ותרבות, התנועה ליהדות מתקדמת בישראל, התנועה ליהדות מסורתית בישראל, התנועה ליהדות הומניסטית חילונית, נעמת, תנועת העבודה הציונית העולמית, קהילת "מבקשי דרך", מפ"ם, ר"צ, שינוי, הקונגרס הישראלי, הוועד היהודי האמריקני, הפדרציה היהודית של לוס אנג'לס, התאחדות עולי צפון אמריקה, שדולת הנשים, האגודה לזכויות האזרח, העמותה למניעת השתלטות חרדית, הקונגרס היהודי האמריקני, תנועת חייבים לשנות, ארגון לעזרת העגונות ומעוכבי הגט, תנועת המזרח אל השלום, הקיבוץ הארצי, מכון הרטמן והתנועה למניעת כפיה דתית.

המארגנים הודיעו, כי הם עומדים ליום הפגנה בקרבת משכן הכנסת ב־21 לחודש זה, יום פתיחת הכנסת ה־12. לרגל טקסיות פתיחת הכנסת סירב יו"ר הכנסת לאשר הפגנה מול שערי המשכן ולכן נעשים מאמצים, תוך מגעים עם המשטרה, לקיים את ההפגנה במקום מרכזי אחר ליד בנין הכנסת.

הפעילים מסרו, כי ערכו אסיפת חירום תחת הכותרת "די לכניעה לסחטנות החרדית", והקימו את "מטה חופש", אשר ינהל את המאבק בכל דרך אפשרית, לרבות קריאה לציבור ולבני הנוער "לצאת לרחוב" להבעת המחאה.

מנכ"ל מרכז התנועה הקונסרבטיבית, הרב פנחס ספקטור, טען במסיבת העיתונאים, כי הפעילות החדשה אינה אנטי־דתית, אלא "אנטי סחטנות". רוב העם בישראל ובחו"ל מודאג, לדבריו, מהשינויים הצפויים בממשלה, מפני שחוגים מסויימים משתמשים בדמוקרטיה בישראל בדרך לא הוגנת.

פרופ' יהודה באואר הוסיף, כי מי שסבור שלא תהיה פגיעה בחרות העם כתוצאה מחקיקה דתית משלה את עצמו, והדבר מסכן גם את בטחונה של מדינת ישראל.

פרופ' אליס שלווי, נציגת שדולת הנשים בישראל אמרה, כי המפלגות הגדולות אימצו בעבר במצעיהם סעיפים לקידום מעמד האשה ואף נעשו צעדים לכיוון זה, אך הקואליציה החדשה תשלול, לדעתה, כניסת נשים לעמדות שלטון והשפעה. מדובר לא רק בבעיות חקיקה, אלא גם בנהלים ארמיניסטרטיביים והימנעות מעשייה בכיוון הרצוי, תוך היווצרות סחף בחתירה לשיוויון וצדק בכל הנוגע לנשים.

המשורר יהודה עמיחי, המשתתף במטה "חופש", טען, כי היהדות החרדית, מטרתה, כתמיד, היא המהפכה היהודית הציונית.

גוש אמונים תובע תנופת התיישבות

עתי"ם

מזכירות גוש אמונים שיגרה אתמול מברק אל ראש הממשלה וראשי הליכוד, בו היא מביעה פליאה על־כך שתנופת ההתיישבות היהודית ביהודה ושומרון ופיתוח הישובים הקיימים לא עמדו כתנאי ראשון להקמת ממשלה רחבה, במהלך המו"מ עם המערך בימיה האחרונה.

מזכירות גוש אמונים טוענת, כי רק תנופת התיישבות והמשך הפיתוח בישובים הקיימים הם המענה להכרזת העצמאות הפלשתינית באלג'יר, לרעיון הנסיגה המשתמע מהוועידה הבינלאומית ולהמשך האינתיפאדה.

מברקים אחרים נשלחו אתמול מטעם מועצת יש"ע לליכוד ולמערך, בהם מובעת מורת־רוח מ"התגובה הרפה והמבולבלת" על הכרזת העצמאות הפלשתינית באלג'יר. מועצת יש"ע טוענת, כי ישראל היא שצריכה לתבוע וליישם בשטח את הריבונות היהודית על כל שטחי ארץ־ישראל, כולל יהודה שומרון וחבל עזה.

● תלמידי בית ספר ע"ש גלילי בכפר סבא, גוייסו השבוע, כמו בשעת חירום, לשמש ככוח עזר בבית החולים מאיר.

יהדות בריטניה מפגינה הזדהות עם ישראל

נצחון למפלגת הפועלים השמאלית בבחירות המוניציפאליות בברזיל

משקיפים: מחאה נגד אינפלציה של 700 אחוז ● לראשונה תכהן אשה כראש עיריית סאן פאולו, העיר הגדולה במדינה

רויטר

סאן פאולו — לראשונה תכהן אשה כראש העיר הגדולה ביותר בברזיל, בעקבות התחזקות מפלגת השמאל בבחירות המוניציפאליות שנערכו בברזיל, שנה לפני הבחירות לנשיאות. השמאל ניצח גם בריו דה ז'נרו, העיר השנייה בגודלה, והסוציאל־דמוקרטים מובילים בבלו הוריזונטה, העיר השלישית. בסאן פאולו ניצחה לואיזה ארונדינה, בת 53, עובדת סוציאלית ממפלגת הפועלים השמאלנית, ברוב קטן, את איש העסקים המיליונר פאולו מעלוף, שהיה בעל קשרים פוליטיים עם הרודנים הצבאיים ששלטו בבראזיל עד 1985.

למרות שסקרי דעת הקהל חזו מראש את נצחונה, ירדו אתמול המניות בבורסת סאן פאולו ב־6.1 אחוזים, כאשר נמסרה הידיעה הרישמית. יותר מ־70 מיליון בראזילאים, החייבים על פי החוק להצביע, השתתפו בבחירות לראשי ערים ולחברי עיריות ב־4,307 רשויות מקומיות.

לדברי משקיפים פוליטיים, העליה של מפלגת הפועלים היתה התוצאה המשמעותית ביותר של בחירות אלה.

הם הוסיפו, כי מפלגה זו בת 8 השנים, שצמחה מתוך תנועת האיגודים המקצועיים בסאן פאולו, זכתה בקולות רבים מתושבים שאינם מרוצים מעליית המחירים הבלתי פוסקת ומרמת אינפלציה של 700 אחוז, תחת ממשלתו של הנשיא ז'וסה סארני, המורכבת ממפלגות המרכז והימין.

התמיכה במפלגת הפועלים גדלה במידה ניכרת בימים האחרונים של מערכת הבחירות, לאחר שהצבא תקף עובדים שובתים במפעל פלדה במחוז ריו, והרג שלושה פועלים.

רוצח ארבעת השחורים שלשום — חבר בארגון פשיסטי למען "אפריקה נקיה"

ממשלת דרא"פ: ננקוט צעדים חמורים נגד ארגונים של קיצונים ימניים

רויטר

קייפטאון. — ממשלת דרום אפריקה הבטיחה לנקוט בצעדים נגד קיצונים ימניים לאחר שניאו־פאשיסט לבן, רץ שלשום ריצת אמוק והרג ארבעה שחורים ופצע 16 אחרים במטר של יריות.

אתמול התברר, כי הלבן, בארנר סטרידום (23), שוטר לשעבר, הוא חבר בארגון ימני קיצוני, החותר למדינה על טהרת הלבנים בדרום אפריקה, שתשלול את זכותם של השחורים לחיות בשטחה. איש זה, המודה כי הוא ניאו־פאשיסט הושעה מכוחות המשטרה למשך חודשיים בשנה שעברה, לאחר שהתגלה צילום שבו הופיע עם ראש ערוף של שחור.

מספר הרוגי מרחץ הדמים עלה אתמול לארבעה, לאחר שאחד מבין 16 הפצועים מת.

אביו של סטרידום אמר לכתבים שבנו חבר ב"אוראניוורקרס", קהיליה סגורה שנוסדה על ידי בנו של הנדריק פרבורד, אדריכל חוקי הגזע "אפרטהייד".

אנשי ארגון זה תותרים לחלוקת דרום אפריקה וליצירת מדינה על טהרת הלבנים. הם הקימו קהיליה קטנה המורכבת אך ורק מאפריקנרים בחבל טראנסוול המזרחי. במקום זה אין דריסת רגל לשחורים.

יו"ר הארגון, פרופ' הרקולס בוייסן, אמר בתגובה על מעשי הרצח "אין אנו אחראים לכל חבר וחבר בארגוננו". עוד אמר, שהארגון שבראשו הוא עומד נושא אופי לא־אלים.

האיש החמוש, שצחק וחייך במהלך מסע הרציחות, ניגש לעוברי אורח שחורים והרג אותם באקדח חצי אוטומטי. "הוא ניגש לאשה, כיוון אקדח לגופה וירה בה", סיפר זבן בשיחה עם כתבים. בנה הצעיר חזה במתרחש כשהוא אחוז הלם. לאחר מכן כיוון את אקדחו לעבר שני אנשים שעמדו משני צידי האשה וירה בהם.

בחקירה משטרתית אמר הרוצח כי הוא מנהיג "הזאבים הלבנים" ארגון לוחמי גרילה לבנים, שקיבל על עצמו את האחריות להתקפות שנערכו על קבוצות הרוגלות במלחמה נגד ההפרדה הגזעית והיכל גם בכנסיות.

שניים מקורבנותיו של הרוצח שהרג תוך ריצת אמוק ארבעה שחורים ופצע 16, מקבלים עזרה ראשונה (תצלום: איי.פי.)

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים — 16.11.1988

	היחידה	בנקנוטים קניה	בנקנוטים מכירה	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	שערים יציגים
סל מטבעות				1.7076	1.7290	1.7167
דולר אמריקני	1	1.56	1.63	1.5811	1.6009	1.5900
מרק גרמני	1	0.89	0.93	0.9066	0.9179	0.9106
לירה שטרלינג	1	2.81	2.94	2.8603	2.8960	2.8743
פרנק צרפתי	1	0.25	0.27	0.2653	0.2686	0.2666
ין יפאני	100	1.26	1.32	1.2808	1.2968	1.2890
גילדן הולנדי	1	0.79	0.83	0.8038	0.8139	0.8075
פרנק שווייצרי	1	1.06	1.11	1.0780	1.0915	1.0850
כתר שבדי	1	0.25	0.27	0.2604	0.2636	0.2615
כתר נורווגי	1	0.24	0.25	0.2397	0.2426	0.2410
כתר דני	1	0.23	0.24	0.2343	0.2373	0.2357
מרק פיני	1	0.37	0.39	0.3822	0.3870	0.3843
דולר קנדי	1	1.26	1.32	1.2839	1.2999	1.2911
דולר אוסטרלי	1	1.30	1.40	1.3472	1.3640	1.3527
ראנד דר' אפריקני	1	0.40	0.55	0.6593	0.6675	0.6630
פרנק בלגי	10	0.42	0.44	0.4326	0.4380	0.4344
שילינג אוסטרי	10	1.26	1.32	1.2865	1.3026	1.2949
לירה איטלקית	1,000	1.19	1.27	1.2190	1.2342	1.2238

גורבאציוב הבטיח: פיתרון הבעיות האתניות ללא גילוי לאומנות

רויטר

מוסקווה. — המנהיג הסובייטי, מיכאיל גורבאצ'וב, הזהיר אתמול מפני התפתחות לאומנות קיצונית בתחומי בריה"מ והגיב בכך על ההתפתחויות האחרונות במדינות הבלטיות, שם גברה לאחרונה הקריאה להרחבת האוטונומיה ולעצמאות.

בהופיעו לפני כנס של מנהיגי המפלגה הקומוניסטית בעיר אוריול, אמר המנהיג הסובייטי, כי יש להכין תכנית לפתרון בעיות אתניות, אולם הזהיר מפני ניסוח העניין בצורה מלאכותית. "ישנם אנשים הפועלים מתוך עמדות לאומניות, המסיתים למאבק אתני פנימי ומותרים תחת ידידות עמים. אלה עם בריה"מ", אמר והוסיף "איננו מוכנים לקיצוניות פוליטית בעלת אופי לאומני".

בסוף השבוע שעבר נשלחו שלושה מאנשי הפוליטביורו לאסטוניה, לאטביה וליטה במאמץ להפיג את המתיחות הפוליטית שהשתררה שם. שלושת השליחים הזהירו את המנהיגים המקומיים כי ההנהגה הסובייטית לא תהיה מוכנה למרד גלוי נגד השלטון הסובייטי.

● חארטום. — הסכם שלום להפסקת הקרבות בדרום סודאן, הושג אתמול בלוקר באדיס אבבה בין מפלגת האיחוד הדמוקרטית, החברה בקואליציה הממשלתית בסודאן, לבין הקולונל ג'ון גאראנג, מנהיג המורדים בדרום המדינה. פרטים אלה מסרה סוכנות הידיעות הסודאנית.

אחוז הצבעה נמוך בבחירות בפקיסטאן; צופים מרוץ צמוד

רויטר,סוי"צ

איסלאמאבאד. — הבחירות בפאקיסטן התקיימו אתמול ללא הפרעות, אולם שיעור ההצבעה היה נמוך. היתה זו הפעם הראשונה זה 11 שנה שהשתתפו בבחירות מפלגות שונות.

שעתיים לאחר סגירת הקלפיות בשעה 5 אחה"צ לא הגיעו כל ידיעות על שיבושים במהלך ההצבעה. בעבר לוו הבחירות בתקריות אלימות בין קבוצות יריבות. המשטרה הציבה משמרות בתחנות הקלפי, והבוחרים נהרו לבחור ממשלה אזרחית ראשונה לאחר 11 שנות שלטון הצבא בהנהגת הנשיא מוחמד זיאול חק, שניספה בתאונת מטוס באוגוסט שעבר.

מנהיגת האופוזיציה, בנאזיר בהוטו, מקווה לנצחון, ואם אכן תנצח בבחירות היא תהיה האשה הראשונה שתכהן כראש ממשלה במדינה מוסלמית. "אני מרגישה מצויין", אמרה לכתבים כשיצאה מן הקלפי, והמוני הכפריים קראו לעברה "יחי בהוטו".

השר, נואז שריף מפונג'אב, ואחד מיריביה של בהוטו, היה אף הוא בטוח בנצחונו. "אנו ננצח" אמר עם צאתו מן הקלפי.

רוב המשקיפים מנבאים מרוץ צמוד בין מפלגת האופוזיציה בראשות בנאזיר בהוטו לבין מפלגת השלטון "הברית הדמוקרטית האיסלמית".

אסטוניה דחתה שינוי בחוקה הסובייטית המגביל זכויותיה

רויטר

טאלין. — הפרלמנט של אסטוניה הסובייטית דחה אתמול פה אחד תוכניות של הקרמלין לשנות את החוקה הסובייטית, וחברי פרלמנט אמרו כי תוכנית זו עשויה להגביל את הזכויות של הרפובליקות הסובייטיות השונות.

במקום אישור תוכנית זו, הצביע הפרלמנט בעד שינוי בחוקה האסטונית, המעניק לו את הזכות לסרב וליישם חוקים סובייטים באסטוניה.

הדולר נחלש למרות הירידה בגרעון המסחרי בארה"ב

רויטר

לונדון. — הידיעות על הירידה בגרעון המסחרי האמריקני שהגיעו אתמול לשוקי ההון לא גרמו להתחזקות הדולר וירידתו נמשכה. בשעות הבוקר הגיעו לשוקי הכספים הסיכומים מוושינגטון, לפיהם ירד הגרעון במאזן המסחרי לספטמבר ב־10.46 מיליארד דולר, 15 אחוז פחות מן הגרעון באוגוסט.

דקות ספורות לאחר מכן התחזק הדולר, אולם כעבור זמן מה שוב זרמו היצעים והדולר נחלש בלונדון ונסחר ב־122.75 ין ו־1.735 מארק, לעומת שערי פתיחה של 123.50 ו־1.745. יחד עם זאת טענו סוחרים במטבע, כי הסיכומים מוושינגטון הביאו תמיכה מסויימת במטבע האמריקני, וציינו, כי אילו נמסר על גרעון גדול יותר הדולר היה מידרדר לשפל חדש.

תוכנית לרפורמות כלכליות וחברתיות תיושם במרוקו

עי"מ

כווית. — חסן מלך מרוקו מתכוון ליישם תוכנית מוגבלת של רפורמות כלכליות וחברתיות במסגרת התקציב הכללי שאושר לשנת 89', על כך מסר העיתון הכווייתי "אלסיאסה". הוא הודיע על תוכנית זו לאחר שמועדון פריס הסכים לפריסת חובותיה של מרוקו בסך 940 מיליון דולר ביולי־דצמבר 89'.

חובותיה החיצוניים של מרוקו מסתכמים ב־19 מיליארד דולר. המלך חסן הבטיח לשפר את תנאי המחיה של פקידי המדינה ולפתח את המגזרים השונים במדינה.

מקורות כלכליים במרוקו מוסרים שהסכמת מועדון פריס לבצע פרישת חובות תביא לאיזון פיננסי ותיצור תמריץ חדש לסקטורים הכלכליים. מרוקו עומדת ליישם תוכנית כלכלית ופיננסית, כדי להתמיד בפיתוח, העשוי להביא לתוצרת חוץ טבעיים ולשיפור המצב הכלכלי.

הקרן למען בטחון ישראל
פינה חמה ללב"י
הדלקתי ותרמתי...
מבצע דמי חנוכה ללב"י
בחוברת ישראכרט שנשלחה אליך החודש, קרן לב"י מגישה לך סדר הדלקת נרות חנוכה ומאחלת לך חג אורים שמח.
זו גם הזדמנות בשבילך לתרום "דמי חנוכה" לקרן לב"י.
ניתן לתרום באמצעות שובר התרומה המצורף וכן באמצעות כרטיסי ישראכרט בטלפון 03-5131030 24 שעות ביממה.
היום יותר מתמיד — תן לבך ללב"י
קרן לב"י: רח' ד' (ארניא) 17, הקריה, תל־אביב 64734

על היום
17.11.88

דורית גפן

אנחנו קוראים את המפה, אמר שמעון פרס כאשר לאחר סגירות ומגעים רבים הסתבר, כי שום דבר לא הועיל ואגודת ישראל וש"ס החליטו ללכת לנשיא ולהמליץ על יצחק שמיר. אמירה זו ביטאה למעשה את הכרתו של פרס, כי הוא יודע שהפסיד במירוץ על הקמת קואליציה צרה. אשר לאפשרויות של קואליציה רחבה, הרי פרס בניגוד לרבין, היה מלכתחילה מסויג, ממנה. בעיקר מתוך הערכה כי אין לה סיכויים של ממש, לא בתנאים שהמערך יוכל לקבל אותם. רבין לעומת זאת, זרק לחלל האוויר את האפשרות של ממשלה רחבה כמעט מיד לאחר שהתבררו תוצאות הבחירות. יותר מזה, נראה, כי הוא המוביל הראשי של מהלך כזה.

הפגישה, שאליה הוזמנו ראשי המערך ביום שלישי בערב, בלשכתו של שמיר, לא היתה מלווה בציפיות רבות. אך גם אלה שהמעיטו בציפיותיהם והורידו אותן מטה מטה, נדהמו להיווכח, כי שמיר בא לפגישה בידיים ריקות. הוא לא העלה בפני ראשי המערך שום הצעה קונקרטית, שום קצה חוט של ממש, שניתן יהיה להאחז בו ולהתמודד מול עיתוי בלשהו.

בניגוד לרוב משתתפי אותה פגישה אצל ראש הממשלה, אשר העריכו כי שמיר ביקש לצאת ידי חובה על־ידי עצם ההזמנה, ולמעשה אין לו כוונה של ממש להקים ממשלה בהשתתפות המערך, בוודאי לא על בסיס יחסי כוחות ריאליים של כמעט שיוויון בין הליכוד למערך — שונה דעתו של רבין. זה טוען, כי אין למהר ולהסיק מסקנות מהלא־כלום שהציע שמיר, שכן היתה זו פגישה ראשונה בלבד. אכן, רבין יודע כי שמיר לא הציע עדיין הכל, שכן ביום שלישי בערב הוא לא הזכיר למשל את הצעתו הנדיבה, שרבין יכהן כשר הביטחון בממשלתו. קשה שלא להגיע לידי מסקנה, כי בין יתר השיקולים המניעים וממריצים את רבין לרוץ לממשלה רחבה בראשות שמיר, נמצא גם השיקול האישי, שהוא לא יצא מופסד בממשלה כזאת, יקרי, הוא ימשיך בתפקידו הבכיר כשר הביטחון. זה כמובן אינו שיקול פסול. מה עוד שאפשר מיד לרפד אותו בטיעון, כי האלטרנטיבה עלולה להיות שרון במשרד הביטחון, אפשרות שאגב כלל אינה בטוחה עדיין. אבל כאשר השיקול הזה הופך להיות מרכזי וכמעט בלעדי, כמו שאמר לפני כמה ימים השר ברלב, הוא מעורר ספקות.

כבר צויין, כי שמיר בא לפגישה עם ראשי המערך בידיים ריקות. זה נכון מבחינת ההצעות שלא היו בידיו באותה פגישה. זה גם נכון מבחינת התביעות שהעמיד, ואותן רצה לקבל מהמערך. כמו למשל שינוי או בלשונו, התאמת קווי היסוד של הממשלה. כאשר ברור

פגישה בידיים ריקות

מאליו, כי אין בכוונתו להתאים את קווי היסוד דווקא למצע המערך, אלא להיפך. או התכתיב הקטגורי להוריד באופן מוחלט את נושא הוועידה הבינלאומית, שהיה אחד המסרים היותר בולטים של פרס והמערך במערכת הבחירות. שמיר גם הבהיר בפתח אותה פגישה, כי ברור שכולם יצטרכו לעשות ויתורים. כולם, בראש וראשונה המערך.

יתכן, שבעיני שמיר וחבריו עצם הזמנת פרס וחבריו לשיחה על אפשרות של ממשלה רחבה היא ויתור גדול. אם כך, הם לא אמרו זאת מפורשות בשיחה. גם לא כאשר פרס שאל: על מה הליכוד מוותר?

פירורי שררה

שמיר אולי רוצה באמת ממשלה רחבה, אבל הוא אינו רוצה את שמעון פרס. יש להניח, כי שמיר מעריך שלא יוכל לקבל את המערך ללא פרס. במקרה כזה הוא רוצה פרס קטן, מושפל ומבוזה. האם סומך שמיר על רבין ועל מפלגת העבודה שיקנו את העיסקה שהוא מציע להם? האם יועציו לחשוב באוזנו, כי זוהי הזדמנות פז להצית מחדש את האיבה והיריבות ההיסטורית בין רבין ופרס, שדעכה בשנים האחרונות, ועל־ידי כך להנחית מכת מוות פוליטית על פרס, ולהכניס מחדש את מפלגת העבודה לסכסוך פנימי?

כאשר התכנסו שרי המערך, לאחר שהנשיא הטיל את תפקיד הרכבת הממשלה על יצחק שמיר, ולאחר שזה הודיע, כי יפנה ויזמין את כל המפלגות להשתתף בממשלה רחבה, הפליט פרס, כי "אם נוזמן, נענה להזמנה מתוך נימוס". היה בכך ביטוי עקיף למידת הרצינות והסבירות שהוא מייחס להצעה כזאת. את קטע הנימוסין וההליכות קיימו ראשי המערך ביום שלישי בערב, כאשר נאלצו לצאת בעצם מהמיפגש עם שמיר וחבר שריו בלא כלום.

על אף הלא־כלום שהציע שמיר למערך — רבין עדיין אופטימי. ויש לו סיבות. שמיר אולי רוצה ממשלה רחבה. אך עם פרס קטן ומבוזה, דבר בלתי־אפשרי

בגבו למצלמה (שמיר): כן ולא

(צילום: רחמים ישראלי)

נראה, כי כל פגישה נוספת, בנסיבות הנוכחיות, לא תוכל להיתרץ בתירוץ של הקפדה על נימוסין, אלא תתפרש, כפי שהתבטא חיים רמון, כניסיון ללקט כמה פירורי שררה, ששמיר יהיה מוכן להשליך לעברם.

קול אחד

יש מידה של היתממות בטענה של רבין, כי אין למהר ולהסיק מסקנות מהלא־כלום שהציע להם שמיר בפגישה הראשונה. לרבין היו כידוע ארבע שנים תמימות זמן, כדי ללמוד ולהכיר את יצחק שמיר. ודי מוזר שדווקא הוא יפול לפח הגלוי הזה. קשה שלא לעשות הקבלה בין הקריאות של שמיר לערבים לבוא למו"מ ישיר, כאשר אין בכוונתו לעשות בתמורה ויתור ממשי כלשהו, לבין הקריאה שלו למערך לבוא ולהצטרף לממשלה רחבה בראשותו, תמורת נייר ערשים מפוקפק. אם להמשיך באותה אנלוגיה, הרי ששמיר המציע לערבים שלום תמורת שלום, מציע עתה למערך להשתתף בממשלה רחבה תמורת עצם ההזמנה לזכות בכבוד לשבת בה.

מפלגת העבודה, ובעיקר הנהגתה, לא תוכל כנראה להתחמק מההכרעה המהירה האם היא בוחרת לשבת בממשלה, שבה יהיה עליה לוותר מראש על מסריה, וכן גם על קולה הייחודי־הציבורי. שהרי שמיר הבהיר באותה פגישה, כי הוא עומד על כך שהממשלה תדבר בקול אחד. ואיש לא יחשוד בו, כי הוא מתכוון שיהיה זה קולו של המערך. או שהיא קוראת, כדברי פרס, את המפה, והולכת לפי שעה לאופוזיציה כדי למלא שם את תפקיד הכוח המוביל, במאבק נגד הממשלה הצרה של שמיר. ממשלה שהיא צרה צרורה, המציגה בקול ברור ובלתי־מתפשר את ההבדלים בינה לבין הימין.

על הפרק

ביצות חדשות

אחרי הביצות הטבעיות והסוציאליות באו עלינו, בעקבות הבחירות, ביצות האירציונליות. ביצות של אמונות תפלות ופחדים. בחיידקיהן נגועים המונים. הדברתן קשה, אך אפשרית

אריה פלגי

בראשית היו הביצות הטבעיות. אחר־כך גילו את הביצות הסוציאליות. בבחירות האחרונות גילו את הביצות האירציונליות.

ביצות של אמת בגודל טבעי מצאו כאן החלוצים לפני מאה שנה. באזורים רבים, בעיקר בעמקים, אלפי דונמים של מים עומדים, רדודים, מעופשים, מפיצים ריחות חולניים. חממות ליתושי האנופלס, סוכני הקדחת. מכשול בפני להט כיבוש הקרקע של אותם הימים. לא היתה ברירה אלא להפשיל שרוולים כדי לייבש אותן. עד המותניים במים, קודם בדליים אחר־כך בכלי הניקוז המשתכללים והולכים. ביום עבדו, בלילה רקדו וקדחו, מדווחים רושמי הרשימות. היה קשה, אבל זאת היתה משימה המכוונת למטרה מעשית מאוד, שאפשר היה לראות את תוצאותיה בטווחים קצרים יחסית. היא תבעה קורבנות, אבל רוח הקרבה היתה בשפע. עוברה: אין יותר שטחים ביצתיים בישראל. הכל היה לאדמה פורייה. בעמק החולה אפילו יבשו יותר מדי והזרימו בו מים מחדש.

קשה יותר היה להתמודד עם הביצות הסוציאליות. זוהי לשון דימוי לשכבות "החלשות", ל"מעוטי היכולת", נכון לומר: מעוטי ההכנסה. בכל שם, הם טרף קל לימין, בלשון ציורית פחות צריך לומר: נתהוו פערים גדלים והולכים בין שכבות אוכלוסיה שונות, ואין כמו מצב נחות המזמין אי־שביעות רצון ואין כמו אי־שביעות רצון מקור להיענות לליבוי יצרים, למרדנות נגד השלטון אשר עד המהפך, צריך לזכור, היה בידי תנועת הפועלים. היא היתה מופקדת על ייבוש ביצותיה של ארץ ישראל. התורה היתה, גם כאן, פשוטה: ככל שיצומצמו הפערים, ככל שיהיו פחות שכבות נחותות, תישמט יותר קרקע מתחת לרגלי הימין ויבוא לסוציאליזם הישראלי גואל.

אבל יבוש ביצות סוציאליות הוא מיבצע מסובך הרבה יותר. פחות הירואי, לא כל־כך תובע קורבנות בנפש, אלא קורבנות בכיס. לא מקור השראה למיתוס, אלא למתן אשראי להמונים שהגיעו עם גלי העלייה החדשים לאחר קום המדינה. גם בייבוש זה נעשה הרבה, אבל לא די. הפערים התרחבו, גם התגוונו בין עדות, בין אמונות, והמלאכה כבר לא כל־כך צלחה בידי החלוצים המתברגנים. רמת החיים הכללית עלתה בהתמדה, אבל הפערים נפערו עוד יותר. גם או אולי דווקא לאחר המהפך השלטוני. אפילו למרות שיקום השכונות, שהיה מפעל ייבוש ביצות של הימין דווקא.

חמוש במשנה

אבל התורה נשארה תקפה כפי שהיתה: את הביצות הסוציאליות אפשר לייבש על־ידי העלאת רמת חייהן של השכבות מעוטות ההכנסה. עוד המלאכה הזאת בעיצומה, תוך עליות וירידות, ראה: בלימת האינפלציה ותוצאותיה, ראה משבר משק העובדים, ראה הפירסומים האחרונים, הטריים ביותר על מאות האלפים מתחת לקו העוני — התרגשה עלינו הפתעת הבחירות האחרונות. התגלית המדהימה: ביצות חדשות. ביצות אירציונליות. ביצות של אמונות תפלות, משפטים קדומים, פחדים, בורות. בחיידקיהן נגועים המונים, מאות אלפי בני־אדם.

גילוין הנחיתו עלינו שתי שאלות שלא נותנות מנוחה. אחת היסטורית: מדוע לא איתרנו אותן קודם? ואחת חברתית־פוליטית: כיצד מייבשים אותן?

לא קל לעמוד בפיתוי להשיב על השאלה הראשונה דווקא. היא מציקה מאוד. כיצד זה קרה לנו? הרי כולנו מפוקחים, תרים סביבנו, בוחנים תהליכים. ראינו את ההמונים הנוהרים אל נתיבות, אל הבאבות, קלטנו את המראות מחגיגות מירון, השתאנו מהודר האדיר של האברכים לבושי השחורים, שהלכו אחרי ארונות אדמו"ריהם, זכר צדיקים לברכה. שמעון פרס אפילו "חש בסכנה". הלך אל הכותל חמוש במשנה אל הרב עובדיה, ביקש לראות את הבאבא החדש, ולא הדיר רגלו גם מן הרבי מבעלז. שאלה אחרת היא, האם עשה נכון, האם הפיק את התועלת הפוליטית המבוקשת. לענייננו: הביצות לא נעלמו מעיניו, אבל איש מאתנו לא חש בסכנת מגיפה של מלריה חדשה.

תהליך חינוכי

ככל לא נתפתה ולא נצלול למעמקי הניתוח הזה. לא ברשימה הזאת. דחוף יותר להעיר הערות ראשונות על אופן ייבושן של הביצות החדשות. ההוראה הראשונה לפני שימוש: נא להתכונן לביצות טובעניות במיוחד. אין להשוות אותן כלל לאלה הארציות או אל ההן, הסוציאליות. אם כי עם האחרונות הן מחוברות. לכן גם הדברתן קשה יותר. אמונות מיסטיות ואמונות תפלות אין מנקים בדליים, גם לא במחפורות. גם לא בהטבות כלכליות בלבד.

ההתמודדות איננה חזיתית. היא בעיקר עקיפה. חומרית ורוחנית בעת ובעונה אחת. היא יעילה ביותר בנקודת החיבור בין הביצה הסוציאלית לבין זו האירציונלית. ברור, שבין המוני מצביעי ש"ס והאגודה מצויים בני שכבות מצוקה, אשר קיבלו ממפלגותיהן גם סעד רוחני דתי וגם חומרי. ככל שמצבם ישתפר, החיבור הזה ייחלש. מצב משופר פירושו גם יותר השכלה, יותר רציו, פחות הזדקקות לצקוד־לחש החרדי. יותר אמונה באדם, פחות הזדקקות לאל ולנציגיו עלי אדמות. תהליך חינוכי בעיקרו, לכן לא יכול להיות קצר. לכן הוא צריך להיות מלווה בשמירה עקשנית על הסטטוס קוו הקיים: במאבק ללא פשרות נגד כפייה דתית נוספת, בהתייצבות מול כל ניסיון להעמיקה: בשימת קץ להנחות הנרינות (מדוע לא להניח תפילין לכמה דקות, אם מבקשים כל־כך יפה? מדוע לא לצאת לתהונה בקיבוץ הרבי? מה רע בקצת מסורת? לא יועיל, לא יזיק). זוהי התעלמות מחתירה החרדית אל כל סדק הנפתח באורחות חיינו ועל רבדיהם הרכים, שכן כל הנחה כזאת הופכת לראש גשר לכיבושים חדשים.

גם אם המאבק האנטי חרדי ישא פרי, יישארו גרעינים חרדיים מוצקים, שאמונתם היא טעם קיומם. היא כל הוויתם, רוב פרנסתם. אבל כושר ההקרנה שלהם יקטן, ינוטרל. הביצות יהיו לשמורות טבע. כך הן יכולות להיות אפילו מוגנות ממלכתית.

אבל המאבק עוד כולו לפנינו. הוא יהיה מייגע מעוד סיבה משונה אחת: זו הפעם הראשונה בתולדות ייבוש הביצות בארץ, שבמקום לייבשן מזינים אותן בהקצבות שמנות, במשרות בעלות השפעה, בעמדות הפותחות תעלות חדשות להתפשטות. בממשלה החדשה, שתבוא עלינו בטובת הליכוד.

הרב עובדיה. כיצד זה קרה לנו?

מתחת לקו העוני

רווחה במצב של נסיגה

אבשלום קווה

משנת 81 ועד עתה צומצמו מספר התקנים של העובדים הסוציאליים, בעוד שהפניות ללשכות עלו בשליש. הדו"ח השנתי של הביטוח הלאומי מורה כי כל אדם שישי בישראל הוא עני. גם השירותים נעשו עניים יותר. מול דברי ההרגעה של שר העבודה והרווחה משה קצב, עומדת מזכ"ל איגוד העובדים הסוציאליים, שרה זילברשטיין המבטאת כעס ותסכול. „אנו מתריעים על כך כבר שנים אך אין אוזן מקשיבה. הדו"ח חייב להיות אות אזעקה, כמו התפרצות הפנתרים באמצע שנות השבעים", היא אומרת.

נתוני הדו"ח נכונים לשנת 86. הנתונים לגבי 87 ו־88 חמורים הרבה יותר, טוענת המזכירה הכללית של העובדים הסוציאליים. היא מצביעה על הנתון, שמבחינתה נחשב לאקוטי: מספר הילדים הנמצאים מתחת לקו העוני. אם בשנת 84 נמצאו 240 אלף ילדים במצב זה, הרי בשנת 86 הוא הגיע ל־315 אלף.

בדברי ההרגעה והשקטת המצפון החברתי בכללות ההצהרות, כי הביטוח הלאומי שמר על ערך הקיצבאות. „הדבר נכון", אומרת זילברשטיין, „אך קיימת התעלמות מכך שכוח הקניה ירד בשנים האחרונות. ולכך יש להוסיף שורה של אסונות, שאינם בידי הטבע, כמו נסיגה בחוקי הרווחה, ביטול קיצבת הילד הראשון והטלת מס על הקיצבאות הניתנות עבור הילד השני והשלישי. הכבדה בתחומי הבריאות, ביטול שירותים מסייעים, העלאה במחירי הגיגור וביטול שירותי העזר שניתנו על־ידי העיריות ועל־ידי מוסדות חברתיים אחרים.

מושגי הדלות והעניות השתנו לחלוטין: כיום חלקם הניכר של זוגות צעירים ושל גימלאים כלולים בקריטריון או נמצאים על הגבול. לאלה יש לצרף את המובטלים, הנגררים בעל כורחם אל מעגל העוני. כתוצאה מן התוכנית הכלכלית, יותר ויותר משפחות מוצאות עצמן במצוקה לעומת משפחות אמידות ששיפרו את מאזן התשלומים שלהן. „הפערים הלכו ותפחו, במקביל לתחושה של שאננות, שהמצב הרבה יותר טוב מכפי שהיה", אומרת זילברשטיין. אולי ההסבר לכך הוא שעדיין איננו רואים את הרעבים ללחם זרוקים ברחובות או חוסים בצל גשרים.

שלשום נשלחו מברקים בנושא זה אל ראש הממשלה יצחק שמיר ואל כמה חברי־כנסת. איגוד העובדים הסוציאליים תובע לכנס לאלתר את הממשלה ואת הכנסת לדיון בממצאי הדו"ח ולהחליט על צעדים מיידיים כדי למנוע הידרדרות נוספת. זילברשטיין סבורה כי למרות האדישות הכללית ניתן לתקן משהו הן על־ידי החזרת מספר חוקים ובאימוץ מספר מסקנות מתוך דו"ח ועדת ששינסקי. היא גם מצפה ממזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר ומחברי הוועדה המרכזת שיכנסו את מוסדותיהם כדי להזיז משהו. „משום שמדינת ישראל אינה יכולה להרשות לעצמה — בטווח הארוך ובטווח הקצר — גידול כה ניכר בפערים החברתיים וצירופן של שכבות ציבור נוספות אל מעגל העוני".

16.6 אחוז: כמו באמריקה

עורכת הסקירה השנתית של הביטוח הלאומי: יש שיפור. ב־1984 היו 20 אחוז עניים

יצחק שור

העובדה ש־16.6 אחוזים מתושבי מדינת ישראל חיים מתחת לקו העוני מהווה שיפור ביחס ל־1984. באותה שנה הגיע שיעור החיים מתחת לקו העוני ל־20 אחוזים. השיפור נוצר כתוצאה מהגדלת הקיצבאות והגימלאות, שהעלו יותר ממחצית המשפחות הדלבנגויות מעל לקו העוני. המצב הנוכחי גרוע אמנם מזה של מערב אירופה, אך זהה לשיעור העוני בארצות־הברית.

דברים אלה אומרת לאה אחדות, שיחד עם גדעון יניב ערכה את הסקירה השנתית החדשה של המוסד לביטוח לאומי. מהו הפרופיל של משפחה ענייה בישראל? את העניים צריך לחפש בקרב משפחות מרובות ילדים, קשישים ומובטלים. במשפחות הגדולות, שבהן מצויים ארבעה ילדים או יותר, חיים כ־85 אחוזים מן העניים בישראל. מחצית המשפחות העניות הן ערביות, אף כי משקל המגזר הערבי בישראל אינו עולה על 17 אחוזים. תופעה זו מוסברת בתשלום קיצבאות ילדים גדולות יותר למשפחות שאחד מבניהן שירת בכוחות הביטחון.

אוכלוסיית הקשישים מיוצגת בקרב העניים בישראל בשיעור המקביל שלה באוכלוסייה הכללית. ואולם, זוהי אוכלוסייה חלשה, משום שחלק ניכר ממנה לא צבר לעצמו פנסיה כלל. חלק מאלה הזכאים לפנסיה מקבלים קיצבה נמוכה. ל־40 אחוזים מן הקשישים בישראל אשר מקבלים קיצבת זקנה מן המוסד לביטוח לאומי, אין כל מקור הכנסה אחר. על שולחן הכנסת מונחת, זה שנים אחדות, הצעת חוק ביטוח פנסיה ממלכתית. רק שינוי החוק יסתום את הפרצות וישנה את המצב. שני הגורמים הקובעים בתחום הפנסיה הם משרד האוצר וההסתדרות, החולשת על רוב קרנות הפנסיה. מן הראוי הוא כי הכנסת תחוקק חוק שימנע „שבירת זכויות" ולא יאפשר לאנשים לממש את זכויותיהם לאחר כמה שנות עבודה. הללו מעדיפים את צרכי היום על צורכי המחר, וכהגיעם לזיקנה הם נותרים ריקים מזכויות.

האוצר וקרנות הפנסיה, ולא המוסד לביטוח לאומי בלבד, קובעים כיצד ובכמה יתוקן שכר הגימלאים.

שיעור המובטלים הוכפל תוך שלוש שנים, ואילו עתה הוא נאמד ב־7 אחוזים. מובן, שהצמיחה הכלכלית איננה נתונה לטיפולו של המוסד לביטוח לאומי, ואולם המוסד מגיב על המתרחש בשטח. לפני כמה חודשים הגישה ועדה בראשותו של הכלכלן נסים ברוך לשר העבודה והרווחה, משה קצב, דו"ח על נושא „הגשמת החוק לביטוח אבטלה". בין היתר מציע דו"ח נסים ברוך כי מפעל כושל לא יפטר את עובדיו. הם יתחילו לקבל דמי אבטלה. הממשלה תוסיף סובסידיה כדי להעלות את דמי האבטלה. בדרך זאת לא יפסיק המפעל לעבודה, אלא ינסה להשתקם. העובדים יפסיקו לקבל דמי אבטלה כאשר יוכנס המפעל לתהליך של הבראה.

לאה אחדות סבורה, כי מן הראוי הוא שהמוסד לביטוח לאומי יחזור וישלם למשפחות את קיצבת הילד הראשון. כיום זכאיות לקצבה זאת כ־110,000 משפחות שכירים, שדרגת שכרם נמוכה. המעביד משלם להם את הקיצבה ומקזז את הסכום מחובו למוסד לביטוח לאומי. ואולם, מחצית מן המשפחות הזכאיות אינן מקבלות מן המעביד את קיצבת הילד הראשון, כפי שמחייב החוק. אם תונהג שוב קיצבת הילד הראשון, יגדיל הדבר את נכונותם של אזרחים בני המעמד הבינוני והגבוה להמשיך ולממן את המערכת.

גם הפער בין משפחות עם 3־1 ילדים ומשפחות עם 4 ילדים ויותר איננו סביר. משפחה עם שלושה ילדים מקבלת 3 נקודות זיכוי שעה שמשפחה עם ארבעה ילדים מקבלת 7.75 נקודות, שהן פי שתיים וחצי. הסכום שחוסכת הממשלה על־ידי אי־תשלום קיצבת הילד הראשון, במחירי 1987, נאמד ב־200 מיליון שקלים. מכיוון שהמוסד לביטוח לאומי בנוי על עיקרון הביטוח מן הראוי הוא, שכל משפחה תקבל את הקיצבאות, החל מן הילד הראשון, סבורה לאה אחדות.

אחרי השעה 6 בערב , אין יוצא ואין בא

(צילום: רחמים ישראלי)

מקרר ריק ממצרכים

טוביה בסקינד

633,812 נפשות בישראל מצויות מתחת לקו העוני. 314,982 מתוכן הם ילדים. נתונים אלה עולים מהדו"ח השנתי של המוסד לביטוח לאומי, שפורסם בראשית השבוע בירושלים. לכאורה, מספרים יבשים המוצאים להם כותרת בעלת סדר גודל בינוני, ולא בולטת במיוחד בעמודי הפנים של עיתוני ישראל.

משפחת אלקלעי מתגוררת בקרית מנחם — שכונה נידחת בירושלים, שלפי הז'רגון הישראלי ראוי לה התואר "שכונת מצוקה" — היא סיפור אחד מתוך סיפורים רבים אחרים על האנשים שמאחורי העתונים, כדמותם של המספרים היבשים שפורסמו השבוע על־ידי המוסד לביטוח לאומי.

סיפורם של יוסי (31), פועל יצור במפעל קטן בבית־שמש, אשתו מרים, עקרת־בית, וחמשת ילדיהם, שהצעיר ביניהם, שלומי, הוא תינוק בן שבועיים, הוא במידה רבה כבואה לקו העוני בישראל.

בארבע ושלושים לפנות בוקר, השעה שיהודית רביץ מספרת בשירה כי היא לא נרדמת בה, היא גם השעה בה יוסי אלקלעי שותה קפה חפוז שלפני יציאתו למקום עבודתו. לביתו הוא חוזר רק עם החשיכה. סמוך לשעה 6 בערב. חמישה ימי עבודה בשבוע, בני עשר שעות כל אחד (מצאת החמה עד צאת הנשמה...), לא מוסיפים לחשבון הבנק שלו יותר מאשר 900 שקלים, שכרו של פועל ייצור במדינה המתיימרת להתהדר בסטנדרטים סוציאליים מערביים.

גירעון תופח

100 שקלים ממשכורתו משולמים כדמי מזונות לגרושתו, ומאה שקלים נוספים מועברים לחברת עמידר כדמי שכירות חודשיים לדיירים מוגנים. חשבון פשוט מראה, כי משפחת אלקלעי אמורה להתפרנס ממשכורת של כ־700 שקלים. אליהם יש להוסיף קיצבה זעירה, מעוררת רחמים ולא משמעותית מהמוסד לביטוח לאומי. המספרים המסכמים את סעיפי ההוצאות ביחידה הכלכלית הזעירה של משפחת אלקלעי גדולים הרבה יותר. ראש וראשון להם הוא המאזן השלילי בחשבון הבנק שלהם המסתכם, נכון לעכשיו, בסכום הגבוה מ־3,000 שקלים. גירעון תופח, שהוא תוצאה של רצון לקיום צנוע, שמשכורת חודשית של 900 שקלים ברוטו אינה מספיקה לו.

שלוש פעמים בשבוע אוכלים בבית משפחת אלקלעי תפריט הכולל בתוכו בשר. הטרמינולוגיה של מרים אלקלעי ל"בשר" כוללת בתוכה גם דגים זולים ובעיקר כנפיים מרוטות של עוף. בשאר ימות השבוע, אוכלים בבית משפחת אלקלעי הרבה "מאכלי ביצים". חביתות, ביצים מקושקשות, ביצת עין, ביצים קשות, מחליפות זו את זו לשם גיוון. לצידן של הביצים, מצויות בצלחת גם פרוסות עגבניות שנקנו בשוק סמוך למועד סגירת הדוכנים, שעתם של המכירים הזולים. בערב ראש השנה האחרון לא היו בבית אלקלעי ירקות ופירות. עליית המחירים שהתרחשה דווקא בערב החג, הותירה בביתם מקרר כמעט ריק ממצרכים.

חמישה ימי עבודה בשבוע, בני עשר שעות כל אחד, לא מוסיפים לחשבון הבנק של יוסי אלקלעי יותר מאשר 900 שקלים. משפחת אלקלעי היא אחת מתוך 812,633 נפשות הנמצאות מתחת לקו העוני

מעגל סגור

"אני לא רואה איך יוצאים מזה", אומרת מרים אלקלעי, "אני מרגישה כמו במעגל סגור. האוברדרפט תופח כמו שמרים וההוצאות הקיום שלנו גדלות וגדלות. מצד אחד, אין לנו ברירה ואנו צריכים להצטמצם מבחינה כלכלית. זה אומר שאנחנו נצטרך לקנות פחות בשר, פחות ירקות, פחות פירות ופחות דברי חלב. אבל מצד שני, יש גם גבול ליכולת הצמצום. במיוחד שיש דברים הכרחיים כמו ההוצאות שנגרמות לנו עם לידתו של התינוק החדש. רק "טיטולים" זה יותר מ־160 שקל בחודש, ו"מטרנה" זה עוד 200 שקל בחודש. זה אומר שחצי משכורת הולכת על מטרנה וטיטולים".

כאשר עיקר משאביה של משפחת אלקלעי מוקדשים לקניית מזון, וכאשר חשבונות הטלפון, החשמל והארנונה אינם נפרעים, ברור מאליו, כי תרבות הפנאי של המשפחה מסתכמת בעיקר בצפייה בטלוויזיה. שתייה במאב או אפילו ישיבה בבית קפה, אינם כלולים בלקסיקון שלהם. "ארבע שנים כבר לא ראיתי איך נראה בית־קולנוע", מספרת מרים. "גם לצאת מירושלים לביקור משפחתי זה משימה בלתי אפשרית. אתה יודע כמה כסף עולה לקנות כרטיסים לאוטובוס לכל המשפחה?"

שניים מילדיהם של בני משפחת אלקלעי לומדים בבית־ספר יסודי. לשיעורי העזר המתקיימים במתנ"ס המקומי, הם אינם יכולים להגיע. "שיעורי העזר עולים כסף, ואנחנו לא יכולים לעמוד בזה", אומרת האם בצער. "גם אינציקלופדיות ומילונים זה מחוץ לתחום עבורנו. הספרים היחידים שאנו קונים, הם אלו שמחייבים לקנות בבית־הספר. יותר מזה אנחנו לא יכולים להרשות לעצמנו".

רחוב הרקפת, המקום בו מתגוררים בני משפחת אלקלעי, נחשב לאחד המקומות היותר קשים בירושלים. לפני כחודשיים החליטו תושבי השכונה לצאת לרחוב כדי להפגין ולהביע את מחאתם על מצבם העגום. דוד בן־שטרית, מפעילי מפ"ם בירושלים, המתגורר בקרית־מנחם, ידע אז לספר שזו ראשיתה של מחאה חדשה. המחאה הזו נבלמה על־ידי שוטרי משטרת ירושלים שמיהרו להשתמש בגז מדמיע. את מקומה של המחאה תפס הייאוש. "הביאו לנו את האינתיפאדה לשכונה", אומרת מרים אלקלעי בתוך שהיא פונה בדברים לתינוק המנמנם, בן השבועיים ימים, היא אומרת: "שלומי, תראה לאיזה עולם אכזר הבאנו אותך"...

העולם האכזר של בני משפחת אלקלעי לא מסתכם רק במשכורת חודשית של 900 ש"ח ברוטו. גם הסביבה בה הם מתגוררים, המשופעת בעברייני סמים וזונות, אינה יכולה להבטיח להם עתיד ורוד יותר. אחרי השעה 6 בערב, אין יוצא מדירתם. מול הטלוויזיה, בה הם רואים את מלאכת הרכבת הממשלה, הם מצפים לעתיד טוב יותר, שכנראה לא יבוא. תמונתו של הרב עובדיה יוסף המחייכת מצידו האחד של הקיר, תעזור להם בדיוק באותה מידה כמו תמונתו של הרבי מלובביץ' שמתנוססת מצידו האחר של הקיר.

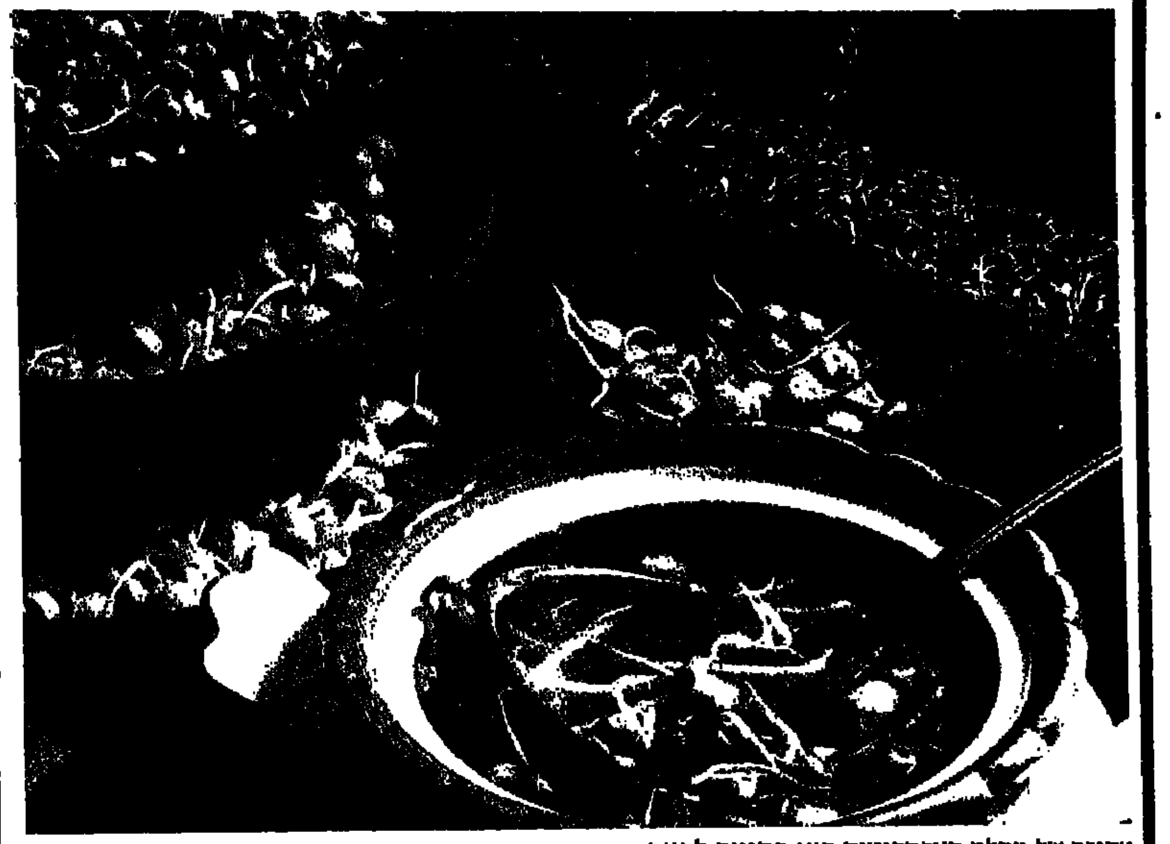

מקורה של מחלת הארתריטיס היא בתזונה לקויה

קצת אחרת

מומחים טבעוניים ממליצים, בין היתר, לאכול ירקות ופירות, לצמצם את כמות האוכל, לחדול מצריכת אלכוהול, קפה ועישון כדי לרפא את מחלת הפרקים ראמטואיד ארתריטיס. צום הוא גם חלק מהדיאטה

בירחון „טבעיאוני" שהוא ירחון הצמחונים והטבעונים בישראל, מופיעה כתבה אודות שיטות ריפוי והקלת הכאבים בעזרת תפריט מתאים. אנו מביאים קטעים מהמאמר מבלי לקבוע עד כמה הדבר מועיל.

ראמטואיד ארתריטיס, כך מכנים מחברי המאמר ליקויים הגורמים לדלקת פרקים, נפיחות וקשיחות — סממנים שיכולים להופיע בכל גיל ומין, המחלה אף שכיחה יותר בקרב נשים (פי שלושה) מאשר בחלק הגברי של הציבור. התדירות גבוהה בגילאי 20־35. אין יודעים את סיבת המחלה וכיצד ניתן למנעה. יש הקושרים את דלקת הפרקים עם תורשה. אחרים אומרים כי יש כאן מעשה ידהן של נגיפי ואולי תופעה אוטואימונית. הדאור מטיום מתבטא בנוקשות פרקים, נפיחות וכאבים ולזה יש להוסיף והרגשת עייפות וחולי.

יש להבדיל בין ראומטיזם וארתריטיזם ובין מחלות אחרות כגון אוסטאוארתריטיס, מחלת פרקים ניוונית של זקנים, אוסטאופורוזיס הנובעת מבריחת סידן מהעצמות, מחלה הפוקדת בעיקר נשים, כאשר הסממנים והדיבורים הם הפרעות ליציבות, שברים בפרקים ועוד.

הרפואה המקובלת בדעה שדלקת הפרקים היא חשוכת מרפא, אך אומר מורדכי הוכברג בחוברת „טבעיאוני". אפשר רק להקל על החולה ולצמצם את הכאבים. העוסקים בריפוי טבעי דבקים בגישה אחרת. כבר ב־1936, נעשה נסיון בטיפול תזונתי כאשר התפריט כלל חלב, ירקות, פירות ושמנת. לא נתנו תרופות. בניסיון נטלו חלק 12 אנשים. בתום הניסוי הבריאו שבעה, שלושה אחרים הבריאו חלקית. כל ה־12 הרגישו בטוב.

כאב מאותת

מרפא הטבעי בשם פאבו איירולה חיבר ספר, מעין מורה נבוכים המתווה קווים כלליים לטיפול. בין עשרות הדיבורות יש המורה להפסיק עם תרופות מרגיעות כאבים, הכאב מאותת על הקלקלים, כאשר אין איתותים, המצב יכול רק להיות עוד יותר חמור. מותר להיעזר בתרופות, בולל קורטיזון, רק במקרים חמורים במיוחד. יש חולים שכבר לא ניתן לרפא, ללא תרופות שכן כושר ההסתגלות של הגוף כבר נהרס.

במקביל לסילוק התרופות חייבים לשנות את הדיאטה. מקורה של מחלת הארתריטיס, הוא תזונה גרועה, וכן מהרגלי חיים לקויים. ראשית, יש להוציא מהתפריט מזונות מזוקקים למיניהם, לצמצם בכלל את כמות האוכל, לחדול מצריכת אלכוהול, קפה ועישון, להתחיל להתעמל.

בשלב ראשון הריפוי הוא תפריט מתאים, והתפריט המתאים מבוסס על ירקות ופירות חיים. כך זה נמשך 2־4 שבועות. מומחים מסויימים באירופה מוסיפים לתפריט זה גם מעט מזון מבושל כמו תפוחי־אדמה ומרקי ירקות. באירופה הקרה מוסיפים אף חלב חמוץ מבעלי חיים בריאים. בארץ הדבר קשה שכן בין העיזים והכבשים נמצאה קדחת מלטה המועברת לצורך מוצרי החלב. חלב פרות אינו מתאים לבני העם היהודי, ואף לרוב תושבי האיזור האחרים, כך מורדכי הוכברג. רופא שוויצי אוסר על צריכת מזון מבושל ומן החי בחודש הראשון לטיפול, זה כולל אף לחם ודגנים מבושלים. בראשית הטיפול ממליצים על תפריט הבנוי מאגוזים, וקטניות מונבטים, ירקות חיים ופירות טריים — דיאטת ניכוי וטיהור.

צום הוא חלק מהמשחק. ישנם חילוקי דעות לגבי משך הצום. אצל אחד בשם בוכינגר מגרמניה צמים משבוע עד 6 שבועות, לרוב מסתכמים בצום של 3־5 ימים בכל פעם במחזורים, ובכן הצום מסדר, מערכת העיכול נכנסת לתקופת של מנוחה פיזיולוגית. פעם הסתפקו בשתיית מים בעת הצום, עכשיו נותנים גם מיצים טריים, חמיצת ירקות ותה צמחים. בשווייץ מעדיפים מיצי גזר, עגבניות ותפוחי עץ, להכנת חמיצה מבשלים סוגי ירקות גזר, תפוחי אדמה וסלרי.

לעיסה טובה

התזונה והצום זה לא הכל. טיפול תומך מסתכם על חוקנים קטנים, 2־3 פעמים. החוקנים מטהרים את המעיים.

עם תום השלב הראשון עובר החולה לתפריט הקבע שלו הבנוי מירקות ופירות, תבשילי ירקות, תפוחי־אדמה, מרק ירקות, קטניות, חלב חמוץ חי, מי גבינה וגבינת קוטג' בלא מלח. המזון צריך להיות טבעי, אין משתמשים במוצרים מוכנים. על המזון להיות מלא, לא מלוטש, רובו חי, מיעוטו מבושל, מאורן חופשי מרעלים. כן יש להתרגל לאכילה נינוחה, ללעיסה טובה שכן לא חשוב מה שאנו אוכלים, אלא מה שאנו מטמיעים.

בעיקרון, יש לצרוך דגנים מלאים, לא הנוטי דגנים ומזונות אינסטנט, קטניות מנבטים, ולשלב תמניות זרעי דלעת ושומשום. מבין המזונות מן החי מותר לצרוך חלב חמוץ או יוגורט, שהחלב ליצורם בא מבעלי חיים בריאים, שמגדלים אותם במרעה טבעי. אפשר עוד לצרף דגיים וביצים. אסורים חומרי צבע, מזון מלוטש, שמן מותר רק מכבישה קרה ואסור לאחסן במקרר או לחמם.

עיניכן רואות כי לא קל לטפל בדלקת פרקים לפי תורת הצמחונים. ואם לא די בכך, ממליצים על מקלחות חמות־קרות לסירוגין, 15 דקות מים חמים, דקה מים קרים, יש גם לעסות בעזרת מברשת יבשה וקשה — ובסוף התעמלות. משסיימתם את כל הפעילות — אתם יכולים לנוח כ־1־3 שעות באמצע היום.

בכתבה הנסקרת יש גם התייחסות לקשר שבין ארתריטיס וצריכת שומן. ברטרויט מצאו קשר כזה בניסוי שבוצע על כמה נשים שמנות. ויתור על צריכת שומן גרם לשיפור משמעותי בכאבים. תפריט דל־שומן הביא מזור ל־90% מהמטופלים.

תגלית אמריקנית אחרת אומרת כי יש קשר בין כאבי ארתריטיס ובין אלרגיות למזון. באחד המקרים מצאו שאחרי סילוק עגבניות, חצילים, פלפלים ותפוחי־אדמה מהתפריט חלה הקלה אצל 50% מהחולים. בדיקות הראו כי בממוצע יש לחולים אלרגיות ל־7 סוגי מזונות מתוך 31 שנבדקו. הדגנים היו בראש רשימת האלרגנים, אחריהם בשר בקר. לפרי ולירק במעט ולא היו תגובות אלרגיות.

טיפול קר וחם

הרשימה לא תהיה מלאה, אם לא נוסיף כמה עצות טובות לגבי פעילות גופנית. בצמוד למצב יש להתעמל, אך לא כאשר החולה נמצא בהשפעת תרופות משככי כאבים. כיווץ והרפיית שרירים גם כאשר יושבים וקוראים עיתון, שכיבה על הבטן והרמת האגן והידיים עוזרים לעמוד השדרה, הזזת כתפיים, ראש וצוואר הם מצווה לסובלים מארתריטיזם.

הוכברג מציע טיפול חם־וקור — לוקחים חבילות קרח טחון ומניחים בחבילות על הברכיים הכואבות — למעלה ולמטה למשך 20 דקות, פעמיים ביום.

חוץ ממזון מומלץ של קלציום וויטמינים B6, C, E, יש שטיפלו בעצמם בעזרת מולסה ושמרי בירה. מיובשים בתוספת קלציום ומגנזיום, אקופונקטורה ואף שתיית כמות מועטה של מיים.

אין אנו יודעים עד כמה עצות אלו יסייעו. אך למי שהעזרה המוגשת על־ידי הרפואה „המסורתית" לא הועילה, ייתכן וכדאי לנסות שיטה אחרת. אפשר להניח שהניסיון לא יגרום לנזק.

קרן סיוע לטיפול רפואי

לפני מספר שבועות נודע על פעוט חולה, שרופאיו קבעו כי עליו לצאת לטיפול רפואי בחו"ל. אביו של הפעוט משרת במשטרת ישראל וממשכורתו לא יכול היה לממן את הטיפול הרפואי היקר, אישפוזו של הילד, הטסתו והטסת מלווה. בצר לו, פנה לעזרת מפקדיו ואלה יצאו בקריאה לציבור לתרום ולסייע בהצלת חיי הילד.

אין צורך לציין, כי מצב כזה, בו שוטר או קצין משטרה נזקקים לעזרה דחופה מהציבור, יכול להוביל לתלות של אנשי המשטרה במיטיביהם — שלא תמיד רק שלומו של פעוט עומדת לנגד עיניהם — ולמצבים בלתי אפשריים אחרים בין אלה, האמורים לאכוף את החוק באופן שווה על כלל האזרחים, לבין אנשי חסדם. ואמנם, סגל הפיקוד הבכיר של המשטרה דן בתופעה ובהשלכותיה השונות והחליט על מציאת הסדר קבוע ומסוד, שיפתור בעתיד בעיות כאוכות מסוג זה.

בימים אלו החלה המשטרה, באמצעות חברת קרנות השוטרים, בהפעלת קרן סיוע מיוחדת המיועדת לסייע במימון הוצאות טיפול רפואי חיוני בחו"ל לאנשי משטרה, גימלאי משטרה ואלמנות אנשי משטרה, שהשתתפותם של השוטרים בקרן הינה סמלית ביותר. הקרן תסייע לכיסוי הוצאות הריפוי בחו"ל, לאחר אישור גורמי משרד הבריאות, ובמקרים בהם מדובר בילדים קטנים, אף תסייע בכיסוי הוצאות הטיסה והשהייה בחו"ל של מלווים.

לגיבוש ההסדר והקמת הקרן פעלו בעיקר מנכ"ל חברת קרנות שוטרים, ניצב בגימלאות בנימין גלעד, וראש מדור רווחה של המשטרה, סגן־ניצב אסתר רומיניסני. משטרת ישראל היתה, איפוא, לארגון הציבורי הראשון המעניק לעובדיו סיוע מסוג זה.

שביתת טיולים בכלא השרון

בראשית חודש אוגוסט הפרידו שלטונות שירות בתי הסוהר את האסירות והעצירות הבטחוניות מאגף האסירות הפליליות בכלא נוה־תרצה והעבירו אותן לאגף שמור בכלא השרון. ההפרדה בוצעה לאחר שמאז הגיעו עורכות "דרך הניצוץ" לכלא נווה־תרצה, פרצו במקום תגרות רבות בין אסירות פליליות לאסירות בטחוניות, שבאחת מהן ניסתה אחת האסירות הבטחוניות לחנוק סוהרת.

מיכל שוורץ. ניצוצות מחאה בכלא

בכלא נווה תרצה נותרו רק מספר אסירות בטחוניות, שסרבו לעבור לכלא השרון, כיוון שנודע להם כי בכלא זה מצויים גם גברים והן חששו לשהות עמם בכפיפה אחת, וכן שתיים מעורכות "דרך הניצוץ", מיכל שוורץ ורוני בן אפרת.

לפני כשבוע פנו רוני בן אפרת ומיכל שוורץ לנציב שרות בתי הסוהר, וביקשו להעבירן לכלא השרון, מאחר שגם הן במעמד של עצירות בטחוניות. בקשתן נתקלה בסרוב. יתר על כן, גם העצירה כיפח כיאל, תושבת עכו החשודה בחברות בארגונו של אחמד ג'יבריל, הועברה מכלא השרון לנוה־תרצה. מיד עם העברתה פתחה [illegible] כיאל בשביתת רעב ודרשה להחזירה לכלא השרון. לנשות ארגון למען אסירות פוליטיות נודע הדבר והן החלו לטפל בבקשתה של כיאל. אז נודע לראשונה, כי לשרות בתי הסוהר ניתנה הוראה, להפריד בין האסירות הבטחוניות שמקום מגוריהם הוא בתחומי הקו הירוק, לבין אלה שמעבר לו. בינתיים נודע, כי האסירות הבטחוניות בכלא השרון שובתות זה מספר ימים שביתת־טיולים, במחאה על הפרדה בינן לבין עצירות בטחוניות בעת עריכת הטיולים בכלא.

ארגון נשים למען אסירות בטחוניות נוהג לפרסם מידע על המתרחש בבתי הכלא. במשמרת מחאה, שקיימו בשבת האחרונה מול כלא נוה־תרצה, מחו על ההפרדה השרירותית בכלא השרון ועל העברתה של כיאל לכלא נוה־תרצה, שם, לטענתן, קיים חשש לחייה מידיהן של האסירות הפליליות ואף משיתוף פעולה בין הסוהרות והאסירות הפליליות נגדה. עוד טענו פעילות הארגון, כי ידוע להם שכיאל שרויה בבידוד ובכוונת שרות בתי הסוהר להאכילה בכוח, באמצעות זונדה, דבר שלפני כמה שנים הוכח שהוא מסוכן. בשרות בתי הסוהר הכחישו, כי כיאל מצויה בבידוד וכי בכוונתם להאכילה בכוח. אף הובהר, כי יום לאחר ההכחשה הרשמית, הוכנסה כיפח כיאל לבידוד.

"קרן מכבי" - מרכז לפנסיה ותגמולים אגודה שיתופית בע"מ

מאזן ליום 31 בדצמבר 1987

השקעות ונכסים	31.12.1986 אלפי ש"ח	31.12.1987 אלפי ש"ח
השקעות מוכרות:		
ניירות ערך	232,647	417,806
פקדונות בבנקים ובמוסדות כספיים	12,584	18,025
מקרקעין	3	3
	245,234	435,834
חוב של מדינת ישראל ושל חברה ממשלתית בגין פנסיה מקיפה	290,408	339,454
השקעות אחרות:		
פקדונות בבנקים ובמוסדות כספיים	22,227	21,057
ניירות ערך והלוואות	10,951	11,157
מקרקעין	18	17
	33,196	32,231
סך הכל השקעות	568,818	807,519
רכוש קבוע	327	467
הלוואות לחברים	1,224	2,266
רכוש שוטף:		
ריבית שנצברה	19,914	25,946
חייבים	9,213	13,000
[illegible]	48	161
סך הכל רכוש שוטף	29,175	39,107
סך הכל רכוש לפני הפרשי שערוך	599,544	849,299
הפרשי שערוך	1,268,193	1,482,115
	1,867,737	2,331,414

קרנות והתחייבויות	31.12.1986 אלפי ש"ח	31.12.1987 אלפי ש"ח
קרנות פנסיה:	1,775,500	2,203,855
בגבורי - התחייבות למקבלי פנסיה	868,200	1,100,000
סך הכל קרנות פנסיה לעמיתים פעילים	907,300	1,103,855
נוסף - התחייבות למקבלי פנסיה	868,200	1,100,000
סך הכל קרנות פנסיה	1,775,500	2,203,855
עתודה אקטוארית	25,858	36,784
קרנות בגשר אחרות	64,937	86,349
קרנות סוציאליות	532	886
	62,469	87,235
סך הכל קרנות	1,864,827	2,327,844
עתודה לפיצויי פרישה ופנסיה לעובדי הקרן	813	1,277
התחייבויות שוטפות	2,097	2,293
	1,867,737	2,331,414

א. רייף, יושב ראש — י. סידלון, עו"ד, מנהל כללי

דו"ח הכנסות והוצאות לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 1987

	31.12.1986 אלפי ש"ח	31.12.1987 אלפי ש"ח
הכנסות מהשקעות:		
מניירות ערך	81,056	104,837
מפקדונות	3,244	2,003
מהלוואות לחברים	312	477
משוב חברה ממשלתית ומדינת ישראל	12,272	15,693
מדמי אכירות	554	495
[illegible]	210	215
מהשקעות אחרות	3,020	4,388
	100,668	128,108
רווחי הון והפרשי הצמדה מניירות ערך:		
מניירות ערך	41,261	50,812
ממשוב פקדון	363	1,180
משוב חברה ממשלתית ומדינת ישראל	52,340	49,047
	94,963	101,039
	195,631	229,147
הוצאות:		
שכר עבודה ונלוות	3,156	4,801
[illegible]	1,575	2,205
הוצאות כלליות	1,118	1,572
	5,849	8,578
רווחי שערוך	189,782	220,569
[illegible]	202,498	213,922
סך הכל עודף הכנסות ליעוד	392,280	434,491

קרנות פנסיה

	31.12.86 אלפי ש"ח	31.12.87 אלפי ש"ח
יתרה לתחילת השנה	1,367,567	1,775,500
תוספות:		
שוטפות	86,703	117,778
נוספות	10,584	13,382
	97,287	131,160
העברות:		
מדמי יעוד עודפים	372,737	411,718
מקרנות וקופות אחרות	2,007	4,075
	473,031	546,953
בכבוד:		
תשלומי פנסיה	48,669	64,990
למעקבים	6,480	8,235
לשאירים	13,092	16,814
	68,241	90,039
החזרות לחברים שפרשו	15,915	16,139
[illegible]	33	17
[illegible]	440	532
[illegible]	1,369	11,891
סה"כ תשלומים החזרות והעברות	85,098	118,596
	1,775,500	2,203,855

רשות הקורא

הבחירות בקיבוצים

יש יותר מדי שביעות רצון לגבי תוצאות הבחירות בקיבוץ הארצי. כנראה משום שחששנו שהתוצאות תהיינה גרועות יותר. אני משוכנע כי יכולנו להשיג הרבה יותר אילו היינו עובדים במשך שנים וגם ערב הבחירות. לא תמיד שיטת הפעולה הלמה את הצרכים של הפגישה הבלתי אמצעית עם כל חבר, בעיקר אלה שנטו למפלגות אחרות. סבורני, כי יש לציין כהישג את אחוז המצביעים עבור רשימת "אמת" בתק"ם. התק"ם איננה תנועה שרוגלת בקולקטיביות רעיונית. היא עמדה בפני סחף של הנוטים אל רצ, והצליחה להתגבר במידה רבה על סחף זה. בתק"ם הצביעו מעל ל־80% עבור המערך ובקבה"א 74% למפ"ם.

מראינה "העוכרה, כי בכמה מקיבוצי הקבה"א הגדולים והוותיקים היה אחוז מצביעי מערך גבוה מאוד. זאת תופעה שלא פגשנו בה בשום תקופה אחרת בתולדות הקיבוץ הארצי. ההסברים שהושמעו, כי אלה הישגים משום שיכול היה להיות יותר גרוע, אינם נותנים תשובה למה שקרה.

ירידתה של רצ בקבה"א ואי הצלחתה (כפי שקיוו) בתק"ם ראויה לציון מיוחד. דומני, כי החברים בקיבוצים תפסו בעוד מועד מהי רמתה של רצ. גם אין זה מקרה שרשימה זאת לא גדלה, למעשה והיו להם שלושה בבחירות 1984 והצטרפו יוסי שריד ווירשובסקי).

אסור לזלזל באותם קולות שניתנו לרשימות ימניות כמו הליכוד, צומת וכו'. דרוש ניתוח מעמיק להבנת תופעה זו. עם זאת, עליית מפ"ם בקרב קיבוצי התק"ם היא, בלי ספק, עובדה מרנינה.

משה ציזיק

אל נא בחופזה

על רקע הסערה, שפרצה עם פרסום שירו של מחמוד דרוויש — הכותב בין היתר: "צאו מארמתנו, מהיבשה שלנו, מהים שלנו... אל תעברו בינינו כחרקים מתעופפים... קחו אתכם את מתיכם" — דומני, שאף אחד אינו יכול לטעות במשמעותן ובשנאה המפעפעת בשיר זה. אך לא כך סבור אילן שיינפלד, עורך המשנה של המדור לספרות. הוא לוקח אותו בצל כנפיו וכותב: למה רגשו? למה — ריק. השיר לא הובן כראוי. גם אצל שאול טשרניחובסקי יש בלדות דומות...

חלילה לי להעלות זאת על מחשבתי. אנצור את לשוני מרע ולא אכתוב שעורך המשנה טובל ושרץ בידו כביטויים של חז"ל. רק ארשה לעצמי להזכיר, שהכבירת התרשה משבחת, מהללת ומגשאת את יוחנן המטביל. — הפורש חסותו על מחמוד דרוויש ממלא תפקיד של מטביל. רק כך אפשר לפרש את הטענה ש"דרוויש לא הובן כהלכה". האמנם עד כדי כך התטמבלנו, שלא נכין את המסר הבורר של דרוויש, את מילות האיבה שלו. שיינפלד מגייס לעזרתו את המשורר שאול טשרניחובסקי. אכן, אף הוא כותב בבלדה שלו "ברוך ממגנצה" "על היהודים", "מטירה לטירה הם קוראים הכום, שחטום". זה מזכיר את הקריאות של פורעים ערביים — עליהום, איטבח אל יהוד! ההשוואה לטשרניחובסקי היא עלבון צורב.

ברצוני להזכיר נשכחות (האמנם נשכחות?): בהגיעי לארץ־ישראל ליוויתי למנוחת עולם את יוסף חיים ברנר, שנרצח באכזריות בידי פורעים ערביים: באותה שנה נרצחו בבית העולים ביפו עולים שאך זה עלה. כתבו נטבחו בחורי ישיבה: הרועה התמים ושומר שדות ישראל, רועי רוטברג, נרצח על לא עוול בכפיו. לא אמנה את כל הרציחות והטביחות שאירגן המופתי ירושלים. והוא כידוע תפס מקום "כבוד" במיפקדתו של היטלר שהוקם העצמות: לפי עניות דעתי, סביר לחשוב שמחמוד דרוויש הוא זן ממשפחת המופתי.

ברצוני להזכיר את האמירה שהנחיל לאנושות נעים זמירות ישראל: "ואני אמרתי בחפזי". ארוני עורך המשנה, אל נא תיחפז. פעם נחפזת וכתבת: "מרדכי ואנונו הוא אחי". בטוחני שעתה, לאחר שהוא נידון לשמונה עשרה שנות מאסר, הוא חדל להיות אחיך. ושוב, אל נא בחופזה!

מנחם טובין

שתי ידיעות

ידיעה ראשונה: חייל נדקר למות במשואה: הדוקר, ערבי מן השטחים, נורה ונהרג ע"י חברי המושב. החייל, ששמר בשער, ביקש למנוע את כניסת הערבי, שבא לגבות שכר עבודה שהגיע לו והיה מצויד באישור כניסה. בין השניים פרצה קטטה, שבמהלכה שלף הערבי סכין והרג את החייל. — במהדורות החדשות נמסר, כי גורמי בטחון אינם סבורים שהערבי בא במטרה לרצוח וכו' — ביתו נהרס בו ביום.

ידיעה שניה: תושב כפר שלם נרצח במהלך קטטה ברחוב. המשטרה עצרה חשוד ברצח, תושב בתים, עבריין מוכר.

— האם גם ביתו ייהרס?

יוסף שטוקהמר
משמר העמק

הפזמון הקבוע

תמיד לאחר אירועים טרגיים כמו הפיגוע של מכונית התופת במעבר הגבול במטולה, בו נהרגו ונפצעו חיילינו, ממהרים פוליטיקאים בכירים את הפזמון הבא: "ידינו תשיג את הרוצחים באשר הם" (יצחק רבין, "על המשמר", 20.10.88).

הבטחה מטופשת זאת, הבאה בשל חוסר אונים לנוכח המצב, אין לה כל כיסוי במציאות. גם מטוסי חיל האוויר, המפציצים שוב ושוב יערי מחבלים בלבנון, רק ינציחו את המצב.

אם קיימת "יד" כלשהי שתצליח בסופו של דבר להשיג את הרוצחים, הרי שתהיה זאת היד המושטת לשלום. הגיע הזמן שגם הפוליטיקאים שלנו, המותחים שרירים לא להם, יבינו זאת, ויפה שעה אחת קודם. ככל שמנהיגי שני הצדדים יבינו זאת מהר יותר, ייטב לכולנו.

דורון אביפלג, מרחביה

תיק קטן ובעייתי

בימים אלה של הרכבת הממשלה הבאה, ראוי לזכור כי קיים תיק קטן, שהאוחז בו חש עצמו פטור מלטפל בענייני משרדו — תיק הקליטה. חבל רק שאת מחיר ההזנחה של העומד בראש משרד זה משלמים אלפי עולים המגיעים מדי שנה לישראל.

חבריי ואני בפורום הישראלי נאלצים לשמש פה לכל אותם אלפים העוברים את מסלול הקליטה, הוא מסלול היסורים. ציבור זה של עשרות אלפי עולים, לא התאגד ברשימה לקראת הבחירות ולפיכך מצווים אנו לנסות ולדאוג גם להם.

לנוכח זאת, יש לי בקשה צנועה אחת: שהמועמד לראשות הממשלה יבחר את שר הקליטה הבא ע"פ כישוריו ורצונו לשרת את אלפי העולים, כך אולי נתרום ולו במעט בתחום כה מוזנח.

זאב בילסקי
נשיא הפורום הישראלי

גולם על יוצרו

המחנה החילוני, שעל שכמו היו מוטלות כל המשימות הלאומיות, הכלכליות והצבאיות, הופתע מכך שהמחנה החרדי־הדתי־לאומני הגביר כוחו בבחירות לכנסת הי"12. מי אשם בתפנית חדה זו, שהתחוללה בחברה הישראלית, אם לא המחנה החילוני עצמו?

המפלגות הגדולות, העבודה והליכוד שחיזרו כל השנים אחר החרדים ודומיהם, על מנת להקים ממשלות קואליציוניות, הגבירו את כוח הסחיטה של השותפים האלה מקדנציה אחת לשנייה. כיום מכתיב לנו הרבי מלובביץ', הגר בברוקלין כיצד תמשול ממשלת ישראל. הוא רוגל בארץ־ישראל השלמה, אבל את ההגנה עליה, הכרוכה בשפיכות דמים, משאיר למחנה החילוני. במקום לחוקק חוק שיפריד דת ממדינה, הנציחו שתי המפלגות הגדולות את המצב הקיים, וגרמו לכך שאותן מפלגות דתיות הפכו לגורם פוליטי, שעלול להכתיב בעתיד את אורחותיו של הרוב החילוני.

מדוע לא להיות דתי? זה עסק כדאי: אין צורך לשרת בצבא, אין צורך לשלם מיסים למדינה. החילונים ישלמו הכל. האם לא הגיע הזמן, שהמחנה החילוני השפוי יתעורר וישנה מצב בלתי נסבל זה?

חיים חצורי,
אילת השחר

הפסידו את לונדון

מי שעוקב באחרונה אחר כתבותיו של ירון לונדון, מפליטי הטלוויזיה הישראלית, אינו יכול שלא להתפלא על שהממונים על כלי התקשורת האלקטרוני הזה הניחו לו להחמיק מבין אצבעותיהם. לונדון, עיתונאי מבריק, היה אחד מנכסי צאן ברזל של הערוץ היחיד. גם מי שנהגו להסתייג ממנו בשל מה שכינו ה"שחצנות" שלו כמראיין, לא יכלו שלא להתפעל מכושרו האינטלקטואלי ומיכולתו לרתק את הצופה, בניגוד למראיינים אחרים בטלוויזיה, שרק מראה פניהם יש בו כדי להרדים. תוכניות כמו "סוף ציטוט" ו"מצב הרוח", בימים שידרו לונדון הנחה אותן, יכלו בנקל לתפוס לעצמן מקום של כבוד בבי.בי.סי. הבריטית. אילו אני הייתי מנהל הטלוויזיה ומנכ"ל רשות השידור, הייתי מתחנן על ברכי לפני לונדון — שיחזור. השמחה לאידם של הנ"ל, שנוהגים אוכלים לעצמם את הלב למקרא כתבותיו המבריקות בעיתונות הכתובה, אין בה כדי לנחם את קהל הצופים, שנותר מיותם במידבר השיממון המדירים של הטלוויזיה הישראלית שאחרי לונדון.

לא נותר לנו, משלמי האגרה נאמני לונדון, אלא לרוץ לכנסת ברשימה מיוחדת, תחת הסיסמה "הבו לנו טלוויזיה ראויה לשמה ולא ואליום פורטה במחיר מופרז" ובא לציון גואל.

דליה כהן, רמת־גן

מסמך

304 אלף משפחות מתחת לקו העוני

ב־1986/87 לכ־304 אלפי משפחות היתה הכנסה נמוכה מקו העוני, לפני תשלומי העברה ומיסים ישירים. אלו מנו 27.8% מכלל המשפחות. אחוז הנפשות העניות לפני תשלומי העברה בכלל הנפשות גם הוא היה 27.8%, ואילו אחוז ילדי המשפחות העניות, לפני תשלומי העברה בכלל הילדים, היה גבוה יותר כ־31%. פער העוני הממוצע למשפחה ענייה, לפני תשלומי העברה, היה 65% משהכנסת קו העוני. מכאן, שהכנסתה של משפחה ענייה, לפני תשלומי העברה, היתה בממוצע רק כ־35% מהכנסת קו העוני. מאחר שחלקן של המשפחות הקטנות בכלל המשפחות העניות, לפני תשלומי העברה, היה גבוה יותר מחלקן של המשפחות הגדולות, פער העוני הממוצע למשפחה, המשוקלל במספר הנפשות, היה נמוך יותר ב־56% מהכנסת קו העוני.

בדיקת רמת העוני בקרב קבוצות אוכלוסייה ספציפיות, השונות זו מזו במעמד העבודה של ראש המשפחה, בגיל ראש המשפחה, בלאומיותו ובמספר הילדים במשפחה מעלה, כצפוי, שתחולות העוני לפי הכנסה לפני תשלומי ההעברה היו הגבוהות ביותר במשפחות שראש המשפחה שלהן לא עבד (62%), במשפחות קשישות (53.2%), במשפחות מרובות ילדים — עם 4 ילדים ויותר — (52.8%) ובמשפחות הלא יהודיות (57.2%), שאופייניים להן רמת הכנסה נמוכה מעבודה ומספר ילדים גדול. רמת העוני בקרב קבוצות אלו היתה גבוהה גם על־פי מדד יחס פער העוני. הכנסתן הממוצעת של המשפחות שראשיהן לא עבדו ושל המשפחות הקשישות, לפני תשלומי העברה, נמוכה בכ־78% מהכנסת קו העוני, ואילו הכנסתן הממוצעת של המשפחות מרובות הילדים (שלמרביתן יש הכנסה מעבודה, אך נמוכה) ושל המשפחות הלא־יהודיות נפלה בכ־55% מהכנסת קו העוני.

לעומת זאת, רמת העוני לפני תשלומי העברה היתה נמוכה, יחסית, בקרב המשפחות העובדות, שראש המשפחה של רובן המוחלט אינו קשיש, בקרב המשפחות הקטנות (עם 1־3 ילדים) ובקרב המשפחות היהודיות. עניין מיוחד קיים בבחינת ממדי העוני בקרב האוכלוסייה העובדת. ב־1986/87 הכנסתן של 11.3% מכלל המשפחות השכירות (שראש המשפחה שלהן שכיר) ושל 7.4% מכלל המשפחות השכירות היהודיות, בעיקר ההכנסה מעבודה, היתה נמוכה מהכנסת קו העוני. פער העוני הממוצע למשפחה ענייה שכירה היה כ־32% מהכנסת קו העוני. רמת העוני בקרב המשפחות, שראש המשפחה שלהן הוא עובד עצמאי, היתה גבוהה רק במעט מזו שבקרב המשפחות השכירות — 12.7% מכלל המשפחות של עובד עצמאי היו עניות, ואילו פער העוני הממוצע למשפחת עובד היה כ־37% מהכנסת קו העוני.

בחינת הרכב האוכלוסיה העניה לפני תשלומי ההעברה, לפי מאפיינים שונים (דימוגרפיים ותעסוקתיים) של ראש המשפחה, מעלה שכ־72% מכלל המשפחות העניות לפני תשלומי העברה הן משפחות שראשן לא עבד, 23% הן משפחות שכירות, וכ־5% בלבד הן משפחות שראשן לא עבד, 23% הן משפחות שכירות, וכ־5% בלבד הן משפחות של עובד עצמאי. 47% מהמשפחות העניות לפני תשלומי העברה הן משפחות קשישות, אך במשפחות אלו חיות רק כרבע בלבד מכלל הנפשות העניות. לעומת זאת, כ־43% מכלל המשפחות העניות לפני תשלומי העברה הן משפחות עם ילדים, אך בהן חיות כ־74% מכלל הנפשות העניות.

היקף העוני והפערים בהכנסה לפני תשלומי העברה מושפעים במידה רבה ממצב התעסוקה במשק, מדפוסי ההשתתפות בכוח העבודה, מרמתו של שכר המינימום, מההפרשיות הקיימות במערכת השכר ומידת ההכשלה של מערכת הפנסיה התעסוקתית. גם אם אי־אפשר להשוות את ממדי העוני, העולים מנתוני סקר הוצאות המשפחה 1986/87 לאלה העולים מסקר הוצאות המשפחה 1979/80, אפשר להצביע על ההתפתחויות העיקריות, שככל הנראה השפיעו בתקופה שבין שני הסקרים של רמת העוני ועל הרכב האוכלוסייה העניה לפני תשלומי העברה.

עליית שיעור האבטלה במשק (מ־3.2% ב־1979/80 ל־6.5% ב־1986/87) ועליית שיעור המשפחות הקשישות בכלל המשפחות (מ־18.2% ל־19%) גרמו לגידול ממדי העוני לפני תשלומי ההעברה ולגידול חלקן של המשפחות הלא־עובדות בכלל המשפחות העניות. לעומת זאת, השיפור ברמתו היחסית של שכר המינימום (מ־28.6% מהשכר הממוצע במשק ב־1979/80 ל־33.8% ממנו ב־1986/87), הגידול בשיעור ההשתתפות של נשים — בעיקר של נשים נשואות — בכוח העבודה (מ־34.9% ל־38.5%) ועליית חלקן של המשפחות הקשישות עם הכנסה מפנסיה תעסוקתית (מהארץ ומחו"ל) בכלל המשפחות הקשישות (מכ־34% ב־1979/80 לכ־44% ב־1986/87) הקטינו את ממדי העוני לפני תשלומי העברה.

השיפור ברמתו היחסית של שכר המינימום צמצם את ממדי העוני (מבחינת היקף האוכלוסייה ועוצמת העוני) בקרב השכירים ואילו הגידול בחלקן של המשפחות הקשישות עם הכנסה מפנסיה תעסוקתית, והגידול בגובה הפנסיה ששולמה להן, צמצמו את ממדי העוני בקרב האוכלוסייה הקשישה והקטינו את חלקן בכלל המשפחות העניות, לפני תשלומי העברה.

(מתוך סקירה שנתית של המוסד לביטוח לאומי)

במסדרונות האוצר / גל אגם

ירושה כבדה לשר האוצר הבא

משה נסים הוא, ללא ספק, השר הפופולארי ביותר בממשלה היוצאת. [illegible]

מה, למעשה, מותיר משה נסים לקראת סוף חודש נובמבר 1988 לשר האוצר הבא ולעם ישראל?

אינפלציה של כ־17 אחוז בשנה — לראשונה זה שלוש שנים, שוב יש עליה. [illegible]

[illegible] מתקציב המשרדים השונים: דיון שנדחה עד "אחרי הבחירות". הסכם תוספת־יוקר חדש עדיין לא הושג. [illegible]

אך מה כל־כך טוב שם באוצר, אם בעצם ברורה לעין? אין ספק, שמדיניותו של שר האוצר בשנתיים הראשונות לכהונתו היתה ראויה בהחלט להערכה ולחיקוי. הוא לא נמנע ללחצים, לא אישר לסטות עוד ועוד שקלים מתקציב המדינה, שמר על שפה נאה — אולי אפילו נאה מדי — של יתרות מטבע־חוץ. הקפיד על קצב אינפלציה סביר, שהיה בקו ירידה מתמיד.

אבל, וגם כאן קשה יהיה להניח אחרת, משהו אירע שם. [illegible] בחודשים האחרונים שלפני הבחירות, "כלכלת בחירות", תרתי משמע. אולי לא הונהגה שם, כפי שהיה במערכות הבחירות הקודמות, אבל מדיניות שונה, המיוחסת לעידן ש"לפני הבחירות", בהחלט נוהלה שם.

ביצוען של פיחות, בשיעור של כמה אחוזים, נדרש לדעת כמעט כל הכלכלנים בארץ. [illegible]

ספר

כותנה, עסק מסובך

מחיר הכותנה נקבע בבורסות של ניו־יורק וניו־אורלינס. מחירה עולה לאחר שמכרת אותה, ויורד לאחר שקנית — באמירה זו פותח יונה ליכטנשטיין, חבר קיבוץ גבעת חיים "המאוחד" ומנהל אגף השיווק במועצת הכותנה, את ספרו "שיווק הכותנה", שיצא לאור בשבוע שעבר על־ידי המועצה לייצור ושיווק כותנה בע"מ.

ספרו של ליכטנשטיין יחיד במינו, שכן, הוא הראשון שעוסק ב"צער גידול כותנה". ליכטנשטיין טורח להזכיר, כי הכותנה נועדה לייצור דברי־הלבשה, ולכן מבחנה העליון הוא השיווק.

בספר מובאים נתונים על גידול כותנה בעולם. מודגש, כי כותנה מגדלים בכל היבשות. היקף שטחי הכותנה בעולם נאמד בכ־35 מיליון דונם. היבול העולמי הממוצע של סיבי כותנה ל־10 דונם הוא 540 ק"ג. ליכטנשטיין מציין, כי השיא העולמי ביבול סיבי כותנה הוא בישראל — 1,441 ק"ג ב־10 דונם. סך־כל הייצור העולמי הוא כ־85 מיליון כריכות ומשקל כריכה נע בין 245 ק"ג עד 265 ק"ג). הייצור בישראל נאמד בעונה הנוכחית ב־333 אלף כריכות (והשיא הישראלי היה בעונת 1985־86, כאשר הייצור הגיע ל־455 כריכות).

היצרנית הגדולה בעולם היא סין, שמייצרת השנה יותר מ־20 מיליון כריכות, היינו: כרבע מן הייצור העולמי. במקום השני עומדת ארה"ב, שיבולה יותר מ־14 מיליון כריכות. ברית־המועצות היא במקום השלישי, ולאחריה — הודו, פקיסטן, תורכיה ומצרים. כל השאר מייצרות כ־15 אחוז מן התפוקה העולמית. הצריכה העולמית עמדה בשנה שעברה על כ־83 מיליון כריכות, לעומת 62 מיליון כריכות לפני 10 שנים. ליכטנשטיין מדגיש את העלייה הקבועה בצריכת כותנה, שאותה הוא מסביר בעליית רמת החיים, המגדילה את הביקוש להלבשה מכל הסוגים.

מכירת הכותנה היא, לדברי ליכטנשטיין, עסק רציני שדורש ידע ומיומנות. הכותנה נחשבת "סחורה" (קומודיטי) הנסחרת בבורסות. המכירות, חלקן מיידיות, וחלקן עתידיות. הכותנה בחצי הכדור הצפוני נקטפת תוך זמן קצר, בתחילת הסתיו — וזה שמשפיע על המכירות. ידע המכירות הוא, בין השאר, "פיתוח חושי מישוש וריח", בהתחשב בכך שהמטרה היא קבלת מחיר מירבי. בין השאר, נדרש ידע מודיעיני, כדי לעמוד על מצב המתחרים. הכוונה היא לשמור על המוניטין, המלאי וכן גודל התמיכה הממשלתית במגדלי הכותנה.

המחבר מציין את ההבדל בין הייצור והצריכה המקומית לבין היצוא. סין מייצרת יותר מ־20 מיליון כריכות בשנה ומייצאת יותר מ־1 מיליון כריכות. ארה"ב מייצרת יותר מ־10 מיליון כריכות בשנה, אך היא היצואן הגדול בעולם, יותר מ־6 מיליון כריכות, ולכן היא הקובעת את מחירי הכותנה בבורסות.

ספרו של ליכטנשטיין הוא ספר חובה לכל שוחרי הכותנה.

חיים מרגלית

צבי כסה / היבטים

בתנועה הקיבוצית

השגרה היא הסכנה הגדולה ביותר

במאמרי משבוע שעבר העליתי את המסקנה, כי הגיע הזמן שהתנועה הקיבוצית תעבור ממגננה להתקפה. טענתי, כי בשלוש השנים האחרונות בוצעו בתנועה הקיבוצית מהלכים יצרניים של הגדלת תפוקות, מצד אחד, צמצום בהשקעות צרכניות, מצד שני, וכן הקפאת רמת החיים. כל אלה לא נעשו במגזרי החברה האחרים. לכן, רשאי היום הקיבוץ לצאת ממגננה להתקפה, היינו, להציג את תביעותיו הכלכליות מעמדה של מייצג אותנטי של המגזר היצרני.

במקביל למאמץ כלפי חוץ, יש להציב סדר עדיפויות במאמצים כלפי פנים. נראה, שבראש סולם העדיפויות צריך להציב היום את עניין הניהול. טיעון זה נשען על שלוש הנחות:

הנחה ראשונה היא, שלרמת הניהול ואיכותו היה חלק גדול בתהליכים הקשים העוברים על המשק היצרני, שהקיבוץ הוא חלק ממנו.

הנחה שנייה נוגעת לתנאים הסביבתיים: בתוך עשור נהיה במאה ה־21. בעולם מתחוללת מהפיכה אדירה — טכנולוגית, מסחרית, פיננסית, עסקית, השכלתית ותרבותית. המערכת החברתית הכלכלית־משקית הקיבוצית תהיה מחויבת לעשות מאמץ עצום, כדי לפגוש את התהליכים האלה ולעכל אותם לרקמה השיתופית.

ההנחה השלישית נוגעת לניתוח המצב העכשווי. ב־25 שנותיה הראשונות הציגה החברה הישראלית, ובתוכה התנועה הקיבוצית, כשרון יומי אדיר לעשות יש מאין. אבל, בשנות ה־70, כאשר היה צריך לעבור לשלב השני של טכנולוגיה גבוהה, מקצוענות וניהול מצטיין, באה מלחמת יום הכיפורים ותסמה את התהליך. היא הביאה את צמצום ההשקעות במשק, ואחר־כך את עליית הליכוד לשלטון ואת דחיקת הסקטור היצרני לשוליים. תרבות פופוליסטית, המונית, לא הולכת יחד עם דאגה להשקעות בטכנולוגיה ובצמיחה כלכלית, והתוצאות ידועות.

התהליכים הבסיסיים של הזנחת המגזר היצרני לא פסקו, גם כשמפלגת העבודה החליטה לסייע לליכוד לנקות את אורוותיו, על־ידי הצטרפות לממשלת האחדות הלאומית ב־1984. לכן, אין זה משנה אם תהיה לנו ממשלה ימנית, או שמאלית, או מתולכדת. כל מי שרוצה היום לצאת מהשקיעה, מוכרח להציב את המקצוענות, בכלל, ואת הניהול המקצועי, בפרט, בראש מאמציו.

מה פירוש הדבר לגבי הקיבוץ הארצי? הצעתי היא, שהקיבוץ הארצי יקים ויפעיל בית־ספר לתורת הניהול. מטרתו תהיה להכשיר את המנהיגות הניהולית, הטכנולוגית, הכלכלית והעסקית של 20 השנים הבאות. לגבי החבורה הזו יותכננו תהליכי לימוד, הדרכה, התנסות וחשיפה ברמה הגבוהה ביותר לכל מה שרלוונטי לתורת ניהול נכונה ומותאמת לקיבוץ הארצי.

לדעתי, בית־ספר כזה צריך להיות תנועתי ולא בין־תנועתי. זאת משום, שהלימוד כאן אינו מטרה, אלא הוא אמצעי לפיתוח המנהיגות הטכנולוגית־עסקית של הקיבוץ הארצי. בתהליך כזה צריך, שיהיו גלויים וברורים המגרש, תשתיתו, גבולותיו, משאביו, אילוציו ואופקיו. כלומר, מערכת שעוסקת בעתיד הטכנולוגי־כלכלי־עסקי של מקבץ מוגדר של משאבים, עקרונות, יעדים ומטרות.

תורת הניהול איננה אוסף של מידע, ידע וקורסים, אלא קודם כל קונספציה. בניגוד לעבר, גיבוש קונספציה היום הוא דבר הרבה יותר מסובך, כי היא מוכרחה להיות גם דינמית. טום פיטרס, הידוע מספרו In Search of Excellence כותב בספרו החדש "Thriving on Chaos" (לשגשג על הכאוס), שבעבר היה עיקרון ניהולי, שאמר: "אם זה לא נשבר, אם זה ממשיך לעבוד — אל תתקן. היום דרוש עיקרון ניהולי אחר, שיאמר — אם זה לא נשבר, אם זה ממשיך לעבוד, סימן שלא התבוננת מספיק. תקן את זה בכל מקרה", כלומר, שהשגרה היא הסכנה הגדולה ביותר. המציאות הדינמית אורבת לך בפינה, להוציא אותך מן השוק, אם לא תתקן ותשכלל מדי בוקר וערב. בניהול המצטיין יש אחיזה בשני יסודות מתנגדים: בעסקים — אין מחר. באסטרטגיה — אין היום. אחיזה בו־זמנית בשניים אלה היא תפקיד קשה מאוד למנהל ואירוע קשה מאוד לחברה הקיבוצית. אני אומר קשה, משום שמתחייב כאן שינוי תרבותי.

תורת הניהול מתחילה, כאמור, בקונספציה כללית: איך לתכלל (אינטגרציה) את תהליך הפיכת התשומות לתפוקות. התפוקות הן, ביסודו של דבר, שירות חברתי. מישהו — הצרכן — צריך לרצות לרכוש את התפוקות האלה. כאשר הוא חפץ בהן, הן מתחרות עם תפוקות אחרות. הבוחר ביניהן הוא שוב הצרכן. מהי נקודת המבט שלו? איך מתרגלים לחשוב כצרכן? זהו יסוד של תרבות ניהול, שלא קל לעכל אותו. לגבי התרבות הקיבוצית, פירוש הדבר לעבור מאוריינטציה ייצורית לאוריינטציה עסקית. לחשוב כצרכן ולקשור את העדפותיו לתפוקות שלנו — זה מחייב לפתח ייחוד על פני המתחרים. כדי לפתח ייחוד, יש לטפח ולקיים במערך הייצור והשיווק תרבות עבודה וארגון, שיולידו ויטפחו ייחוד. התנאי לאלה הוא, כמובן, המקצוענות. הקיבוץ אינו יכול להתחרות על רכישת מקצוענים בשוק העבודה.

מה עושים? המשימה היא "להפוך חברים רגילים לעובדים לא רגילים". זוהי המטלה הקשה של הניהול בקיבוץ. תנאי לכך הוא שינוי תרבותי, כלומר: התאמת הרמה התפיסתית למציאות של קהילה תעשייתית־עסקית.

מה ההבדל בין חקלאות לתעשייה? הראשונה מתחרה עם הפועל ומכבי ת"א. השנייה מתחרה באולימפיאדה — עם יפנים, גרמנים, אמריקנים והולנדים, ואולימפיאדה זה מגרש אחר לגמרי — באיכויות, בדייקנות, בדבקות, בתשומת־לב וכו'.

להפוך חברים רגילים לעובדים לא רגילים, פירושו, שדרושים — לא שריריו ומגו של כל עובד, אלא כושר החשיבה והיצירה שלו. זוהי חוכמת הניהול המודרני — לחשוף את כישורי היצירה של העובדים. במלים אחרות, תפקידו של הניהול המודרני הוא לאחד את העבודה עם המחשבה בכל רבדי המפעל, או העסק, או המשק. זה מה שנקרא "ראש גדול" לכולם — משימה הניתנת להשגה ולפיתוח בטכניקות של ניהול משותף. זוהי תורה שלמה כשלעצמה והיא דורשת לימוד.

מערכת טכנולוגית־עסקית קשורה, בטווח קצר ובטווח ארוך, למשאבים ולכישורים האנושיים. כאן נפרש מעגל החינוך וההשכלה כחלק אינטגרלי של מערכות הייצור והעסקים. התאמת התפוקות החינוכיות, ההשכלתיות והמקצועיות לצרכים ולתחזיות היא מטלה משותפת לקאדר הטכנולוגי־עסקי ולקאדר החינוכי והתנועתי. האינטגרציה של כל אלה — המעגל הסביבתי, המעגל הקיבוצי, המעגל הטכנולוגי (מפעלי) והמעגל האנושי — היא תחום החשיבה, הארגון והתפעול של מנהל מודרני.

על כך צריכה לענות תוכנית הלימודים בבית־הספר לניהול, המוצע כאן. לכן, עליה לכלול, בצד פרקי עיון ולימוד, התנסויות מעשיות רבות ומטלות ועבודות אישיות, שיוטלו על המשתתפים. תוכנית הלימודים צריכה גם לחשוף את המשתתפים למערכות תעשייתיות ועיסקיות ולתרבות העסקים בארצות חוץ. כמו כן, לכלול ניתוח ותכנון נושאים, הקשורים בבעיות תעשייתיות, חקלאיות ועיסקיות של קיבוצי הקיבוץ הארצי. לכן, יש לקיים פרקי דיונים משותפים עם האגפים החברתיים, הרעיוניים והפוליטיים של התנועה, שבהם יתבררו הסוגיות הנדרשות לשיקול ולפתרון. לטעמי, אין שום השקעה אחרת, שבה משאבים מעטים יחסית עשויים להניב פירות רבים כל־כך, כמו השקעה בהעלאת רמת הניהול. כל יום שעובר אינו חוזר.

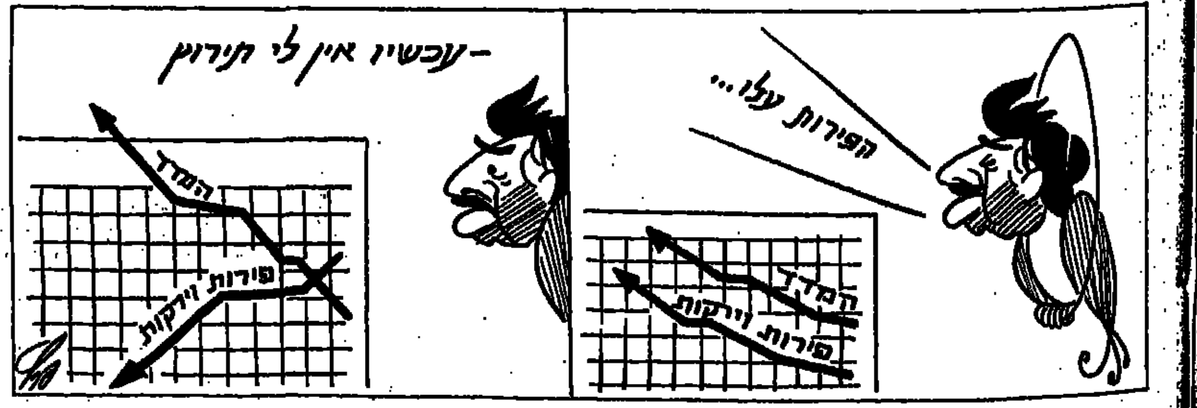

מבזקים כלכליים

גידול במכירות אי. סי. איי

■ מאיר לייזר, מנכ"ל חברת אי. סי. איי טלקום מסר, כי מכירות החברה בתשעת החודשים הראשונים של 1988 הסתכמו ב־25,512,000 דולר. העלייה במכירות היא בשיעור 45 אחוז, לעומת המכירות בתקופה המקבילה אשתקד, שהסתכמו ב־17,623,000 דולר. הרווח נטו הסתכם בכ־2 מיליון דולר, לעומת 510 אלף דולר אשתקד.

חברת אי. סי. איי. טלקום מפתחת, מייצרת ומשווקת ציוד תקשורת, המבוסס על טכנולוגיות דיגיטליות של ניתוח דיבור, מיתוג וניתוח אותות. מערכות אלה מיועדות להגדיל את קיבולת רשתות הטלפון ולייעל אותן. החברה נמנית על קבוצת "כלל" ומניותיה נסחרות בארה"ב. ח. מ.

"סאיטקס" עברה לרווחיות

■ חברת "סאיטקס" רשמה רווח נטו לא מבוקר של 3,872,000 דולר ברבע השלישי של שנת 1988, לעומת רווח נטו של 986 אלף דולר בתקופה המקבילה אשתקד. ברבע השני של השנה דווח על רווח נטו בסך 2,833,000 דולר, שכלל הפרשה חד־פעמית בסך 900 אלף דולר, כתוצאה מהסדר פשרה בגלל תביעות נגד החברה. בתשעת החודשים הראשונים של השנה הסתכמו רווחי "סאיטקס" ב־9,254,000 דולר, לעומת הפסד של 6,435,000 דולר בתקופה המקבילה אשתקד. ההכנסות ברבע השלישי של השנה נאמדות בכ־48 מיליון דולר, לעומת הכנסות של כ־41 מיליון דולר ברבע השלישי של 1987.

במכירות האחרונות נכללה לראשונה המערכת הצבעונית החדשה לעיצוב ועימוד גרפי מסוג "ויז'נארי" ומוצרים חדשים אחרים, כמו "סטארטר" מערכת קדם־דפוס אלקטרונית מלאה, בעלות נמוכה. ח.מ.

אלופת החיסכון

■ היפנים הם אלופי העולם בחיסכון: זאת השנה השנייה ברציפות — כך מתברר ממחקר, שנעשה במכון הבינלאומי של קופות החיסכון, שמרכזו בג'נבה. לפי נתוני המכון, תושבי יפן הפקידו אשתקד בחשבונות חיסכון 38,438 דולר בממוצע, לעומת 27,302 דולר לפני שנתיים.

תושבי שוויץ, שהפסידו את ה"כתר" לפני שנתיים לטובת היפאנים, תופסים את המקום השני, עם 34,762 דולר. אחרי יפן ושוויץ צועדות: בלגיה (17,987), מערב־גרמניה (16,102), אוסטריה (13,269), דנמרק (11,792), וארה"ב (9,888).

חוקרי המכון מציינים, שלמפולת המניות מלפני שנה היתה "השפעה טובה מאוד" על החיסכון הבנקאי, אשר חזר לחשיבותו המסורתית. למכון אין נתונים על שיעור החיסכון בישראל, כי ישראל אינה חברה בו. חברות בו כ־3000 קופות חיסכון של 75 מדינות, שבהן נאספו 2,000 מיליארד דולר. י. א.

גיוס־שיא בחיסכון

■ בנק הפועלים גייס בתוכניות־חיסכון, בחודשיים האחרונים, סכום־שיא של כ־500 מיליון ש"ח. סכום זה מהווה גיוס כספים נטו, בניכוי סכומים שנפדו בתוכניות־חיסכון באותה תקופה. בבנק הפועלים אומרים, כי סכום זה מהווה למעלה מ־40 אחוז מהכספים שגויסו על־ידי המערכת הבנקאית בתקופה זו. חלק מכספים אלה באו ממקורות המניות הבנקאיות שבהסדר.

העורך הכלכלי: צבי טימור

חדשות המשק

מוכרים פח"ק — קונים מט"ח

ירידה של כ־850 מיליון ש"ח נרשמה בשבוע הראשון של נובמבר בהיקף פקדונות הפח"ק במערכת הבנקאית, והם מסתכמים בכ־2.6 מיליארד ש"ח. ירידה של כ־200 מיליון ש"ח נרשמה בפקדונות לתקופה של 3 חודשים עד שנה, והם הסתכמו בכ־1.8 מיליארד ש"ח, ובמקביל נרשמה עלייה של כ־250 מיליון ש"ח בפקדונות עד 3 חודשים, שהסתכמו ב־2.8 מיליארד ש"ח.

גורמים בנקאיים מסבירים את הירידה החדה בפקדונות הפח"ק, במשך שבוע אחד, ביציאת כספים שנועדו לרכישות מט"ח, עקב הציפיות לפיחות קרוב. במקביל, היתה גם מגמה של מעבר מפקדונות פח"ק לפקדונות של עד שלושה חודשים, בעקבות עליית שיעורי הריבית, ולקוחות רבים ביקשו להבטיח ריבית גבוהה יותר לתקופה יותר ארוכה, מתוך הנחה שהריבית עשויה לרדת בשבועות הקרובים.

בהיקף האשראי לציבור לא חלו שינויים מהותיים, והוא נותר ברמה של 16.5 מיליארד ש"ח. בער"ש נרשמה ירידה של כ־200 מיליון ש"ח ל־2.1 מיליארד ש"ח.

בינתיים, נמשכת התחרות בין הבנקים על גיוס פקדונות שקליים חדשים. בנק דיסקונט הודיע אתמול על מבצע מיוחד בפקדונות לחודשיים. שיעור הריבית במסלול הנייר יועמד על "פריים" + 4 אחוזים ושיעור נומינלי שנתי של 20.2 אחוז. הבנק מבטיח ריבית חלופית בשיעור שנתי קבוע של 20 אחוז, כהגנה מפני ירידה עתידית בריבית במשק.

א.נ.

האשראי עדיין יקר — כ־32 אחוז בשנה

הריבית האפקטיבית בחודש אוקטובר 88 היתה נמוכה יחסית לחודשים קודמים — 2.77 אחוזים — בשל היותו החודש הראשון ברבעון, ולאור ההטבות בתנאי האשראי. בשל שיעור האינפלציה הגבוה בחודש שעבר (2.4 אחוזים), הגיעה הריבית הריאלית על האשראי לשיעור נמוך של כ־0.4 אחוזים. כך עולה מסקר האשראי, שנערך במגמה הפיננסית.

ריבית בסדר גודל דומה שילם הלקוח העסקי גם באוקטובר 87. אולם, במונחים שנתיים, הריבית האפקטיבית בחודש שעבר היתה 38.75 אחוז, לעומת 55 אחוז באוקטובר 87. הריבית המצטברת ששילם הלקוח הממוצע ב־12 החודשים האחרונים הגיעה לשיעור ריאלי של כ־26 אחוז.

בהלוואות מט"ח בדולרים לזמן קצר היתה הריבית בחודש זה 1.95 אחוזים במונחים דולריים, שהיא ריבית אפקטיבית שלילית של 0.8 אחוזים במונחי שקלים, זאת, לאור התיסוף הגבוה שהיה החודש, בשיעור של 2.7 אחוזים בשער הדולר, לעומת השקל.

המשמעות היא, שהריבית הריאלית בשקלים בהלוואות דולריות היתה באוקטובר בשיעור שלילי של 3.1 אחוזים.

א.נ.

הוגדלו המקורות הכספיים לבנקים

בנק ישראל מגדיל שוב את המקורות הכספיים, שהוא מעמיד למערכת הבנקאית. הפעם מדובר בתוספת של 400 מיליון ש"ח — מחצית מהסכום תיתוסף למכרז המוניטרי, שייערך היום, והיקפו יגיע ל־950 מיליון ש"ח; המחצית השנייה תינתן במסגרת הלוואה מוניטרית נוספת, בריבית של 28 אחוז לשנה.

בבנק ישראל אומרים, כי תוספת זו למקורות הכספיים, שמועמדים לרשות הבנקים, נועדה למנוע עלייה בלתי מבוקרת בריבית השקלית. עלייה זו מתחייבת מהמשך הציפיות לשינוי בשער החליפין, תוך התאמת תיק הנכסים וההתחייבויות של הציבור לציפיות אלו. המשך הציפיות לפיחות קרוב גורם להגדלת הצבירה של משקי הבית בנכסים צמודי מטבע־חוץ, והסקטור העסקי מקטין את האשראי במטבע־חוץ, תוך הגדלת הביקוש לאשראי בשקלים. בתהליך זה מצטמצמים הפקדונות השקליים ונוצרים גרעונות נזילות בבנקים.

מהמחלקה המוניטרית בבנק ישראל נמסר אתמול, כי לרשות המערכת הבנקאית יעמדו החל ממחר מקורות כספיים בסכום כולל של 2.75 מיליארד ש"ח, מזה הלוואות בסכום של 800 מיליון ש"ח בריבית של 17.25 אחוז, 800 מיליון ש"ח ב־25 אחוז, 200 מיליון ש"ח ב־29 אחוז וכן סכום של 950 מיליון ש"ח במסגרת המכרז המוניטרי.

א.נ.

פילפל

איך ויסתו המווסתים

שלמה ברנקל

[illegible]

קולנוע

זמנים מודרנים

"המודרנים" בקולנוע "דיזנגוף" בתל־אביב

יעל ישראל

ואולי הכל היה רק אגדה. סבתא ישנה כבר מכסה את הזכרונות הרחוקים. היה או לא היה. האם באמת פריז היתה מרכז כל כך הכרחי בשנות העשרים. האם גרטרוד שטיין היתה אכן, כל כך מפחידה. והאם באמת היה הסלון שלה מקום המפגש, בה"י הידיעה, בו נטלו חלק גאוני הדור, רגע לפני שורתחבטו עם הולדת הגדולה שביצירותיהם. אין תשובות ברורות, כדרכן של אגדות. אבל מי בכלל מעוניין לדעת היכן נגמר המיתוס והיכן מתחילה האמת, שבטח היתה הרבה יותר אפורית ויומיומית.

מה שבטוח הוא שבני אותם זמנים נורא רצו להיות מודרניים. המודרנה היתה באופנה. רוחם של האמנים המודרניסטים שרתה באוויר. בבתי־הקפה הקטנים והמהבילים של הגדה השמאלית, בבורדלים ובמולי כרדור ישבו גבירות נחשקות בחיקם של ציירים עניים ואמביציוזיים. היתה זו תחילתה של תקופה חדשה, בה כך האמינו, הכל יכול לקרות.

1926, באותה שנה עשה פריץ לאנג את סרטו האכספרסיוניסטי המופתי "מטרופוליס". וכמטרופוליס הפריזאי הגדוש, בסלון הספרותי של גרטרוד שטיין, המלכה הלא מוכתרת של האינטלקט הפריזאי באותם הימים, וחברתה לחיים אליס ב. טוקלאס — התארחו באותה עת ועשו היסטוריה רק בכך שלגמו כוס קפה ועישנו בפומית אלגנטית — ארנסט המינגווי, סופר צעיר שאפתן ומהורהר, מוריס ראוול, פיקאסו, ז'ול פאסקין ועזרא פאונד. פריס באותם הימים היתה בעיני העולם מרכז היצירה והחשק. את שמיה כיסתה הילה של מיקום קליל, עליז, הולל ואגרי. במילים של היום, מקום שהוא אין. בו מתהווה האמנות האמיתית, העתידה להחקק בזיכרון ההיסטורי של עולם האמנות.

הבימאי האמריקני אלן רודולף סחב איתו את הרעיון לסרט "המודרנים" לפחות חמש עשרה שנים, ללא הצלחה מרובה. בסוף הצליח להפיק את החלום על החלום. חלום או מציאות. כך או כך עוסק רודולף בבריה האמנותית, שהיא לפעמים החיים האמיתיים. בין הפיגורות הנודעות הוא מפזר כמה דמויות פיקטיביות שוליכו את העלילה, הנטועה בפריז מלאכותית של הרמיון. אמצעי המשמש אותו בכל סרטיו. המקום שבו זזים גיבוריו יהיה לעולם בית אולפן עם תפאורה מלאכותית במודגש. זה היה ככה גם ב"בתר כי", "בעקבות הכרך" ו"הזיווג והשמיים". רודולף אינו מתעניין במציאות הממשית. במופגן, הוא יוצר מציאות משלו. מציאות ברויה מזוייפת, בנוייה מחדש צינית מאוד, לא מתייחסת אל עצמה ברצינות ולכן מנטרלת הזדהות רגשית, שהפעם גם מתאימה כמו כפפה להלך הרוח הנהמני של גיבוריו. ספק אנשים בשר ודם, ספק תעתוע. דמויות של קרטון, אשר שרירותם מקרנת עלילה שכלתנית, דעתנית ומודעת.

מעשה הרכבה פוסט מודרניסטי, דחוס וגדוש במרכיבים. מרבה עד כדי טרחה באיזכורים וציטטות, אפורזמים, קריצות מלומדות וקלישאות בוטות. מחובר לגמרי לתולדות האמנות, הספרות והקולנוע, בהם עושה רודולף שימוש נדיב ברוח הפוסט מודרניסטית. רבדים על רבדים. ספק מסתיר ספק מגלה. אגב המודרניסטים, עליהם עשה את סרטו היו קוראים לזה אקלקטיות ומעוותות את הפנים.

באותה מידה אפשר לומר ששווי מצבה מרושעת לתקופת הוללות. זמנים מודרניים צבועים, מנוכרים ומרושעים. מקום ראוותני בו הכל נמדד בברק החיצוני ולא באיכות. בכסף ולא במהות. "השנה" — אומרת גרטרוד שטיין בסרט — "ציירים הם בני 26". תשקיף אירוני למדרי ה"אין" וה"אאוט" המקומיים. מה שאומר ששום דבר לא נמדד לפי מה שהוא באמת. כי מהי בכלל האמת. העלילה מובילה סיפור תמוה על שלושה ציורים נודעים של סזאן, מאטיס ומודליאני. ברונית עשירה וקפריזית (ג'רלדין צ'פלין) מבקשת מבעלת גלריה מודרנית (ג'נבייב בוז'לוד) שתמצא לה זייפן מומחה שיזייף את התמונות. הצייר הוא גיבור הסרט הארט (קית' קארדין) — אמן אמריקני כושל שבא לפריז, כי גם הוא האמין שהיא צומת חיי האמנות. המלכה הבלתי מעורערת. הוא הורג זמן בקפה עם המינגווי (קווין אוקונור) ועם ידידו הרכילאי (וואלס שון) וחולם על היום בו עולם האמנות יכיר בכשרונו. בינתיים הוא מתאהב באשת איש יפיפיה (לינדה פיורנטינו) מתחת לאפו של כלב השמירה שלה, בעלה הרכושני (ג'ון לון). רודולף מאפיין את התקופה במלאכותיות. שום דבר הוא לא מה שהוא נראה. הכל בר תחליף. היצירה אינה בת־אלמוות, היוצרים פאתטיים, ומבקרי האמנות נלעגים ומטומטמים. כל יצירה יכולה להיות חיקוי. שום דבר אינו מוחלט. גם לא האנשים. אפילו אותם אפשר להחליף בקלות במישהו אחר.

אם רוצים אפשר לעשות הקבלה להוליווד של ימינו, מקום עם ברק והילה מיתית בעיני מי שאינו יודע שהוליווד היא בסך־הכל בועה, המצאה, עיר של קוליסות וערפיח רצחני. לא מן הנמנע שרודולף מדבר בעצם על המקום ממנו הוא פועל. אחרי הכל גיבורי סרטו מתים לנסוע להוליווד. הם בטוחים שפריז דועכת, גמרה את עצמה, פשטה את הרגל כמרכז האמנות של העולם. בעוד שבהוליווד — כך נדמה להם — נוצרת האמנות האמיתית. שם התקוות, שם אפשר לקטוף את המוזות מהעצים. גיבורי סרטו של רודולף עוזבים את פריז הדקדנטית הדועכת, על הזוהר המזוייף שלה ונוסעים לעולם החדש, לעיר הסרטים, בטוחים ששם מתרחשים הדברים האמיתיים. מובן שאנחנו יודעים שהם ימצאו שם העתק גרוע, נטול רומנטיות ושיק. כי למרות הכל צריך להודות, שלפריז היה טונות של שיק, אלגנטיות ורומנטיות. וגם זה היה משהו. כך גם צריך להודות שזה מה שיש בסרטו של רודולף. עודף של שיק תיחכום ואלגנטיות ופסיק לא יותר.

ג'ון לון ב"המודרנים". שיק ותחכום, איפה הרומנטיקה?

בידור

מזל שיש חנוכה

יוסי ונונו

השמועות האחרונות על האמה בשוק הבידור הישראלי לא מפריעות לאמרגנים לתכנן הפקות לחנוכה. על זה נאמר: אם המבוגרים לא מכניסים כסף, יכסו הילדים את גרעונותינו.

אז, מלבד הפסטיבלים למיניהם, ירוצו בחנוכה (ובפורים ובפסח, אם להסתמך על נסיון השנים הקודמות) הפקות נוספות שיתחרו על לב הילדים. אחת מהן היא הפקה משותפת של יהודה טלית ואמרגני "בידור לעם" — מופע משותף בכיכובם של ציפי שביט, דני סנדרסון, נתן דטנר ואבי קושניר, הלא הם הבטלנים. הארבעה יגישו מופע חד־פעמי שירוץ במשך החג בתל־אביב, חיפה וירושלים. המופע מוסיקאלי־בידורי ויכלול קטעי סולו וקטעים משותפים, המתנגשים בימים אלה, בנוסף ילוו אותם 12 רקדניות ולהקה בת 4 נגנים. תביים אלה אלתרמן. הצגה ראשונה — 4.12 — קולנוע "תל־אביב" ת"א.

ציפי שביט, דני סנדרסון והבטלנים אבי קושניר ונתן דטנר.

תערוכה

אמנים ירושלמיים ב"עקד"

מועדון "עקד" ממשיך בעקביות את מסורת ה"קטיליות" שלו ומחליף תערוכות ייחודיות מדי שבועיים. הפעם מציגים את יצירותיהם תריסר ציירים ופסלים ירושלמיים — מוכרים יותר ומוכרים פחות.

את יוסי שטרן כל איש מכיר. הוא מציג גואש גדול בצבעים כהים — "שוק". דוד רקיע הידוע מסדרות שונות כמו "האות העברית", "ירושלים", נושאים מיסטיים וכו' מציג קולאז' פלסטי, אבסטרקטי־גיאומטרי שמאחוריו מסתתרת כנראה איזו ספקולציה אסטרו־מיסטית. לאה אביצדק מציגה רחוב ירושלמי: אנשים לא רואים שם, אבל יש רעש גדול...

הירושלמית הדסה גורוחובסקי יוצאת עם קומפוזיציה לירית, סמי־נאיבית, ואילו אסתר חזן, שהיא גם סופרת, מביאה קומפוזיציה אבסטרקטית מסעירה בצבע ארום דומיננטי — מלחמה עם הרבה להבות והתפוצצויות. עצים ריאליסטים בסתיו — תמונה מלאת אוויר ואווירה נוסטלגית — הם פרי מכחולה הדינמי של ארנה בן נריה. יהודית שפירא: אבסטרקט צורני; אברהם יבין — קומפוזיציה היסטורית (?) — אולי שואה עם הרבה אנשים רצים ברחוב ומעליהם מלאכים כמו להקת עגורים.

ישנם גם כמה פסלים: דוד עמיקם מבהיל עם "אסות רפאים" שלו בצורת ארון מתים מחובר כביכול למתקנים חשמליים (?) לא נעים, אבל מעניין; הפסלת נחמה אופק מציגה "משפחה", קרמיקה בקומפוזיציה מאופקת, מצומצמת, קומפקטית. ולבסוף: ניסים מזרחי הביא חתיכת שיש יפהפה בעיבוד מודרני, שממש נעים לחזות בו.

יש לציין גם כי מועדון "עקד" מפתח לאחרונה פעילות ערנית. דלתותיו פתוחות מן הבוקר עד הערב, וכמעט בכל ערב מתקיימת הרצאה ספרותית או ערב קריאה של משוררים וסופרים — ויש לזה קהל!

התערוכה מסתיימת ב־17.11.

נ. הגריזי

מוסיקה

אופרה אחרת?

יוסי שיפמן

לפני זמן קצר התארחו בארץ שני אורחים שניהם אנשי אופרה. אלה היו סטניסלב ברומילסקי וירקן הסר. הראשון הוא המנהל של בית האופרה הבלגי והשני המנהל הטכני של צוות ההפקה של אותו בית אופרה. מנהלה האמנותי של האופרה הוא סילון קמברלינג. השניים הגיעו ארצה לבחון אפשרויות העלאת הפקה של בית האופרה שלהם בארץ. הם בחנו בקפדנות את האמפיתיאטרונים של קיסריה ושל בית שאן, ולידם את האולמות המוסדים בתל־אביב, ירושלים וחיפה. מכל ההפקות שלהם נראית להם הפקת "פלסטף" של ורדי כמתאימה ביותר ליצוא לישראל. אבל חילוקי התפאורה הרבים מונעים מראש שימוש בחלל פתוח ולכן הם נשארו עם החלטה של אולם סגור. האולם המועדף הוא אולם שרובר בתיאטרון ירושלים.

האורחים ביקרו בארץ כמוזמניה של התארגנות חדשה שמטרתה להביא ארצה מבחר הפקות אופראיות מחו"ל וגם ליווי הפקות מקומיות. אילה, לדעת אנשי העמותה החדשה, יעלו את ישראל על מפת האופרה הבינלאומית. בראש ההתארגנות עומד בני סבסקי, לשעבר מנכ"ל להקת "בת־דור". הרצון להביא את המיטב לכאן מזכיר לעיתים את אותה תביעה שלמענה הוקמה בזמנו "אמנות לעם". תביעה שניתן לסכמה במשפט: "או מה אם אני גר באופקים, אני רוצה להרגיש בתל־אביב". נכון לעכשיו, על פי ההתארגנות החדשה, כולנו גרים באופקים, אבל רוצים להרגיש בלונדון. רק שהתקדים הזה בפילהרמונית יצר ציפיות אצל הקהל שאינן ברות מימוש. ציפיות לקבל תמורת כספו את המיטב העולמי ולא להסתכל לרגע אל התוצר המקומי, אל הוורדים הפורחים כאן, בגינה הקטנה והיפה שלנו.

אורי עופר, מנהלה של האופרה הישראלית, מברך בתגובה על יוזמה של הצגת אופרה מחו"ל בארץ. זאת כמובן, בתנאי שמקורות המימון שלה יהיו עצמאיים ולא על חשבון הפקות מקומיות, כי תפקידם של הגורמים המסבסדים הוא ראשית כל לתמוך בכוחות היצירה המקומיים.

אירוע

לעיני כל

גרמניה מציינת 50 שנה ל"ליל הבדולח"

אלברט קליין

"לעיני כל" הינו כותר של שורת אירועים לציון מלאות יובל שנים לפרעות נובמבר 1938 (הידועות יותר כליל הבדולח), אשר נפתחו ב־7 בנובמבר באקדמיה של האמנויות בברלין. שורת האירועים הללו החלה בהקרנת הבכורה של סרט חדש, אשר הופק למען תחנת השידור "ברלין החופשית": "מיבחן האש" של ארווין לייזר, בפתיחת תערוכה על ההכנות לפרעות נובמבר ומה שקדם להן, על מהלכן ותוצאותיהן.

ב־8 בנובמבר, ערב יום השנה ה־50 לליל הבדולח, הירצה ואלטר ינס, נשיא הכבוד של מרכז פן במערב־גרמניה, על "ביטול ההשכלה" (הכוונה לתנועת ההשכלה) · משריפת הספרים לפתרון הסופי". במסגרת סידרת ההרצאות אמורים היו לדבר גם ההיסטוריונים ידועי השם, האנס מומסן ווריינהארד רירופ. יוקרנו בהקרנה חוזרת הסרטים "שואה" של לאנצמן, "ברוטאליות באבן" של קלוגה, "בימים ההם" של קויטנר, "הפרטיזנים של וילנה" של יוש ואלצקי ו"האחים אופרמן" של אגון מונק. חשיבות רבה נודעת גם לוויכוח המתוכנן ב"וסטדויטשר רונדפונק" ובתחנת "ברלין החופשית" על השמדה ופיצויים ("אשמה נצחית") בהשתתפותם של רולף הוכהוט, שספאן היים, מיכאל וולפסון והאנה־רנאטה לוריין.

שורת האירועים כוללת גם תערוכת־תיעוד עם תצלומים, כרזות, כרוזים, דו"חות של עדי ראייה, שיש בהם משום תיאור מדוייק של המאורעות, שהוצרכו להיות ידועים מאחר שהתרחשו בפומביות מלאה וזכו לדיווח חסר־בושה.

התערוכה מתחלקת למדורים כדלהלן: "האנטישמיות במנופי השלטון", "חוקי נירנברג", "הפרעות", "שלב שלילת הזכויות הטוטאלית", "המשלוחים", "חיים יהודיים אחרי 1945". האירועים מאורגנים על־ידי קרן העיתונות "טאגסשפיגל" לזכר פרעות נובמבר 1938.

●●●

בגלריה הברלינאית ובמחלקה היהודית של מוזיאון ברלין נפתחו ארבע תערוכות לציון מלאות 50 שנה לפרעות נובמבר 1938, תחת הכותר "ההכרח שבזיכרון".

התערוכה הראשונה מוקדשת לזכרו של הצייר פליקס נוסבאום (1904־1944). התערוכה מרגישה את הפרספקטיבה ההיסטורית של חייו ויצירתו של אדם אשר נפגע ישירות כתוצאה מרדיפת היהודים והשמדתם בידי הנאצים. נוסבאום נאלץ לברוח מגרמניה, חי מאז 1933 כגולה, ונרצח בשנת 1944 במחנה הריכוז אושוויץ...

התערוכה מראה, באמצעות הכרונולוגיה של יצירתו ותעודות מחייו של נוסבאום, את ההשתלבות בין היסטוריה אישית וכללית.

התערוכה "זיכרון ואנדרטה" מציגה רישומי תוכניות לאנדרטאות ומקומות זיכרון לגירושה ולהשמדתה של האוכלוסיה היהודית של ברלין.

שמה של תערוכה נוספת הוא "כאילו לא היו הדברים מעולם"..."לרגל יום השנה ה־50 של פרעות נובמבר מוצגים באולמי המחלקה היהודית של מוזיאון ברלין כ־70 תצלומים מעזבונו של הצלם אברהם פיסארק (1901־1983), המתעדים את חייהם של יהודי ברלין עד לשנת 1942. התצלומים הללו מעידים על שלילת הזכויות הסוציאליות והחברתיות, מהיהודים בעיר זו, שלילת זכויות שהסתיימה בגירוש ובהשמדה.

התערוכות קשורות מבחינת תוכנן זו לזו מפני שהן מתמודדות עם היבטים שונים של פרעות ה־9 בנובמבר.

●●●

במזרח־ברלין, בארמון אפריים, נפתחה תערוכה בשם "זיכרון". זוהי תצוגה בקשת רחבה של נושאים, המתארת היסטוריה יהודית, חיי יומיום, תרבות ואת רצח העם הנאצי ביהודים.

התערוכה אורגנה תוך שיתוף־פעולה בין משרד־התרבות המזרח־גרמני, סגן־הנהלה לשאלות כנסיה ואיחוד הקהילות היהודיות בדר"ג. וגם בעזרת אנשים רבים ממערב־גרמניה ומערב־ברלין, וכן מפראג, בודפשט, מונטריאול ווינה, שהשאילו פריטים. התערוכה הזאת, המסודרת להפליא, מוקדשת להשתוללות האנטישמיות של ה־9 בנובמבר 1938. היא מראה ביותר מ־600 תעודות, יצירות אמנות מקוריות, תצלומים ותשמישי קדושה, את תרומתם של יהודים גרמנים למורשת ההיסטורית, רוחנית, תרבותית והמדעית של העם הגרמני.

כאחד מאולמי התערוכה הוצבה הפרוטומה של הרופא וחוקר־המין היהודי מאגנוס הירשפלד (1868־1935). הפרוטומה הושאלה על־ידי "חברת מאגנוס הירשפלד" במערב־ברלין. מדובר בהעתק אורד של המקור. הפרוטומה עם עקבות השריפה, עומדת באקדמיה של האמנויות. באולם, תחת הכותר "מחזור השנה של החגים היהודיים", תלויה בין כל פריטי היודאיקה, מנורת שבת ממיינץ (1772), השייכת לאיגוד הקהילות היהודיות של דר"ג.

הפרוטומה של משה מנדלסון, מעשה ידיו של הפסל אנטואן טאסרט (1785), ניצבת שוב במקומה הישן: בתערוכה בארמון אפריים. כפי שנאמר בכיתוב, השליכו הנאצים את הראש מן הכן והוא ניזוק. מאז 1938 סברו, כי הכן נעלם ללא עקבות. הפרוטומה עומדת מאז 1964 עם הנזקים, שלא תוקנו, בבית הקהילות היהודית במזרח־ברלין. כן השיש נמצא בפאזאנשטראסה [illegible] ההסקה של הקהילה [illegible] לפני [illegible] ליד חורבת בית־הכנסת [illegible] היהודית ברלין [illegible] הראשונים לקיומה.

במשך עשרת [illegible] ביקרו בתערוכה כ־12,000 בני־אדם. [illegible] ולא־יהודים [illegible] משתרך תור של [illegible] ארמון אפריים. [illegible] ליהנות מהדרכה. [illegible] ה־9 בנובמבר 1938 [illegible] התערוכה ולמאוו [illegible] לשקם את חורבת בית־ [illegible] נמסר גם על הכו[illegible] הכנסת החדש ברח' אורניינבורג שבברלין מרכז, ולהופכה מרכז יודאיקה. מנהל המרכז שנוסדה לצורך זה, הוא ההיסטוריון בן ה־39 ד"ר הרמן סימון, חבר הקהילה היהודית מזרח ברלין, המשמש גם כמנהל התערוכה בארמון אפריים.

יש מה ללמוד בנושא המשפחה

המשפחה היא אחד הנושאים הנחקרים ביותר בסוציולוגיה של ימינו. המשפחה — יציר טבעי, מסגרת, המלווה את המין האנושי מתחילת דרכו על פני כדור הארץ. יש להניח שראשיתה עוד לפני שההומואיד קם על גפיו האחוריות ובידיים לקח אבן, כדי להשתמש בה בכלי עבודה.

למעשה — מסגרת דינאמית, משתנה ומתפתחת, בעיקר בחמישים השנים האחרונות. יש אומרים שהיא נהרסת, יש אומרים כי מתגמשת, מכל מקום היא בהחלט לא מה שהיתה פעם. מי העלה על הדעת, לפני 100 שנה, שהילד הוא היצור החשוב ביותר בבית? מי העז לטעון שאשה נשואה זכאית - בנוסף לניהול כלכלי - גם לסיפוק בחיים ובמיטה? מי חשב להתייחס אל מרד הנעורים כאל תופעה מוצדקת?

היום המשפחה, על השינויים החלים בה והורים לחיוניק, היא נושא לא רק למחקר כי אם ללימוד פופולארי, המעורר עניין גובר והולך בקרב הציבור הרחב. יעיד על כך המסלול ללימודי המשפחה של האוניברסיטה הפתוחה.

זה התחיל לפני 10 שנים, בקורס להורים על "שנות חיים ראשונות" וההמשך, שהתבקש מאליו, הוביל לגילאי הגן ולילדות ובני 6־10 ובסיום בית־הספר והנה הגענו לגיל העשרה וההתבגרות ואין ברירה אלא לטפל בכל הקשור. המסלול שהתחיל כמו כל הקורסים של האוניברסיטה הפתוחה בהוראה בכתב כלל פגישות מעטות, התפתח לקורסים דינמיים, מפגשי קבוצות, דיונים על בסיס החומר הכתוב וסדנאות. כל זה נועד בפירוש להחכים ידע ולא לפתור בעיות אישיות, אבל ויכוחן של חוגי הורים במכון אדלר הוכיח, שהבנת הבעיות דומות ומי שיודע מה קורה אצל כולם - מסוגל, עם קצת רצון טוב, ליישם בנית את מה שלמד.

לכבוד פתיחת שנת הלימודים החדשה הזמינה האוניברסיטה הפתוחה ציבור גדול למדרי של משתתפי הקורסים עם שלושה מבכירי המרצים, שהדגימו, על קצה המזלג, מה יש להם לחדש בנושא המשפחה.

בין אושר לאשמה

תקופת התלות של האדם בהוריו ארוכה מאוד; על כן אנו מייחסים לה חשיבות כה רבה - אומר רמי בר־גיורא, פסיכולוג ויועץ לענייני הורות — אבל הפרנטולוגיה (תורת ההורות) היא רק בחיתוליה: האופנות השולטות בה משתנות מדי עשור. היו אסכולות שדרשו מההורים עיקביות/התחשבות/סבלנות/כנות/כבוד — מחק את המיותר. פעם נדרשנו לא לריב בפני הילדים (גם לא ביידיש) ופעם הוכיחו לנו, שמה יש? — הילדים צריכים לדעת שגם ההורים הם בני־אדם.

אחת התיזות של ההורות — אומר בר־גיורא — מעמידה אותה כשוות־ערך לפיריון, שהוא הפלא הביולוגי השומר על קיום המינים. האדם פשוט חייב לדאוג לצאצאיו, זה בגנים שלו. הרעיון בא מחקר זואולוגי הקובע שהעמדת ולדות אצל החיות לסוגיהן מלווה בהתעוררות האלטרואיזם. תנין לא יבלע את ביציו, דגים לא יטרפו את דגיגיהם, ציפור תכלה את כוחותיה בחיפוש המזון בשביל הגוזלים וחתולה תקריב את חייה בהגנה על הגורים. האלטרואיזם של ההורים הוא מתת־טבע חיונית להמשכו של המין. עובדה שמהרגע שהצעירים מסוגלים לעמוד ברשות עצמם, נעלם רגש האחריות והאהבה ומפנה מקום להתחרות ומאבק על הקיום.

התיזה של "ההורות כאלטרואיזם" אומרת, שכך גם אצל האדם. תינוק נולד והוריו אוהבים אותו אוטומטית, דואגים לו, מוכנים לכל הקרבה למענו. אלא שהתינוק הוא יצור מעצבן, דורש ויתורים, משתלט, מרחיק — פיזית — את הוריו זה מזה וגורם להרבה אי־נוחות בחיי המשפחה. אלמלא התברכנו באהבת־הורים טבעית, אין ספק שלמעט מאוד אנשים היתה הסבלנות לגדל את ילדיהם.

האמת היא, שלמרות אותה אהבה שבגנים, טבע האדם, שהוא כידוע רע מנעוריו, מתמרד נגד השתעבדות לצאצא. מדי פעם מתעורר בלב ההורה רגש של שינאה. לפני 200 שנה היתה התעללות בילדים מעשה של יום־יום, בדיוק כמו נטישת תינוקות ושליחת ילדים בני 6 לעבודה שמעל כוחותיהם. בחברה המתוקנת של המאה העשרים, מונעים החוק והלחץ החברתי מעשים מסוג זה, אבל גם ההורים המסורים ביותר מרגישים לעתים התקפות של איבה ושינאה כלפי ילדיהם. "הלוואי ותמות" חושבת האם הצעירה, הנגררת בפעם העשרית מהמיטה לקול יללת הגוזניק הקטן, ומיד היא נתקפת רגשי חרטה ופחד. לא, לא, רק שאלוהים לא ישמע: "אוף, איך שהייתי מסליק לה" — רוטן האב המיוסר המנגב בפעם המאה ידיים קטנות המרוחות בבוץ ומיד הוא נתקף חרטה ומתבייש.

רגשי האשמה — לדעת בר־גיורא — מכבידים על ההורים ומעיבים על האושר שבהורות. זאת הדיעה הרווחת היום בקרב הפרנטולוגים. ייתכן שמחר יסבירו את תסכולי ההורים בצורה אחרת. בינתיים, אין טעם להאבק בטבע. האיבה לתינוק טבעית כמו האהבה אליו, אין טעם להתכחש לה, להתבייש בה או להיבהל ממנה, אך ודאי שלא צריך להוציאה אל הפועל.

גרושין בין הורים לבני עשרה

המצב השורר בין ההורים לבני העשרה דומה למצב בני הזוג בתהליך הגירושין — אומר פרופסור אבנר זיו, המרצה באוניברסיטה הפתוחה על גיל ההתבגרות.

התבגרות היא תקופה קשה, שבה חלים באדם שינויים כה רבים עד שהוא הופך ליצור חדש. השינויים הם פיזיולוגים (קפיצה בהתפתחות, הגורמת לא אחת לבעיות יציבה), ביולוגיים ("השעון" הביולוגי מפעיל את איברי המין, מופיעים סימני מין מישניים) ובצורת החשיבה, הנעשית פורמלית, לוגית ומתוכננת, כמו של מבוגרים... בני העשרה אינם מסתפקים בתשובה סתמית, "כי ככה כולם עושים", הם דורשים נימוקים והסברים, כופרים בכל, שוחטים פרות קדושות. הצעירים מחפשים את עצמם, חוששים לעתידם, נכנסים לעימות עם הוריהם ומחריפים מתח לחיי המשפחה. הם מעדיפים לשהות בחברת בני גילם כשהסיסמה היא להיות שונה מההורים. מכאן אופנות נועז שכל־כך מעצבנות את המבוגרים ומעמיקות את פער הדורות.

הורים שבנעוריהם השתייכו ל"דור המוכה" (הביטניקים), שהמציא את מרד הנערים והמתירנות, לא היו מוכנים להיגרר למלחמת דורות. הם אימצו את השיער הארוך של בניהם ואת המוסיקה שלהם. הצעירים מיהרו לקצר את השיער, לתלות עגיל באוזן אחת ולהגביר את הווליום. אלמלא הווקמן, שפרופסור זיו רואה בו את המצאת המאה, העולם באמת היה מתפוצץ.

פרופסור זיו אינו רואה טעם בבריחה מהעימות, בכניעת ההורים לילדיהם. להיפך — העימות חינוני, מועיל ומעודד התפתחות אינטלקטואלית. תוך ויכוח עם הוריו לומד הצעיר להתווכח, להוכיח את עמדתו, לשכנע וגם להשתכנע. הצעירים הם אינטליגנטיים, פתוחים לחידושים, מהירי תפיסה ומתעניינים בקשת עצומה של נושאים; הוריהם — גם אם השכלתם גבוהה יותר — מוגבלים במומחיותם לתחום מסויים. הם עולים על הבנים רק בניסיון חיים ומוויכוח תרבותי, כן ומכובד יצאו שני הצדדים נשכרים.

הבעיה היא — אומר פרופסור זיו — שמשבר ההתבגרות של הבנים מתנגש במשבר גיל המעבר של הוריהם. זה הזמן שאנשים בוגרים עורכים חשבון־נפש של חייהם והמאזן לא תמיד מחמיא להם. וכך קורה שבאותו בית, בחדרים נפרדים, יושבים שני אנשים מתלבטים, זה בעברו האבוד ("בסדר, אז אני רוקח מצליח, כל החיים הכנתי תרופות, אז מה?) וזה בעתידו המעורפל ("טוב, אז נניח שאהיה רוקח. כל החיים אערבב תרופות, וזה הכל?"). כמו זוג בתהליך הגירושין, חושבים על אותו דבר ולא מדברים ביניהם.

אין תרופה לגיל ההתבגרות — טוען פרופסור זיו — ובצדק, כי זאת אינה מחלה. כולנו עברנו משברים של גיל זה וגם בנינו עוברים אותם. מה שנחוץ, כדי להישרד, כדי להישאר משפחה אוהבת, היא קומוניקציה. שיחה גלויה — אפילו קולנית אבל בלי עלבונות הדדיים, כשכל צד משתדל להבין את זה שמנגד או לפחות לקבל אותו כפי שהוא...

כשהיא אומרת לא

כמעט כל אשה בוגרת חוותה תקיפה מינית, לפחות פעם אחת בחייה — אומר ד"ר אלי זומר, מהמכון ללחצים של אוניברסיטת חיפה, המשמש גם כיועץ במרכז סיוע לקורבנות אונס. ככל שהוא מרבה לחקור את הנושא הוא מוטרד יותר מהמיתוס על הקורבן "הפרובוקטיבי".

ב־70% של מקרי התקיפה, הנפגעת מכירה את התוקף. הוא בן משפחה, שכן, רופא, חבר לעבודה או מחזר. גם מקום התקיפה הוא בית (של התוקף או הנתקפת) ולאו־דווקא סימטה חשוכה. הנתקפת אינה צעירה "פרובוקטיבית", אין חשיבות לגילה או להופעתה. כל אשה עלולה להיתקף מינית, מתינוקת בת חודשים אחדים עד גיל שיבה. רק אחת מכין 10 נשים שהותקפו מדברת על כך.

כדי להבין את המצב — אומר ד"ר זומר — יש לערוך רוויזיה במונח "אונס" ולקבל את ההגדרה כי אונס הוא כל מקרה שבו הגבר אינו מקבל את ה"לא" של האשה. זה קורה כמעט בכל משפחה; כמעט כל הגברים ומרבית הנשים מקבלים כטבעי, שאין לקחת ברצינות, כתשובה החלטית וסופית את ה"לא" שלה. מהפכה פמיניסטית בת שני דורות נעצרה על סף חדר המיטות של המשפחה המערבית.

תקיפה מינית בתוך המשפחה (בין בני הזוג, אפילו לא גילוי עריות) מתסכלת ומשאירה בנפשה של האשה צלקות פסיכולוגיות. מחד — פולשים לגופה בניגוד לרצונה, ומאידך האיש העושה זאת אינו מפלצת שנואה, הוא הגבר שהיא אוהבת, שבחרה לחיות איתו, שממנו היא מצפה להבנה והתחשבות. בדרך כלל, הוא אינו נזקק לכוח, הוא משכנע, מתחנן, נעלב: היא מוותרת והכל נשאר משקע של מרירות.

מה הסיבה לאונס בתוך המשפחה? ד"ר זומר מצביע על שתי סיבות: רמת המניע המיני (הארוזיוס), קושי להרוף סיפוקים, ומכאן השמת התענוג האישי מעל לכל ואסטרטגיית השכנוע של הגברים, הנעה בין מתמאות לצעקות והשפלה. לדעתו, יש ללמד את האשה לומר "לא" תקיף וחד־משמעי, להתנגד בתוקף ולעמוד על שלה, ואילו לגברים להסביר שכשהיא אומרת "לא" היא מתכוונת לכך. במקביל, יש להחדיר לתודעת החברה שאין להטיל את האחריות על קורבן התקיפה. לדעת ד"ר זומר, יש להקים גופים של גברים שאכפת להם ("גברים בעד רגישות" — כהגדרתו) שישאפו לשנות את התפיסה של "מהו גבר אמיתי". בקבוצות אלה יש מקום לשוטרים, משפטנים, פסיכולוגים וכו', והם ירצו בבתי־הספר התיכוניים, בצה"ל ובאוניברסיטאות. הרעיון הבסיסי — לדברי ד"ר זומר — הוא שגבר אמיתי אינו יכול לעמוד בצד כאשר רוב מעשי התקיפה המינית נעשים על־ידי אנשים מן השורה.

צב"ש

מרשמים למהדרין

סעודת חג ההודיה

ביום חמישי אחרון של כל נובמבר חוגגת ארה"ב את חג ההודיה. חג לאומי ולא דתי, שנועד להזכיר לאמריקנים כיצד שפר מזל אבותיהם, המתיישבים הראשונים בניו־אינגלנד, שעה שאספו את יבוליהם הראשונים בארץ החדשה. לאזרחי ארה"ב החיים בישראל לא רק הזכות לבחור את נשיאם אלא גם אפשרות לחגוג, בלי הרבה מאמץ, את חג ההודיה על מאכליו המסורתיים. מדי שנה עורכים מלונות הילטון בירושלים ובתל־אביב סעודת הודיה, הכוללת הודו צלוי, מרק דגים, פאי דלעת ומאכלים מסורתיים נוספים, המוגשים בלווי מוסיקת קאונטרי ושירי עם אמריקנים. כל הסיפור (בלי משקאות) עולה בירושלים 25 דולר ובתל־אביב 28.50 דולר לסועד. פלוס מע"מ. זאב קרן, מנהל מזון ומשקאות של הילטון תל־אביב, נאות להעביר לנו מרשמים אחדים של מאכלי סעודת ההודיה, לטובת אלה שיעדיפו לחגוג בבית. המרשמים ל־10 סועדים.

גלילת עוף מעוטרת בסלט תירס

עוף "פתוח" (כ־850 גרם ללא עצמות); 400 גרם חזה עוף קצוץ; 1 ביצה; ביצי שליו מבושלות (אפשר גם להשתמש בביצי תרנגולת קטנטנות, 10־7 - צב"ש); 0,1 ליטר שמנת מתוקה (בהילטון מקפידים שתהיה פרווה); 50 גרם פטריות "מוקפצות" בשמן; 30 גרם בצל קצוץ, מטוגן קלות; מלח; פלפל; אורגנו; טימין.

טוחנים את חזה העוף ומערבבים בממחה עם הבצל, הפטריות, הביצה והשמנת. מתבלים בתבלינים. עורכים את העוף על נייר אלומיניום כאשר העור למטה. שמים עליו שכבת מלית עבה ועליה - בטור - ביצי שליו קלופות. מגלגלים את הכל בצורת נקניק. מבשלים כ־35 דקות במרק ומצננים במשך הלילה. פורסים את הגליל לפני ההגשה, מסדרים על צלחת דקורטיבית, מקשטים בסלסה וסלט תירס.

סלט תירס

200 גרם תירס; 50 גרם פטריות יער (או אחרות); 50 גרם אגוזים קלופים; 50 גרם רצועות של עגבניה קלופה; פלפל אדום חריף חתוך לרצועות דקות; מלח; פלפל; מיץ לימון; שמן אגוזים.

מערבבים את כל החומרים בקערת סלט ומשהים במשך שעתיים לפני ההגשה.

חזה הודו ממולא

חזה הודו שלם, נקי, ללא עור ועצמות (יחידה אחת); 300 גרם בשר פתון; 250 גרם לחם לבן שרוי במים, סחוט וטחון; 150 גרם פיסטוקים קלופים; 200 גרם ערמונים לבנים, קלופים וקצוצים דק; בצל, קוסברה ושום קצוצים דק; מלח; פלפל; ירקות לצליה: בצל, גזר, סלרי, עלה דפנה ושום; 1/4 ליטר מרק עוף; 1 כוס יין אדום; 1 ביצה טריה.

חותכים כיס לאורך החזה. מערבבים היטב את הלחם, הבשר הטחון, הערמונים, הבצל, הקוסברה, הביצה, הפיסטוקים והתבלינים. ממלאים את הכיס בעיסה. מטגנים את החזה קלות בשמן חם משני הצדדים, עד שהוא משחים. מניחים בכלי חסין אש ביחד עם ירקות לצליה. מוסיפים למחבת שבה טוגן החזה את מרק העוף והיין, מרתיחים ושופכים לבתנים על חזה ההודו. אופים כ־45 דקות בחום בינוני (כ־180 מעלות צלסיוס), מקפידים להרטיב את החזה מדי פעם ברוטב המתהווה. פורסים ומגישים עם הירקות ואננס מזוגג.

מרק דגים נוסח אמריקה

200 גרם מולית אדומה; 200 גרם סול טרי; 200 גרם קרפיון; 200 גרם גזר חתוך לקוביות; 200 גרם בצל חתוך לקוביות; מלח; פלפל; ספרן; שום כתוש ושמיר. לעיבוי: 4 חלמונים, 1/4 כוס שמנת מתוקה ושמן זית.

מנקים מהדגים את העצמות ומבשלים מהן (ומליטר מים) מרק. הקרפיון והמולית. חותכים את פילה הדגים לקוביות קטנות, משאירים את העור על הירקות בשמן זית כ־3 דקות. מביאים את המרק המסונן לידי רתיחה. מטגנים את את קוביות הדגים ומבשלים 5 דקות נוספות על אש נמוכה. מסירים מהאש ומוסיפים את החלמונים, השמנת ומעט שמן זית. מערבבים היטב. מגישים חם.

השעון משדר אותות מצוקה

החברה השוויצרית ברייטלינג מגנרס, אשר בשנת 1914 החלה למכור את שעוני היד הראשונים, מייצרת עתה שעון שנועד להציל חיים. השעון מכיל משדר מיניאטורי המתחיל לפעול לאחר שליפת אנטנה, החבויה בתוך השעון. במשך 28 יום הוא משדר אותות מצוקה למרחק של 5 עד 20 ק"מ. האותות נועדו להזעיק עזרה למטפסי הרים שכוסו בשלג, נצולי ספינות שנטרפו בלב ים, טיילים שטעו בג'ונגל או במדבר... השעון המשדר עולה מעל אלפיים דולר, אבל הביקוש לו רב.

נשים לעזרת קורבנות אונס

סדנה להכשרת מתנדבות למרכז הסיוע לקורבנות אונס ייפתח בימים אלה ברעננה ביוזמת המרכז המקומי. הסדנה כוללת 10 פגישות, אחת לשבוע, בשעות הערב. הנושאים הנלמדים הם: תפקיד המתנדבת, הדרכה, ייעוץ והכוונת נשים שנפגעו. במקרים מסויימים, אמורה המתנדבת להפנות את הנפגעת למשטרה או לבית החולים. ההרשמה לסדנה בנעמת רעננה, טל. 052.901049 או באמצעות קו פתוח למרכז טל. 052.912858 (חנה נדל).

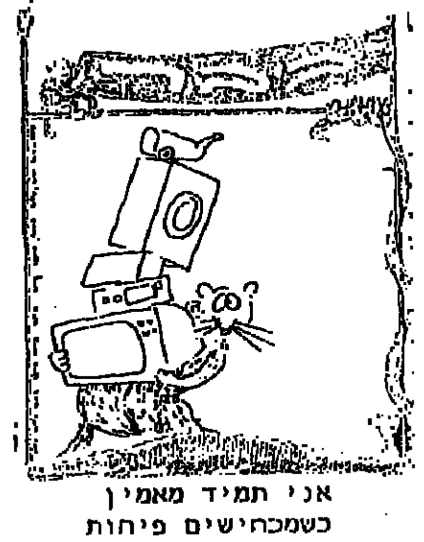

אני תמיד מאמין כשמכחישים פיחות

וי איטלקי של ויאלי

חלוץ סמפדוריה כבש את שער הנצחון של איטליה לרשת הולנד – 0:1

כדורגל

שער בדקה ה־44 שכבש חלוץ סמפדוריה גנואה, הג'יאנלוקה ויאלי, העניק נצחון לנבחרת הכדורגל של איטליה על אלופת אירופה, הולנד 0:1.

הנבחרת ההולנדית חסרה בעיקר את הקפטן שלה, רוד חוליט, הסובל מפגיעה חדשה ברגלו שנגרמה לו באחרונה.

28 אלף צופים ראו את המשחק הידידותי, בו שלטו דווקא האורחים למרות שחמישה מכדורגלני ההרכב הראשון שסייעו להם לזכות באליפות אירופה, נעדרו בשל פציעה.

לפני שויאלי חרץ את גורל המפגש, סיכנו ההולנדים נמרצות את השער האיטלקי, אולם ההרכב האיטלקי הצעיר ידע לבלום כהלכה ואף לצאת להתקפה במחצית השניה.

המגן הוותיק של אינטר, ג'יוזפה ברגומי ידע לשמור היטב על החלוץ המסוכן, מרקו ואן באסטן.

הטובים במשחק היו דווקא שני הכוכבים החדשים פיטר הוייסטרה מהולנד ורוברטו באג'יו מאיטליה, שהוזעק ברגע האחרון להרכב, לאחר שרוברטו מנסמפדוריה לקה בדלקת באוזנו.

החלוץ הוייסטרה התמיין בדקה ה־31 מכמה מטרים, בעוד שהאיטלקים יכלו לעלות את התוצאה בדקה ה־54, כשהבלם של מילאן, רייקארד הכשיל את בג'יו ברחבה, אבל השופט הספרדי אמיליו סוריאני אלאדרן לא הורה על הנקודה הלבנה.

● איטליה: טאקוני, ברגומי, מאלדיני, בארזי, פרידה אגוסטיני (ברטי 82), ריצ'יטלי (פררה 52), דה נאפולי, ויאלי, ג'יאניני, בג'יו.

● הולנד: ברוייקלן, סילוי, רייקארד, קומאן, קוס, אייקארד, ואננבורג, סוברין (רוטן 68), ואן באסטן, אייקלקאמפ (ואן לו 61), הוייסטרה.

ספרד גברה על אירלנד צ'כיה ובלגיה – תיקו

נבחרת הכדורגל של ספרד גברה הלילה על אירלנד 0:2 במשחק במסגרת מוקדמות גביע העולם.

במשחק שנערך בסביליה חזו 50 אלף צופים. המשחק היה שקול במחצית הראשונה בה לא נכבשו שערים.

שבע דקות לאחר פתיחת המחצית השניה קבע סאנצ'ז 0:1 לספרד ובדקה ה־66 השלים אמיליו בוטראגניו את נצחון ספרד בבית מספר 6.

האירים שנוצחו במשחקי אליפות אירופה רק על ידי האלופה הולנד קיוו לתוצאה טובה יותר ואולם עתה יצטרכו לנצל את כל משחקי הבית שלהם כדי להגיע לגמר העולמי.

במסגרת מוקדמות גביע העולם נפרדו אתמול צ'כוסלובקיה ובלגיה בתיקו ללא שערים. המשחק נערך בברטיסלבה, צ'כוסלובקיה, וסיפק במוכן את האורחים הבלגים. המשחק היה בבית מספר 7.

הפועל ת"א: לא נופיע

שוב שביתה באלופת הכדורגל שאמורה להתמודד מחר עם הפועל „צפרירים" חולון

נפתלי כהן

אם לא יחול מפנה של הרגע האחרון בקבוצת הכדורגל של הפועל ת"א, היא עלולה לא להופיע מחר למשחק הליגה נגד הפועל צפרירים חולון.

שחקני הקבוצה הממורמרים ערכו ישיבת חירום במגרש, והחליטו לבטל גם אתמול את האימון, זאת לאחר שלא קיבלו עדיין את משכורתם, זאת עקב העיקול שהטיל היו"ר לשעבר חיים צימר.

גזבר וחבר הנהלת הגג של הקבוצה, אברהם מזרחי, שלח אתמול מכתב דחוף לכונס הנכסים וטען שבהתאם להסכם הם היו צריכים להעביר לקופה עוד לפני שבוע 150 אלף שקל. אחרת, ואם לא יענו לדרישה, עלול מצב זה לדרדר את הקבוצה ולגרום אפילו לפירוקה.

את האשמה להדרדרות הטיל אמש גיזבר האגודה מזרחי, על מרכז הפועל שלדבריו לא נוקף אצבע.

נימני ושנהר מועמדים לאימון מכבי תל־אביב

במחלקת הכדורגל של מכבי תל־אביב קיבלו אתמול בהפתעת כה את הידיעת ההתפטרות של מאמן הקבוצה יוסף מירמוביץ מעל גלי האתר.

דובר המחלקה שלום לחוביץ אמר אמש כי מן הדין היה שמירמוביץ יודיע לאנשי מכבי תל־אביב על הפסקת עבודתו למרות שצעד זה היה צפוי לאור ההתרחשויות בקבוצה בעת האחרונה.

אמש בשעת לילה מאוחרת, אמורה היתה הנהלת מכבי תל־אביב להפגש עם המאמן שניהל אמש את אימון הקבוצה כאילו לא קרה דבר. מירמוביץ, יחד עם עוזרו אהוד נוסבאום, ינהלו את משחק הקבוצה בשבת עם בית"ר ירושלים ורק לאחר המשחק יפסיק המאמן הוותיק את עבודתו במכבי תל־אביב.

המועמדים להחליף את יוסף מירמוביץ הם מאמן נבחרת הנוער שלמה שרף, שסיכוייו לאמן את הקבוצה התל־אביבית מעטים.

מועמדים נוספים לאימון מחזיקת הגביע הם מאיר נימני שמשמש כמאמן הפועל בת־ים מהליגה הארצית ושמעון שנהר, מאמנה המפוטר של הפועל כפר־סבא.

בוטל עונש הראדיוס לר"ג

קבוצת הכדורגל של הפועל ר"ג, מוליכת הליגה הארצית, שנענשה לפני שבועיים בקיום שני משחקי ראדיוס בעוון התפרעות אוהדיה במשחק נגד הפועל בת־ים, זכתה אתמול להקלה בעונשה כשעונש הראדיוס הומר לארבעה משחקי ראדיוס על תנאי.

הפועל רמת־גן טענה בפני בית הדין העליון כי אוהדי הקבוצה שקיללו את הקוון יוסף קרדי ושבעקבות כך הורשעה הקבוצה ספגו מהקוון יריקות במחצית ולפיכך הם קיללו וגידפו אותו בסיום המשחק.

חברי בית הדין העליון — ויקטור חזן, אורי סלונים ובן ציון כהן הקלו בעונשם של הרמת־גנים מאחר ששופט המשחק ציין בדו"ח כי אנשי רמת גן התלוננו על הקוון במחצית ועל פי הצעתו ייעץ להם להתלונן בתום המשחק אצל ההתאחדות לכדורגל. עובדה נוספת שעמדה לזכות הרמת־גנים היתה העובדה שבעונה החולפת זכתה הקבוצה בגביע ההגינות.

מנסדורף כשל ביוהאנסבורג

עמוס מנסדורף כשל הפעם בטורניר ביוהאנסבורג, כשנוצח כבר בסיבוב הראשון על ידי אלוף העולם לנוער, הונצואלי ניקולאס פרייריה 3:6, 4:6.

מנסדורף, שזכה לפני שנתיים בטורניר זה, דורג הפעם שישי וסבל מפציעה ברגלו.

יעקב לאשק, שנכשל בראשית הגביע את הטורניר בוומבלי, לונדון, גבר בקושי על פאולו קאנה [illegible].

אנדרס גומז, המדורג רביעי ואשר הפסיד למנסדורף, ניצח את הדרום אפריקני מאריוס מאסנקאמפ 7:6, 4:6 ומאט אנגר, שאף הוא הפסיד לעמוס, ניצח את האוסטרלי ג'ון פיצג'ראלד המדורג שביעי 7:6, 6:2.

בדטרויט, ניצח אהרון קריקסטיין בקושי את דן גולדברג 6:1, 7:6, 6:2 ופול אנאקון גבר על טמי ג'אמלבה 6:1, 7:6.

ויאלי (משמאל), כובש את שער הנצחון לרשת הולנד

ויידנפלד חי פעמיים

אתמול זכה הישראלי באליפות הזוגות (יחד עם בועז מרנשטיין) בסבב פרנקל והיום יתמודד בגמר היחידים עם השבדי דייויד אנגל

טניס

יצחק אשל

הטניסאים, רביב ויידנפלד ובועז מרנשטיין, הוכתרו אתמול כאלופי הזוגות במסגרת של סבב פרנקל, וזכו בארבע מאות דולאר, לאחר שניצחו בגמר את הצמד ההולנדי בוגאסטרא וברואין 6:1, 6:2.

המשחק נמשך בדיוק שעה והישראלים הוליכו כנקל בכל השלבים.

רביב ויידנפלד, העפיל גם לגמר משחקי היחידים, לאחר שניצח את עמית נאור 6:2, 6:3.

גם במשחק זה, הוליך ויידנפלד בכל השלבים.

בחצי הגמר השני, גבר השבדי דייויד אנגל, על האמריקאי פול קושילסקי 7:6, 6:0. במערכה הראשונה, פיגר אנגל 3:5, הצליח להשוות ל־6:6. בנקודות שובר השוויון פיגר אנגל 2:5, השווה וניצח בסיום 7:6.

משחקי הגמר, ייתקיימו היום בארבע אחר הצהריים, במרכז הטניס של מלון אביה סונסטה באילת.

לפני משחק הגמר, יתקיים משחק ראווה בין שני כוכבי העבר בטניס העולמי – תום אוקר מהולנד, ואיליה נאסטאסה מרומניה – אשר הגיעו אמש למלון והתקבלו בלבביות רבה.

בסיכום ראשוני, של סבב פרנקל עולה, שלא פחות משבעה ישראלים זכו בדירוג לטניסאים מקצוענים וכמה מהם אף הגדילו לעשות.

רביב ויידנפלד צבר עד כה 55 נקודות ומספר זה ייקדם אותו מגבולות המקום החמש מאות בעולם לכ־350.

באם ינצח היום בגמר, יזכה בשמונה נקודות נוספות, והוא עשוי להתקדם בעוד כעשרים מקומות.

עמית נאור, צבר 43 נקודות והוא ישאר בגבולות המקום השלוש מאות. בועז מרנשטיין, צבר 27 נקודות והוא ישאר בגבולות המקום ה־360.

אורן מוטוואסל, צבר 27 נקודות, והוא יקודם בכחמישים מקומות, לערך למקום הארבע מאות.

מיכאל דניאל, צבר 17 נקודות, והוא יירד מהמקום השש מאות בעולם.

חיים ציון, צבר שמונה נקודות, והוא ייקודם בכחמישים מקומות בערך למקום ה־750.

יורם בראון, אשר זכה בשש נקודות יכנס לדירוג המחשב.

נאסטאסה – אוקר היום באילת

יצחק אשל

במרכז הטניס של מלון אביה סונסטה באילת, נערך אתמול לראשונה בארץ טורניר פרו־אם ופרוס־שול־אמטור, טורניר זה מיועד לשחקנים מקצוענים ושחקנים חובבים.

הטורניר הקיף שישה שחקנים מקצוענים מסבב פרנקל ושישה שחקנים מאורחי המלון.

המשחקים היו לזוגות ולגמר העפילו שלמה גליקשטיין ואורח ממערב גרמניה בשם שחלר. הם יתמודדו היום בגמר מול יורם בראון ואורח מאנגליה בשם לורנס.

למנצחים ולמנוצחים במשחק זוגות זה יוענקו פרסי כסף בסך 2000 דולר שנתרמו על ידי דפי זהב.

כן יתקיים היום משחק ראווה לזוגות בין תום אוקר מהולנד ואיליה נאסטאסה מרומניה שיתמודדו עם שלמה גליקשטיין ובועז ניקריטין.

הנעים לתחרויות הפדרציה באוסטרליה

יצחק אשל

איגוד הטניס קבע אתמול את הרכב נבחרת הנשים של ישראל לתחרויות גביע הפדרציה.

הנבחרת בהרכב אילנה ברגר, חגית ארוחין ויעל סגל, תצא בשבוע הבא לאוסטרליה, שם יתקיימו המשחקים.

ההחלטה על הרכב הנבחרת נקבעה בעקבות האליפות הלאומית לנשים ובעקבות התחרויות הבינלאומיות שהסתיימו בשבוע שעבר.

גביע הפדרציה לנשים מקביל לגביע דייויס לגברים וישתתפו בתחרויות אלה כ־40 מדינות.

ראש המשלחת הוא פרדי קריבין, יו"ר ועדת הנשים באיגוד הטניס והמאמן הוא רון מייל.

מיאמי בהילוך איטי

שירות על־המשמר

קבוצת האן.בי.אי, הבוסטון סלטיקס זכתה אתמול לפנות בוקר בנצחון — 65:84 על מיאמי היט, לאחר ארבעה הפסדי ליגה רצופים.

קבוצת מיאמי רשמה במשחק זה שיא שלילי של קליעת נקודות במשחק ליגה. היה זה למעשה השיא השלילי השלישי מאז שנת 1955. קבוצת באפלו קלעה בשנת 1972, 63 נקודות במשחק ליגה. אינדיאנה קלעה בשנת 1985, 64 נקודות ואילו אתמול קלעו שחקני מיאמי 65 נקודות.

במחצית השניה קלעו שחקני מיאמי 26 נקודות בלבד. ברבע הרביעי של המשחק החטיאו שחקני קבוצה זו ב־16 מ־17 זריקות השדה. ברבע זה קלעו שחקני מיאמי רק 9 נקודות. בכל המשחק זרקו שחקני היט 92 פעמים לסל ודייקו ב־29 קליעות בלבד (32 אחוזים).

האלופה לוס אנג'לס לייקרס ניצחה את דנבר נאגטס 146:148 לאחר שתי הארכות.

יתרה תוצאות: ניו ג'רזי נטס — שארלוט 99:106; אטלנטה — קליבלנד 95:97; שיקאגו בולס — פילדלפיה 76: 107:120; דטרויט — דאלאס 99:108; ניו יורק ניקס — יוסטון רוקטס 121:126; יוטה — אינדיאנה 96:108; פורטלנד — לוס אנג'לס קליפרס 103:125; פניקס סאנס — סאקרמנטו 83:119.

הנערים נוצחו ע"י אוסטריה

יצחק אשל

נבחרת הנערים של ישראל בטניס, עד גיל 16, נוצחה אתמול בעיר פרת שבאוסטרליה על ידי נבחרת אוסטריה 3:0.

סטפן קראף גבר על עמית בן דוד 5:7, 6:2, 2:6. רינהרט ווהר גבר על אבי פרלון 0:6, 7:5, 4:6.

הצמד האוסטרי ניצח את עמית בן דוד ושי פרידמן 6:4, 4:6, 2:6.

ישראל תשחק איפוא על מקומות 16 — 9. הפתעה גדולה ביותר נפלה עוד בסיבוב הראשון כשהמדורגת הראשונה נבחרת שבדיה נוצחה על ידי צ'ילה 2:1.

יריבתה הבאה של ישראל היום תהיה שבדיה.

ברמן מחצה את קיקרס

האלופה המערב גרמנית ורדר ברמן העפילה למקום השלישי בטבלת הליגה, כשהביסה בשטוטגרט את הקיקרס 0:6.

פרנק נייבארט כבש שלושער, באיירן מינכן, שסיימה ערב קודם לכן בתיקו 3:3 עם שטוטגרט, צועדת בראש עם 21 נקודות מ־14 משחקים, לפני שטוטגרט 18, ברמן, המבורג, ארדינגן ומנשנגלאדבאך — 17 כ"א.

תוצאות נוספות: ארדינגן־קייזרסלאוטרן 3:1, קרן־לברקוזן 3:0, פרנקפורט־קרלסרוהה 1:0, מאנהיים־האנובר 1:1.

הפועל רמת־גן הלמה באלופה, הפועל ראשל"צ — 21:29

כדוריד

יוסף חכם

המתעה במחזור ה־8 בליגה הלאומית בכדוריד: האלופה, הפועל ראשל"צ, הובסה באוניברסיטת תל־אביב על ידי הפועל רמת־גן — 29:21, לאחר 15:9 במחצית.

כתבנו אבי כהן, שחזה במשחק, דיווח שהרמת־גנים היו בשיאם ושלטו במגרש בהעמידם את האלופה במצב מביך.

שערים להפועל רמת־גן: גרא 6; סומך 6; זלינגר 5; פרוכטר 4; ספרן 2; זרמנסקי 2; מאירוביץ 2; סקלקה 1 ופינזילבר 1. להפועל ראשל"צ: ד. דיין 6; רון 4; קושניר 2; רפאלי 2; בחמוני 2; א. פרי 2 ושלום כהן 1. שפטו: אלי פוקס ומשה הרמן, לעיני 300 צופים.

● מכבי ראשל"צ — מכבי פתח־תקוה 19:29 (8:15).

אולם מכבי ראשל"צ. 100 צופים. שפטו: רוזנברג וזילברצוויג. שערים למכבי ראשל"צ: אילדיס 10, י. דרוקר 6, אליעזר 4, כנען 4, עמר 4, בלדר 1 ואוסלנדר 1. למכבי פ"ת: מנדל 6, בכר 3 מלקין 3 מועלם 2, קבילין 2, סיקסיק 1, פ. דרוקר 1 ופינקלשטיין 1. (יצחק פריי)

● מכבי רחובות — אליצור הרצליה 14:16 (4:9).

ההיכל ברחובות. 50 צופים. שפטו: שרה וצדוק. שערים למכבי רחובות: רובינשטיין 5, וייסלר 5, חיימוביץ 3, גלעד 2 וזיו 1. לאליצור הרצליה: הרבון 4, שמידט 3, מגריל 2, גולדשטיין 2; חג'ג' 2 ומלט 1. (תמיר חפץ)

● הפועל צופים — מכבי נתניה 20:23 (10:12).

האולם בקיבוץ רמת־הכובש. 50 צופים. שערים להפועל צופים: אלמוסנינוס 11; שמש 5; זיפרט 4; טננבוים 2 ונאפ 1. למכבי נתניה: דווידאי 7; פפרוביץ 4; חדד 4; מאייר 2; פינקלשטיין 2; בכר 1 ובוארון 1.

● הפועל פ"ת — מכבי קרית־שרת/חולון 18:24 (9:12).

האולם ביהוד. 100 צופים. שערים להפועל פ"ת: אוברקוביץ 7; אמיר 5; חלותה 5; זלבינגר 3; יגובלטש 1 וגולדרבלט 1. לקרית־שרת: ו. דיין 9; שמאי 2; כזום 2; מסלטון 2; שני 1; צ'יליבון 1 ופישר 1. (צחי [illegible])

● א.ס. נס־ציונה — הפועל רחובות 11:11 [illegible]

הטבלה

1.	מכ. ראשל"צ	6	104־151	12
2.	הפועל ר"ג	6	124־146	10
3.	הפ. ראשל"צ	6	119־137	8
4.	הפ. צופים	6	130־140	8
5.	מכבי פ"ת	6	134־129	6
6.	מכבי נתניה	6	123־117	6
7.	אלי. הרצליה	6	113־113	4
8.	הפ. רחובות	6	104־99	4
9.	הפועל פ"ת	6	138־123	4
10.	מכ. רחובות	6	140־110	4
11.	נס־ציונה	6	124־108	2
12.	מכבי ק"ש	6	137־105	2

הנבחרת מול המתאזרחים במשחק למען העיוורים

כדורסל

יצחק ויסהוף

נבחרת ישראל בכדורסל תתמודד הערב ב־20.30 ביד־אליהו, נגד נבחרת מתאזרחי הליגה, בתוספת שני שחקנים זרים.

למאמן הלאומי רלף קליין תהיה הזדמנות לבחון את רמת השחקנים המתאזרחים בארץ היכולים להיות פוטנציאל לנבחרת כאשר לאוואן מרסר, ו/או הווארד לאסוף יפרשו.

הנבחרת שהחלה כיום שני בהכנותיה לקראת משחקי אליפות אירופה דרגה ב', סבלה מהעדרם של מספר שחקנים באימונים הראשונים.

באימון אתמול לא השתתף דורון ג'מצ'י הפצוע וכן מוטי דניאל שמפיו נעקרה שן. לעומתם שב לאימונים אבי מאור, כדורסלן הפועל חולון.

הנבחרת תפתח הערב בחמישיה שתכלול את עמוס פרישמן, חיים זלוטיקמן, מוטי דניאל, לבן מרסר, והאוורד לאסוף.

רלף קליין אמר כי יתן הזדמנות לכל שחקן המשתייך לנבחרת.

המשחק שיוקדש למען העיוור בישראל מעורר עניין רב בשל הרכב נבחרת המתאזרחים.

למאמן נבחרת הכוכבים יעקב אודלר מגוון שחקנים שיכול לזכות בתואר אליפות אירופה. שחקנים כלינטון טאונס (קפטן), דניס וויליאמס, ארל ויליאמס, ווילי סימס, ג'יימס טרי, ברד ליף, קארל נברסון, רייזי בורמור, גרג קורנליוס, דייויד בלאט וסטיב מלוביץ הם חלומו של כל מאמן.

נבחרת המתאזרחים ערכה אתמול אימון יחיד בהיכל הספורט ביד־אליהו.

ישפטו במשחק ראובן וירובניק ושי שטריקס.

המתאזרחים לא מתלהבים להופיע

יצחק ויסהוף

רק שבעה מתאזרחים נטלו אמש חלק בנבחרת המתאזרחים שתתמודד הערב מול נבחרת ישראל במשחק שכל הכנסותיו יוקדשו למען העיוור.

מבין אחד עשר ילידי ארצות הברית שהיו אמורים ליטול חלק במשחק הגיעו אמש להיכל הספורט ביד אליהו רק דניס ויליאמס, לינטון טאונס, ג'יימס טרי, קרל נברסון, דייויד בלאט, גרג קורנליוס ורייזי בורמור.

שניים שלא שוחררו מקבוצותיהם הם ברד ליף וסטיב מלוביץ ואילו ווילי סימס התאמן עם מכבי תל אביב ולא הצטרף לאימון המתאזרחים וגם לא ישחק הערב.

ארל ויליאמס כלל לא אישר את השתתפותו.

לימוז' גברה על אורחז

במחזור ה־12 בליגה הצרפתית בכדורסל גברה לימוז', יריבת מכבי תל־אביב, בבית הגמר בגביע האלופות על אורחז 96:101.

במשחק שהתקיים באורחז קלע קוליט 31 נקודות.

ליפקוביץ ישפוט במשחק המוליכה

יצחק ויסהוף

עובדיה צבי ישפוט ביום שבת את משחק הליגה שבו תארח הפועל צפרירים חולון את הפועל ת"א (2.30).

בשבת תארח שמשון את בית"ר ת"א ב־12.30 באיצטדיון בלומפילד (חיים ליפקוביץ) ואילו ב־2.30 יתמודדו בית"ר ירושלים ומכבי ת"א (יעקב שיינר).

יתר המשחקים: הפועל כפר־סבא — בני יהודה (יצחק בן־יצחק); הפועל פתח־תקוה — מכבי נתניה (אריה פרוסט); מכבי חיפה — הפועל ירושלים (עובדיה בן יצחק); הפועל באר־שבע — הפועל טבריה (יהושע לויה).

בליגה הארצית יערכו ביום ו' שני משחקים. מכבי טמרה תארח במגרשה את בית"ר רמלה (מאיר ברקו) והפועל לוד — מכבי רמת עמידר (רחמים רינצ'ו).

יתר המשחקים בשבת: הפועל חדרה — מכבי יפו (ראובן דיווז); הפועל רמת־גן — מכבי יבנה ([illegible]); בית"ר נתניה — מכבי פתח תקוה (אריה וולף); מכבי שעריים — הפועל חיפה (יוסף שוע); הפועל יהוד — הפועל בת־ים (רני קרמר).

מחורניים יקבע הגינכן כיצד יתנהל החורף־החם שלנו בכדורסל

כרג'יל, החידה הסובייטית

● האם תשנה צסק"א את מדיניותה, ותשחק ביד־אליהו ותאפשר הופעת מכבי ת"א במוסקבה?
● האם יוגרלו קבוצות סובייטיות גם בבתי רבע־הגמר של הפועל הגליל־העליון בגביע־המחזיקות ושל הפועל ת"א בקוראץ'? ○ צסק"א מוסקבה ומכבי ת"א – היחידות שכבר זכו בגביע־האלופות

המפגש הראשון של מכבי ת"א עם צסק"א מוסקבה בפברואר 1977 בווירטון בלגיה, (מכבי ת"א ניצחה – 79:91)

כדורסל

ישראל פז

התענינות אוהדי הכדורסל תתמקד מחרתיים בשיבוץ ו־הגרלת משחקי הבתים הגבוהים בגביעי־אירופה במשרדי פיב"א במינכן. מה יהיה סדר המשחקים של מכבי ת"א בבית־הגמר ב־גביע־אירופה לאלופות? מי יהיו יריבותיהן של הפועל הגליל־העליון והפועל ת"א בבתי־רבע־הגמר בגביעי־אירופה למחזיקות־גביע ובקוראץ'?

שאלה מסקרנת נוספת: האם תחרוג צסק"א מוסקבה מדרכה ותקיים סוף־סוף את משחקיה עם מכבי ת"א בצורה רגילה — בתל־אביב וביד־אליהו? האם יוגרלו קבוצות סובייטיות נוספות לבתים של הקבוצות הישראליות?

המענה לכל השאלות האלה יקבע את עוצמת החורף־החם של הכדורסל הישראלי. יש חשיבות רבה לשיבוץ במשחקי בית־הגמר בגביע־האלופות, ובמיוחד לקביעת היריבות לשתי הנציגות הישראליות בבתי רבע־הגמר בגביע־האלופות, ובמיוחד לקביעת היריבות לשתי הנציגות הישראליות בבתי רבע־הגמר המחזיקות ובקוראץ'. הגרלה טובה תאפשר להפועל הגליל־העליון והפועל ת"א להעפיל לשלב חצי־הגמר. להערכתי, יש קבוצות בגביעים 2 (מחזיקות) ו־3 (קוראץ') העולות על אלה שישחקו בבית־הגמר באלופות.

ללא מיקי ומוטי

מכבי ת"א היא מועמדת רצינית לעלות לחצי־הגמר בגביע־האלופות, שייערך באפריל במינכן. אי־אפשר לאמוד עדיין את יכולתן של יריבותיה. בנקודה אחת עדיפה האלופה הישראלית: בנסיון. אמנם איבדה שניים מהכוכבים שפיארו את שורותיה במשך כל שנות הצלחותיה, מיקי ברקוביץ ומוטי ארואסטי, אך על־אף שיחסרו, במיוחד מבחינת המוראל, היא עדיין נראית טוב יותר מאשר השאר. העובדה שקבוצה חזקה ומגובשת כסימאק מילאנו, שניצחה את מכבי ת"א בשנתיים האחרונות בגמר, תופיע רק בקוראץ', היא לזכותה של האלופה הישראלית. האלופה האיטלקית החדשה, סקבוליני פזארו, תתקשה לשחזר את הישגי מילאנו.

נקודה מעניינת היא שמכל 11 הקבוצות שזכו עד כה בגביע־אירופה לאלופות הגיעו העונה לבית־הגמר רק שתיים: אלופת ישראל, מכבי ת"א ואלופת ברית־המועצות, צסק"א מוסקבה. חלק מהאלופות ישתתף בשני הגביעים האחרים, וחלק כלל לא הגיע לשלב הנוכחי.

שתי קבוצות מחזיקות בשיאים בגביע־האלופות, מאז 1958: ריאל מדריד ומכבי ת"א.

● ריאל מדריד, המשחקת העונה בגביע למחזיקות־גביע (עם דרזן פטרוביץ'), היתה הראשונה שהצליחה להעביר ב־1964 את הגביע האירופי מהמזרח למערב, אחרי שש זכיות רצופות של אלופות ברית־המועצות: אס"ק ריגה (3), צסק"א מוסקבה (2) ודינאמו טביליסי (1). ריאל זכתה שבע פעמים בגביע ושש פעמים נוספות הגיעה לגמר.

● שיאה של מכבי ת"א שונה: היא תופיע העונה בפעם ה־13 ברציפות בבית־הגמר. למעשה הגיעה גם בשנים 1973–1976 לשלבים הגבוהים, אבל אז היתה שיטת המשחקים שונה. הישג מעין זה, כצד שתי זכיות בגביע וחמש הופעות בגמר, ללא תקדים. אין קבוצה שהצליחה לשמור על „אורח חיים" כזה בזירה האירופית.

צסק"א בלי גומלסקי

מי יהיו יריבותיה של מכבי ת"א בבית־הגמר.

● צסק"א מוסקבה (4 זכיות בגביע) היא ללא ספק הקבוצה המעניינת ביותר. אחרי מאמצים רבים החזירה לעצמה את כתר האליפות בברית־המועצות, בו החזיקה בשנים האחרונות יריבתה המושבעת, ז'אלגירים קובנה. מאמנה במשך שנים רבות, אלכסנדר גומלסקי, עזב. יאמן בליגה הספרדית. המאמן החדש, יורי סאליחוב, גם הוא מאמן ותיק שהנהיג בעבר את נבחרת ברית־המועצות. צסק"א נראית כיום חלשה מאשר בעבר, שכן איבדה שניים מכוכביה: אלכסנדר וולקוב חזר לסטרוייטל קייב ואלרי טיכוננקו עבר לאלמא־אטה. המדובר בשניים מכוכבי נבחרת בריה"מ. גדולתה של צסק"א במשחק־הצוות. אגב, ולאדימיר טקצ'נקו, הענק (2.20), שעשה לנו בעבר צרות הוא כיום... שחקן־ספסל. מאזן המשחקים בין מכבי ת"א וצסק"א — 4־3 לטובת הישראלים.

● ברצלונה, שעדיין לא זכתה בגביע־האלופות, אך נטלה ב־1985 וב־1986 את גביע־המחזיקות וב־1987 את קוראץ', היא קבוצה חזקה. מכבי ת"א חשה זאת בעונה שעברה: נצחון דחוק ביד־אליהו בשניות האחרונות — 107:108, ותבוסה בגומלין — 106:80. ברצלונה חסרה מזל בעונה שעברה ולמרות שהיתה מועמדת לזכיה בגביע לא הגיעה אפילו לחצי־הגמר. היא הותירה את הכרטיס הרביעי למכבי ת"א. מאזן המשחקים בין שתי הקבוצות שקול — 3־3.

● אריס סלוניקי הגיעה אשתקד לחצי־הגמר (יחד עם סימאק מילאנו, מכבי ת"א ופרטיזן בלגראד), בזכות שני כדורסלנים: ניקי גאליס ופאנאיוטיס יאנאקיס. בינתיים משווקת אריס ללא יאנאקיס, שהסתכסך עם קבוצתו, שלא נענתה לבקשתו להעבירו לאולימפיאקוס פיראוס, ממנה קיבל הצעה קוסמת. בלעדיו תתקשה אריס, ללא תואר אירופי כלשהו עד כה, לחזור על הישגיה בעונה שעברה. אין לה אמריקני רציני. שחקן־החיזוק שלה, הקנדי ויילצ'ר, הוא די בינוני וגם היוגוסלבי טלובורזאן סובוטיץ' אינו יכול להשוות לשחקני־התיגבור האמריקניים הגדולים באירופה. בעונות 1980 ו־1984 שיחקה מכבי ת"א עם אריס במוקדמות. ב־1984 נרשם מקרה פיקנטי: מכבי ת"א ניצחה בסלוניקי — 62:68, ואריס ביד־אליהו — 75:76... בעונת אשתקד גברה מכבי ת"א על אריס ביד־אליהו — 91:95, והובסה בסלוניקי — 93:77.

פנים חדשות מאיטליה

● סקאבוליני פזארו תייצג את איטליה. לא מילאנו, לא וארזה, לא קאנטו, שזכו בעבר בגביע־אירופה. סקאבוליני, שזכתה ב־1983 בגביע המחזיקות, התמודדה ב־1984 בגביע עם הפועל הגליל־העליון וניצחה בכפר־גלעדי. ספק אם תוכל לראות יורשת מכובדת לקבוצות הגדולות של איטליה בעבר, אבל לגבי הקבוצות האיטלקיות צריך תמיד להתייחס ב„כבדהו וחשדהו". את הקבוצה מאמן ואלריו ביאנקיני, שגילה תבונתו בעבר. סקאבוליני בנוייה על שני שחקני־חוץ אמריקניים, לארי דרו ודרין דיי. לקבוצה גבוהים מצטיינים מנבחרת איטליה, כמו ולטר מאגניפיקו, אריו קוסטה, ראנצו ואקיאטו ואחרים. מכבי ת"א טרם פגשה בקבוצה זו בגביע־אירופה.

● לימוז' הצרפתית (זכייה בגביע־המחזיקות ב־1988 ובקוראץ' — 1982 ו־1983) החליפה את אורחז. אין ספק, קבוצה חזקה יותר. התמודדה עם מכבי ת"א בבית־הגמר ב־1984 וב־1986. בפעם הראשונה ניצחה לימוז' ביד־אליהו (95:104) ומכבי ת"א בלימוז' (105:111 לאחר הארכה). ב־1986 זכתה כל קבוצה באולמה (וזוכרים את משחק ההארכה בלימוז' — 85:88, כשמכבי ת"א שמטה נצחון בשניית־הסיום). לימוז', עם שני האמריקנים שלה, דון קולינס ומייקל ברוקס, ועם הצרפתים קנט דאנסי, רישאר דאקור, סטפן אוסטורוסקי, ז'ורז' וסטריט וגרגור באניו, עלולה להיות „הסוס השחור" בבית־הגמר.

● נשואה דיבום ההולנדית היא יריבה ותיקה של מכבי ת"א. מאזן המשחקים בין שתי הקבוצות מורה על יתרון ברור לישראלים — 8 נצחונות לעומת 1 של ההולנדים, ביניהם אחד אומלל בעונה שעברה — 103:102, בהארכה. דן־בוס, עדיין ללא תואר אירופי. יש לה שני אמריקנים יעילים: פול תומפסון ומייק רידיק ושחקני נבחרת רבים.

קנאות בספליט

● את יוגוסלביה תייצג הפעם יוגופלסטיקה ספליט. חסל סדר בוסנה סאראייבו, צינונה זאגרב ופרטיזן בלגראד. יוגופלסטיקה ופעם אחת בגמר האלופות, ב־1972, כשנוצחה בגמר בתל־אביב ע"י איניס וארזה — 70:69, וזכתה פעמיים בקוראץ' ב־1976 וב־1977, נוצחה אשתקד ע"י הפועל ת"א בקוראץ'. מכבי ת"א התמודדה עם יוגופלסטיקה ספליט ב־1978, שנה לאחר שזכתה לראשונה בגביע אירופה. במשחק הראשון, בספליט, הוליכה כבר אלופת ישראל ב־19 הפרש, אבל הקהל הקנאי עודד את שחקניו שהצליחו לבצע מהפך ולנצח — 111:112. בגומלין, ביד־אליהו, לא התקשו מיקי ברקוביץ וחבריו לזכות בנצחון — 74:94. כוכבי הקבוצה העונה, כמו גם בעבר, הם שני שחקני נבחרת יוגוסלביה: טוני קוקוץ', ילד־הפלא של הכדורסל היוגוסלבי, ודינו ראג'ה.

מחרתיים נצפה לסדר־השחקנים בגביע־האלופות, אבל בעיקר מעניינת הגרלת המשחקים בשני הגביעים האחרים. אם מכבי ת"א כבר מכירה את יריבותיה ויכולה להתחיל בתכנון ההכנות הרי לגבי הפועל הגליל־העליון והפועל תל־אביב זו הגרלה־של־ממש. הכל פתוח. מסקרן.

אליצור נתניה: משחק חוזר

יצחק ויסהוף

במשך שנתיים „משגע" שעון התוצאות של אליצור נתניה את כל קבוצות הליגה הלאומית. השעון שאף פעם אינו תקין עזר לא פעם לקבוצת עיר היהלומים במשחקים אך בשבוע שעבר בגד השעון דווקא בבעלי הבית.

במשחק נגד אליצור נוה דוד רמלה „זייף" השעון בשניות הסיום ודייויד תרדקיל קלע סל ניצחון לזכות רמלה.

עובדה זו גרמה להנהלת אליצור נתניה לערער באיגוד הכדורסל על תוצאת המשחק והנתנייתים דורשים משחק חוזר.

אופק בעד שר ספורט

„שר ספורט בממשלת ישראל הוא חיוני למען קידום הספורט בארץ" אמר מזכ"ל הפועל יצחק אופק.

אופק הוסיף כי „הסיכוי להתפתחות הספורט בישראל במישור העממי והתחרותי תלוי בהבטחת הבסיס הכלכלי והאמצעים, אשר יאפשרו הקמת תשתית של מיתקני ספורט ותקציב של אגודות הספורט מעל ומעבר להקצבות של הטוטו והרשויות המקומיות".

מזכ"ל הפועל אמר עוד שללא סיוע ממלכתי משמעותי וללא תמיכה מאסיבית בהתאחדויות הספורט, הספורט בישראל יוסיף לדרוך במקום.

צהובות אמיתיות לדוד לוי

יוסף גלזר

הלמה והמצטיין של מכבי חיפה דוד לוי יעדר ממשחקי קבוצתו במשך חודשיים אחרים לאחר שאתמול הוברר שלקה במחלת הצהבת.

על כדורגלני הקבוצה נאסר לבקרו מחשש להידבקות. ראשי המועדון נתפסו לבהלה וגייסו צוות רפואי מיוחד שנטל דגימות שתן מכדורגלני הקבוצה מחשש שהללו נדבקו מדוד לוי.

בעייתה של קבוצת מכבי חיפה חריפה במיוחד משום שנוסף ללוי חסרי מהגנתה גם יוסי קרמר וציון מרילי המורחקים ופביאן גרינברג המגובס.

עם לא די בכל אלה התברר אתמול גם שמחלקת הכדורגל נקלעה לקשיים כספיים. השחקנים קיבלו רק חלק ממשכורתם והיו"ר יצחק אביעד נימק זאת בקשיים כספיים מסויימים שיפתרו בימים הקרובים.

את מקומו של לוי בשבת הקרובה במשחק הביתי מול הפועל ירושלים יתפוס הבין לאומי ניר קלינגר.

נקבעו משחקי הנוער והנערים

משחקי טורנירי הנוער והנערים בכדורגל נקבעו אתמול.

בבית א' בטורניר הנוער ישחקו ישראל, הונגריה, שוויץ, פולין, מלטה ושבדיה ובבית ב' — ליכטנשטיין, רומניה, פורטוגל, איסלנד, אירלנד וישראל ב'.

משחקי היום הראשון, 27 בדצמבר: ישראל ב' — ליכטנשטיין; ישראל א' — שוויץ וכפר־סבא; פורטוגל — רומניה; הונגריה — פולין והפועל פ"ת; מלטה — שבדיה; איסלנד — אירלנד ומכבי יבנה.

בטורניר הנערים נקבעו הבתים: בית א': הונגריה, מלטה, שבדיה, קפריסין. בית ב': פולין, רומניה, ארה"ב ופורטוגל. ביום הראשון, ה־27 בדצמבר: מלטה — קפריסין; ישראל — הונגריה; פולין — רומניה; ארה"ב — פורטוגל.

וייצמן יפרד משכונת התקווה

נפתלי כהן

מישה עלו מגינה השמאלי של קבוצת בני יהודה שנעדר מהרכב קבוצתו בשל פציעה בקרסול, השתתף אמש באימון קבוצתו והציג יכולת טובה.

מאמן הקבוצה אהוד בן־טובים, שהיה שבע רצון מיכולתו, אמר בסיום האימון: „אם מחר ימשיך עלו להציג את אותו הכושר, הוא יפתח כבר בשבת במשחק החוץ עם הפועל כפר־סבא".

מהנהלת הקבוצה נמסר כי חלוץ הרכש אלי וייצמן ישוחרר לכל קבוצה שתרצה בו לאחר שלא יוכל לעזור לקבוצה. עתה נותר רק לסכם עם השחקן על הפיצוי הכספי.

אנגליה השוותה מול סעודיה

8000 צופים צהלו משמחה, כאשר מאג'ד עבדוללה כבש שער בדקה ה־15 לזכות סעודיה, אולם בדקה ה־54 הציל בלמה של ארסנל, טוני אדאמס את אנגליה, שסיימה בריאד בתיקו 1:1.

זה היה המפגש הראשון של אנגליה בריאד.

שני שערים נוספים הבקיעו האנגלים נפסלו בשל נבדל.

לגרי ליניקר לא היה מזל, כשנגע את הכדור בקורה.

במשחק ידידות נוסף באתונה, הביסה יוון את הונגריה 0:3.

אולסן לבורדו

קשרה הדני הבין לאומי של מנצ'סטר־יונייטד, ייספר אולסן בן ה־27, עבר לבורדו תמורת מיליון דולר לערך.

אולסן, שייצג 45 פעמים את נבחרתו, חתם עם בורדו לשנתיים וחצי.

אמציה לבקוביץ, המאמן המצליח של מכבי חיפה

מלחמת־קיום בלאומית

סגל רחב – כורח־המציאות ● מכבי חיפה מופעלת כהלכה ● המטרה כיום – להימנות על הפליי־אוף העליון ● בשליש האחרון ובפליי־אוף, כשהקבוצות ישתחררו מהלחץ, תשתפר הרמה

כדורגל

יצחק ויסהוף

לאחר הפוגה של כמה שנים שב אמציה לבקוביץ לאמן קבוצה לאומית בישראל. אמציה, ששהה בשנים האחרונות באפריקה, בענייני עסקים וכדורגל (אימן שם מספר נבחרות לאומיות), קיבל את תפקיד שיקומה של מכבי חיפה, אחת מקבוצות־הפאר של הכדורגל הישראלי בעשור האחרון, שירדה בשלוש האחרונות מנכסיה.

נקודת הפתיחה של אמציה (42 משחקים בין־ארציים וכלם הפועל ת"א שנים רבות) — לא היתה מעודדת. הבעיות הכלכליות של הקבוצה, מותו הטראגי של השוער אבי רן, לפני למעלה משנה, ועזיבתם של כוכבי הקבוצה, דניאל בראיילובסקי, השוער טוני גינצבורג והקשר ליאור רוזנטל, לא שיפרו את מצב־רוחו.

אמציה, בעזרת ההנהלה המסורה של מכבי חיפה, פעל ביסוריות. במקומו של השוער גינצבורג, הובא גיורא אנטמן, לאחר עונה מוצלחת בהפועל באר־שבע. הבלם יוסי קרמר חזר מהשאלה. במקום דניאל בראיילובסקי הובא ארגנטיני אחר, הבלם פביאן גרינברג (שהספיק בינתיים להיפצע). אבי גולדר נרכש כדי לחזק את מערך הקישור, ואילו הצעירים ראובן עטר, ירון גבעול ומרקו בלבול התחשלו, ויחד עם ניר קלינגר, זאהי ארמלי, ציון מרילי, איתן אהרוני, דוד לוי, אברהם אבוקרט והעולים החדשים, סייג ולגמו, מהווים סגל שראוי להתכבר בו.

הישג לא מבוטל

המכה שניחתה על אמציה, ועל מכבי חיפה, באה מביה"ד המשמעתי של ההתאחדות לכדורגל, שהפחית ממאזנה של הקבוצה החיפנית שתי נקודות ליגה, והעניש את מגינה הבין־לאומי, ציון מרילי, בהרחקה מ־8 משחקי־ליגה. בנוסף לכך הורחקו, תוך כדי משחקים, גם יוסי קרמר ועופר מזרחי.

כאן בא לידי ביטוי העומק בשחקנים טובים שריכז אמציה במכבי חיפה. ההוכחה הטובה לכך היא המיקום הגבוה של הקבוצה בליגה (2), בתום תשעה מחזורים. מכבי חיפה היא אחת משתי הקבוצות היחידות שעדיין לא נוצחו העונה (הקבוצה השנייה — הפועל באר־שבע).

— כיצד אתה מסכם את השליש הראשון?

● לבקוביץ: היתה תקופה של התאקלמות, שלוותה בעבודה קשה. בליגה שיש בה 14 קבוצות, כאשר בתום העונה יפרדו ממנה שלוש קבוצות, הוא מתכוון ללחימה. אם תוסיף לכך את העובדה שהופחתו ממאזננו שתי נקודות ומספר שחקנים הורחק, תבין שההישג של מכבי חיפה אינו מבוטל.

— האם העובדה שמכבי חיפה גיבשה הרכב רחב מוכיחה את עצמה?

● לבקוביץ: אני עוסק באגורה מסודרת. הדרישה של הצוות המקצועי היתה להחזיק סגל רחב. בליגה כפי שיש לנו כיום להחזיק סגל כזה זה כורח־המציאות. כשאני מסתכל לאחור, ובוחן את הקבוצות שתיקננו נגדן, התוצאות שהשגנו סבירות ותואמות את הציפיות. צריך להבין שהכדורגל בארץ הוא דינאמי יותר מאשר בעבר, שכן קבוצות רבות, ובתוכן קבוצתי, שואפות קודם־כל להימנות על קבוצות הפליי־אוף העליון.

— כיום, בתום תשעה מחזורים, האם מיקום הקבוצות ריאלי?

● לבקוביץ: צריך לדעת להסתכל על הקורה בצורה בהירה ולהבין את המציאות. יש כיום בליגה מאבק־של־קיום. נצחון או הפסד, ישנו רבות. קבוצה כמו בני־יהודה, אם תשיג שני נצחונות רצופים, תזנק קדימה מהמקום האחרון בו היא נמצאת כיום. בליגה שבה קבוצה כמו בית"ר ת"א, הנמצאת במקום הראשון עם 18 מ־27 הנקודות שיש בקופה, ועם מכבי חיפה, שנייה עם 55 אחוזי הצלחה, צריך לצפות לשינויים.

— האם הקבוצות בלחץ לגבי העונה הבאה, שהליגה תמנה 12 קבוצות בלבד?

● לבקוביץ: לדעתי, הקבוצות בלחץ. העונה הנוכחית היא בלתי־צפויה. הקבוצות ספגו עונשים כבדים, שחקנים רבים הורחקו, ולכן קשה לצפות לרמה גבוהה כבר עתה. אפשר שהרמה תשתפר אולי בהמשך. לדעתי, השליש האחרון של הליגה יהיה יותר מעניין ובעל רמה מאחר שקבוצות יידעו כבר היכן הן נמצאות, ואז גם יהיה הכדורגל משוחרר יותר.

— האם היית אומר שהכדורגל לוחם כיום על קיומו?

● לבקוביץ: בדיוק כך. הכדורגל לוחם על קיומו מבחינה כלכלית ומקצועית; מתחבט בבעייה כיצד להחזיר את הקהל למגרשים: דברים אלה מכניסים את כולם ללחץ.

אמציה לבקוביץ (משמאל), עם גביע־אסיה ב־1964

באולימפיאדת השחמט: הגברים גברו על איי פארו והנשים על ברזיל

עומר חרות(סלוניקי)

נבחרות ישראל נצחו אמנם אתמול, אבל לא היו אלה נצחונות מכובדים. נבחרת הגברים הצליחה לגבור על נבחרתה החלשה של איי פארו בתוצאה מינימלית של 2.5 : 1.5 בלבד. גרינפלד ולב זכו בנצחונות בעוד שוידלר סיים בתיקו וברוך הפסיד. נבחרת הנשים של ישראל ניצחה את נבחרת בראזיל 2.5 : 1/2. הפתעת הסיבוב היה הפסדה של נבחרת ארה"ב החזקה לדנמרק. הדנים מובילים בתוצאה של 2 : 1 ובמשחק הלא גמור צפוי להם ניצחון נוסף. נבחרת הגברים של בריה"מ הנחילה ניצחון מוחץ של 3.5 : 1/2 למובילה ,נבחרת רומניה ,ועלתה למקום הראשון עם 14 נקודות (אלוף העולם קספרוב צבר ניצחון שלישי). צפוי שגם נבחרת הנשים של בריה"מ תעלה למקום הראשון. היא מובילה כעת בתוצאה 1.5 : 1/2 נגד נבחרת רומניה ובמשחק הלא גמור צפוי לה ניצחון נוסף.

"חגיגות העצמאות" באנצר 3 דוכאו ביד קשה ע"י הסוהרים

איילת מזור

במתקן הכליאה "אנצר 3" בקציעות שבנגב, חגגו ביומיים האחרונים מאות עצורים את הכרזת העצמאות שפורסמה באלג'יר. רבים מן העצורים שרו שירים לאומיים וכן את ההימנון הפלסטיני "בילאדי, בילאדי". כמה מן העצירים התפרעו ובכמה אגפים בתוך מתקן הכליאה היו הפרות סדר חמורות. כוחות הביטחון שהוזעקו למקום במהירות דיכאו את ההפגנות. מקורות ערביים טוענים כי לפחות 6 עצורים נפצעו ועוד רבים הוכו, אולם לידיעה זו לא נתקבל אישור ממקורות צבא רישמיים.

אתמול סרב מנהל הכלא לאפשר לעורכ"דין מעזה להפגש עם לקוחותיהם. עוד נודע כי הנהלת הכלא אסרה בשבוע האחרון להכניס אל מיתקן הכליאה עיתונים וכן החרימה מכשירי רדיו רבים כדי למנוע מן העצורים להאזין לשידורים מוועידת אלג'יר.

"אומץ" קורא ליזום מהלך של הכרה הדדית בין שני העמים

טוביה בסקינד

מזכירות "אומץ", תא הסטודנטים המשותף למפ"ם ור"צ, באוניברסיטה העברית בירושלים, המייצגת כ־20% אחוז מהסטודנטים באוניברסיטה, יצאה אתמול בקריאה לציבור הסטודנטים הערבי והיהודי בארץ להתלכד בתביעה לממשלת ישראל ליזום מהלך מדיני המבוסס על הכרה הדדית בזכות ההגדרה העצמית של שני העמים ושלילת הטרור, ואת עקב ההתקדמות במחנה הפלשתינאי. במזכירות "אומץ", הוחלט אתמול להקים "פורום שמאל" שיאגד מרצים וסטודנטים באוניברסיטה העברית ויהווה גוף רעיוני ובסיס לשיתוף "קידום מטרות מחנה השלום בארץ".

חבילות "נופש חורפי" בגליל

יוסף שמי

העמותה לקידום התיירות בגליל יזמה חבילת נופש חורפי, הכנוייה על שלושה ימי טיול ונופש בסופי השבוע. חבילות הנופש יופעלו החל מראשית דצמבר. התוכנית בת שלושה ימים תחל בימי ה' כאשר ביום זה יובאו הנופשים לאתרי אמנות ונוף מיוחדים. ביום ו' יסיירו במקומות שעשו היסטוריה ובשבת לעיינות מים. החבילות הוצעו למוסדות ולוועדי עובדים. מחיר המבצע ־ 65 ש"ח. המחיר כולל לינה בחדר זוגי, ארוחת בוקר וטיול מודרך. המארגן היא חברת "טיולי הגליל".

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה רמת־גן
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק הנ"ל כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה רמת־גן (להלן – הוועדה המקומית) בקשה להתרת הקלה בנכס.

גוש 6183 חלקה 85 רח' ההגנה 15. דהיינו: 1. תוספת בניה בשיעור 6% משטח החלקה. 2. בניה במרווחים צדדיים בשיעור 10% מעומק המרווח.

על המעוניין הרואה את עצמו נפגע על ידי אישור ההקלה הנ"ל יוכל לעיין בתכנית ולהגיש התנגדות מנומקת לפרטיה. התנגדות צריכה להמסר לידי הועדה המקומית במשרדי אגף ההנדסה רח' המעגל 26 ר"ג תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו בעתונות.

בכבוד רב
אורי עמית – ראש העיר
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבנית רמת־גן

מחר ב"המשמר" ובמוספו השבועי חותם

מוסף לשבת
- מדינה פלשתינית. אחרי ההחלטה על הקמתה – אורי הורוביץ, פנחס ענברי.
- מפלגת העבודה. רגע של אמת – ראיון עם יוסי ביילין – דורית נפן.
- שבוע מקח וממכר קואליציוני – צבי טימור.
- שביתת מחאה. יום ג' השבוע. טייבה, אום־אל־פאחם – ורד לוי.
- עונש מוות. השלב החדש – חנה איש הורביץ.
- על יחסו של השמאל לשואה – חייקה גרוסמן.
- יוסף מונדי – רשימות מן החבית; עמירם כהן – על הפנים; דוגרית קדר – תערוכות: דני ורט – קולנוע.

חותם
- שנה לליל הגילשונים – אלישבע איילון; עם זיאד אבו־זיאד על החלטות המועצה הפלשתינית – טלי ברזילי־זוננפלד.
- בקבוק קטן של וודקה – פרשת ההרחקה ממוסד "עמיקם" – "עמיקם" – גוגה קוון.
- האיש שהציל את דודי – אבי ויינברג.
- זקלין קנדי, 25 שנה אחרי – עופר ניר.
- תל־אביב של פעם במודעותיה – עדנה קוברסקי.
- אישית לוחצת – לזר וגבי בשן.
- שלום בית – חיה יוסף.
- איתן קלינסקי; יורם בר; אריה פלגי; זאב צחור; יעקב גוטרמן; עודד ליפשיץ.

דפים לספרות
- אילן שיינפלד – על "תרבות בין שופר לצופר" ועל חתן פרס ישראל לספרות – פרופ' שמואל ורסס.
- א.ב. יפה – על ספר שיריו החדש של שלמה טנאי.
- יעל לוטן – מחזירה למדף ספר על ספרות ואנתרופולוגיה.
- צבי וורן – קריאה חוזרת ב"רביעיית רוזנדורף" לנתן שחם.
- דורי טרופין וי.צ. שרגל – שירים.

מה ◯ מתי ◯ היכן

טלוויזיה

08.00 עד כאן, רצף דפי הטלטקסט. 08.05 שעת כושר. 08.15 יהדות: מושגי יסוד ביהדות: משא ומתן באמונה (כ). 08.40 כלי סודות, מ"ז. 09.00 אנגלית ו'. 09.15 פרפר נחמד, איכפת לי (כ). 10.30 תולדות הישוב ארץ מולדת: ממשבר להתעצמות (כ). 11.00 אנגלית ה'. 11.20 ערבית מדוברת, ש הארא. 11.35 אנגלית ח'. 12.00 מדעי הטבע (על־יסודי) בעולם המסתור של הגבישים. 12.25 אנגלית ט'. 13.00 תולדות ישראל. הפרוטוקולים של זקני ציון — 2. 13.30 מוסיקה, קולות וצלילים: צלילי הנקישה. 14.00 עד כאן, רצף דפי הטלטקסט. 14.05 מושגי יסוד ביהדות: פתיל תכלת: על הציצית. 14.30 קשר משפחתי, שידור חוזר מיום שני 14.11.88 (כ). 15.10 רחוב סומסום. 15.40 שעת כושר. 16.00 וחרזה, שידור חי. 17.00 ערב חדש, מנחה דן מרגלית. 17.30 סמוך עלי, נושא התכנית: זכות הילד לעמוד על דעתו ולסרב. 17.55 הרפתקאות מסירת מוטלי — הפרק השלישי: תיבת הקסמים. 18.20 פרט הנשפה. 18.25 הגיע זמן לשון: אבשלום קור מגיש המנה וגית לחברי הכנסת. 18.30 קיצור החדשות (ערבית). 18.32 מגזין לאמנות (ערבית). 19.00 מבט (ערבית). 19.30 חדשות (ערבית). 20.00 כותרות מבט. 20.02 מבט ספורט. 20.50 הגיע זמן לשון: אבשלום קור מכשר כי עוד מעט הממשלה תיכון. 21.00 מבט לחדשות. 21.35 כלוו לכחולי המדים, שם הפרק: בשר מעושן. המפקח פודילו מתעמת עם ארבעה משוטרים. 22.20 סרט תעודה 4 ימים בנובמבר. על ג'ון פיצ'ג'ראלד קנדי, משפחתו וכמה מן האירועים בחייו. החלק הראשון: שחזור יום 22 בנובמבר 1963, ומעשיהם של קנדי, אשתו ולי אוסוואלד באותו היום. 23.10 החיים בלי ג'ורג', פרק שני. ג'ני מתכננת מזימה אשר תגרום למהומה בחתונתו של ג'ורג'. 23.40 פסוקו של יום. חדשות הלילה.

ערוץ 2

18.35 עולם החי. עקב קשיים תקציביים, התוכנית תשודר ללא תרגום לעברית. 18.03 ר"ש עם קלים. 19.18 סקירה קולנועית — שוברי קופות. 19.40 בקרוב בערוץ 2. 20.00 רגש חוק: חיים שחורים עם הסם הלבן. (עקב קשיים תקציביים התוכנית תשודר ללא תרגום לעברית. 20.30 ג'אז: אמנים ישראליים ודייב ברובק. (עקב קשיים תקציביים, התוכנית תשודר, ללא תרגום לעברית). 21.30 למות מצחוק — פרק 11: דודה מאמצת.

רדיו

קול המוסיקה

(נת) תקליטור 06.01 שעון מוסיקלי. 07.09 בהאונה ניגונה. 09.00 שעה בארץ. 10.00 קונצרט בוקר. 12.57 פינת השיר, אונ'ניו מונסלה: כטניה בתרגומו של דן צלקה. 13.00 קלאסיקל — מוסיקה לבאלט. 14.08 מן הפרטיטה באך: קנטטה מס' 51 הללו כל אפסי ארץ קראל שלמון: דורי, סויטה ל־8 כלי נשיפה קוראי: ישו והתנינים פרטיטה לכנור ולפסנתר. 15.00 מפגשים שיחות, ראיונות, דיונים. 18.00 אתנחתא שידור חי מאולם ימק"א בירושלים. וכדיה פלאוין: פסנתר בטהובן: סונטה מס' 23 בפה מינור, אופוס 57 אפסיונטה ב.צ. אורגר: רפויות שומאן: קרייזלריאנה, אופוס 16. 17.30 יום הולדת קארל מריה פון ובר. 19.00 רסיטל עם הכנרת אן־סופי מוטר והפסנתרן אלכסיס וייסנברג. סזאר פרנק: סונטה בלה מג'ור לכנור ופסנתר ברהמס: סונטה מס. 1 בסול מג'ור, אופ. 78. 20.05 פריזמה מימים עברו. 20.27 פינת השיר. 20.30 מעולמי הקונצרטים בעולם או להקת כלי הנשיפה ומקהלת הרדיו של הולנד מנצחים: ר. דשלי ור. גרינון סטרווינסקי: סימפוניות לכלי נשיפה. אוברכט: קיריה וגלוריה מתוך מיסת "נגב הסוס" שנברג: נושא וואריאציות. ו'. דהסרה: מיזורה הינדמית: סימפוניה ברה במול מג'ור בו יום העוגב בוינה רסיטל של סיימון פרסטון אלגר: שיר לכת מלכותי אופוס 32, רויבקה: סונטה ברה מינור לפי תהילים צ"ד שומאן: קנון בסי מינור אופוס 56 מס' 5 גוומן: סונטה מס' 1 בדה מינור אופוס 42. 22.00 צלילי הזמן אופרת הקבצנים ואופרת בגרוש. ותכנית שניה. 23.00 דור הזהב אמנים גדולים בהקלטות היסטוריות בעדם באיכם, גגו הקרן רגיס בראיין (תכנית שניה) מוצרט: דיברטימנטו מס' 14, ק. 270 קונצ'רטו מס' 2, במי־במול מג'ור, ק. 417 ארבעה פרקים, מתוך דיברטימנטו מס' 17 הינדמית: פרק, מתוך קונצ'רטו ל. מוצרט/הופמן: פרק שלישי מתוך קונצ'רטו.

רשת א'

.30 .07 ישן בעיניך שירים ישנים. 08.05 הוגה עם בני הגדל. 09.05 טלרדיו שירות מידע לנאזינים. 10.05 פנתי בוקר מגיש: גדעון הזה. 11.05 ירוק ירוק שירים עבריים. 12.05 מעורב ים־תיכוני. 13.00 חדשות באנגלית. 13.30 חדשות בצרפתית. 14.05 בראש צעיר מגזין יומי לילדים ולבני נוער. 15.30 האוניברסיטה הפתוחה עידן המהפכות־מערב ומזרח: המהפכה הצרפתית (חלק ראשון) פרופ' מיכאל הרסגור. 16.05 ארץ לא נודעת. 17.05 צבעי הקשת: שירי עדות. 18.05 מינחת ערב משדר יומי לחווי דתי ומסורת. 19.00 שידורים לעולים. 22.05 יש לי חלום שרוד ובנחה יובב כץ עם הפסיכולוגים עדית שריג ויוסי טריאסט.

רשת ב'

07.00 הבוקר הזה. 08.05 סע לשלום עם גדעון הזה. 09.05 ביקור בית עם חיים קינן. 10.05 כל צבעי הקשת עם יואב גינאי 12.05 אלרואלף בבית עם אהוד מנור. 13.05 בחצי היום חדשות ומוסיקה. 14.05 בת צחוק וחיי והומור. 15.05 שירים ושירים. 16.05 חוזרת הארץ שירים עבריים. 17.05 רגעי קסם. 17.55 קוראי ספר קוראים מקליטים. 18.05 זרקור עורך ומנחה: יצחק נוילן. 19.00 היום הזה. 19.35 שירים עבריים 20.05 שורשים שבועון לעניני פולקלור ועדות. 21.00 מבט לחדשות. 21.30 שורשים והמשך. 22.05 ג'אז ועוד עם לאה ליאור. 23.05 משחקי לילה עם משה טימור חאב ענר.

גלי צה"ל

06.05 אוניברסיטה משודרת. סוגיות בפרשנות המקרא בימה"ב, אבן עזרא והעיקרון: דברה תורה כלשון בני האדם. מרצה: פרופ' עמוס פונקנשטיין. 06.30 פוקחים עין. החדשות הראשונות. 07.07 שבע אפס שבע, עם אלס אנסקי. 08.00 בוקר טוב ישראל. 09.05 אלה בוקר, עם אלי ישראלי. 10.05 עשר, שירים עבריים. 11.05 נכון לעכשיו, עם ירון וינסקי. 13.10 רדרה יומי. 14.05 פגישה יומית, עם יצחק בן־נר. 15.05 שירים להנ, עם ארז טל. 16.05 ארבע אחרי הצהריים. 16.54 באוזן מילולי, פינתו של אבשלום קור. 17.00 ערב טוב ישראל. 18.05 חן בהנדסה קרבית. על תכניות ומדריכות בקורס חגלה של ביה"ס להנדסה קרבית. (ש"ח). 18.45 חמש עשרה קטנות. 00.05 ציפורי לילה, עם יואב קוטנר. 02.00 לא רוצים לישון. 05.00 צלילי בוקר.

שידורי צה"ל 1

19.05 יער משורר, מגאזין לענייני צבא ובטחון (ש"ח). 19.50 פינה חמה לליבי. 19.57 הודעות לחיילים. 20.05 שירי משוררים. 21.00 מבט לחדשות. 21.30 אוניברסיטה משודרת. סוגיות בפרשנות המקרא בימה"ב אבן עזרא, והעיקרון: דברה תורה כלשון בני האדם. מרצה: פרופ' עמוס פונקנשטיין (ש"ח). 22.05 על הדבש ועל הכיפאס. 23.05 עשרים וארבע, היום שהיה.

שידורי צה"ל 2

19.05 יומיום מוסיקה. 20.05 צו 8 עם תמיר קמחי. 21.57 הודעות לחיילים. 22.05 הפסקת עשר, עם מיכל ניב. 23.05 קול הג'אז הוה.

רשת ג'

06.04 בחזרה לאושר ותיקים וכובים. 07.07 שיר בבוקר בבוקר. 09.05 מה, כבר תשע? 10.05 דברים טובים. 11.05 מלאכי חוקיה על הקו. 12.05 אהבה יומיומית. 13.05 רק בימי חול. 14.05 לי ולך שיר וברכה. 15.05 תרש, תריש, ומחורים. 16.05 סוס 89'. 18.06 קולינו שבועון סוס. 20.55 קו ההתחלה 20.30 עלובי החיים — שידור סטראפוני ישיר. 00.05 הלילה הוא שירים.

קולנוע

תל־אביב

9.30 ,7.15 ,4.30
אסתר: השוטר בג'ינס 9.45 ,7.30
אלנבי: סוסים וכוכבים 9.30 ,7.30
אורלי: הקלות הבלתי נסבלת של הקיום 9.45 ,7.30
בן־יהודה: ניקי וג'ינו 9.45 ,7.30
בית ציוני אמריקה: מסע לקיתרה 9.30 ,7.00
גת: בוקר טוב ויאטנם 9.40 ,7.30
גורדון: החגיגה של באבט 9.45 ,7.30
דקל: ביג 9.45 ,7.10
דרייב אין: טרור ברחובות 9.30 ,7.30
סקס 12.00
חוד: שליח למות 9.45 ,7.30
לימור חדש: צבעים 9.45 ,7.45
טיילת 1: חקירה בלוס אנג'לס 9.45 ,7.10
טיילת 2: שם המשחק 9.45 ,7.10
טיילת 3: פרסידיו 9.15 ,7.10
עזרי: צל הטווס 9.45 ,7.45
פאריס: אנה 9.30 ,7.15 ,4 ,2 ,12
בקצב השעון 23.30
רב־חן:
חן 1: מת לחיות 9.55 ,7.35
חן 2: פרנטיק 9.40 ,6.40
חן 3: כוסית לארתור 9.45 ,7.45
חן 4: לסגיור באהבה 9.45 ,7.35
חן 5: בעל בהשאלה 9.55 ,7.45
שותף: מרדף חצות 9.15 ,5.45
תל־אביבים: (2־1) 9.45 ,7.30 ,5
תכלת: הקומיסרית 9.45 ,7.30
לב:
לב 1: יום שני הסוער 10.00 ,8.00
לב 2: החיים הם נהר ארוך ורוגע 10 ,8 ,5 ,2
לב 3: בגלל המלחמה ההיא 10 ,8 ,5 ,2
לב 4: הנסיכה הקסומה 10 ,8 ,5 ,2
מוזיאון ת"א: קיץ אצל סבא 9 ,7

רמת־גן
אראלים: מת לחיות 9.50 ,7.30 ,5
לילי: החגיגה של באבט 9.30 ,7.30 ,5
רב־גן:
גן 1: בוקר טוב וייטנאם 9.50 ,7.25
גן 2: עיניים שחורות 9.50 ,7.30 ,5
גן 3: תקוה והילה 9.50 ,7.30
גן 4: כוסית לארתור 9.50 ,7.10

גבעתיים
הדר: תתיך מבוקש 9.10 ,7.30 ,5

באר־שבע
חן: טרור ברחובות 9.30 ,7.15

ירושלים
אוריון: מת לחיות 9.00 ,6.45 ,4.10
אורנע: כוסית לארתור 9.15 ,7.15
רון: ביג 9.30
כפיר: מרדף חצות 9.30 ,7.15
אורגיל: בוקר טוב וייטנאם 9.15 ,7
מיטשל: חקירה בלוס אנג'לס 9 ,4
סמדר: צבעים 9.15 ,7
הבירה: סגור לרגל שיפוצים
עדן: שליח למות 9.15 ,7.15 ,4.30
תיאטרון ירושלים:
טאקר — האיש והחלום 21.30 ,19.00
סינמטק 1: החגיגה של באבט 9.30 ,11.30
סינמטק 2: לירי איב 21.30 ,19.15 ,17.00
בית אגרון:
וודי אלן — ספטמבר 18.15
ספרי 20.00
48 שעות 22.00
מ.א.ש 24.00

חיפה
אורה: ניקי וג'ינו 9.15 ,7 ,4.30
חן: חקירה בלוס אנג'לס 9.15 ,6.45 ,4.15
רב־בת 1: בוקר טוב וייטנאם 9.15 ,6.45
רב־בת 2: ביג 9.15 ,7 ,4.30
עצמון 1: צבעים 9.15 ,7 ,4.10
עצמון 2: טרור ברחובות 8.30 ,5.20
עצמון 3: השוטר בג'ינס 9.15 ,7
רון: מרדף חצות 9.15 ,7 ,4.30
רב־אור:
רב־אור 1: שם המשחק 9.15 ,6.45
רב־אור 2: פרנטיק 9.15 ,6.45
רב־אור 3: טאקר האיש והחלום
וורליד: קפה בגדד 9.15 ,7.00 ,4.30
קרן אור המחודש: הצוענים 9.15 ,7
סאג': מת לחיות 9.15 ,7.15 ,5 / 9.15 ,7 ,4.30

נתניה
שרון: החגיגה של באבט 9.45 ,7 ,5
אסתר: שליח למת 9.45 ,7.15

חולון
מגדל: מת לחיות 9.45 ,7.30
ארמון: חופשה בכפר 9.45 ,7.30 ,5
מתנ"ס קרית־שרת: המצילים הקטנים 10.00

בת־ים
עצמאות: שליח למת 9.45 ,7.15 ,5

פתח־תקוה
היכל 1: מרדף חצות 9.45 ,7.45
היכל 2: שליח למת 9.45 ,6.45
היכל 3: פרסידיו 9.45 ,7.45

עפולה
מטמרון: החיים הם נהר ארוך ורוגע 9.00

ראשון־לציון
רון 1: מרדף חצות 9.15 ,7.15
רון 2: ביג 9.30 ,7.15 ,11.00
רון 3: שם המשחק 9.15 ,7.15

תיאטרון

הבימה התיאטרון הלאומי
הערב יום ה', 17.11
סאלח שבתי: 16.30, 20.30
המלביש: 20.30
גן ריקי – הבימרתף: 20.30

צוותא לתרבות מתקדמת
יום ה' 17.11 בשעה 20.30
סטניסלבסקי, סטניסלבסקי

תן טרמפ לחייל

שרותים ◯ עזרה ◯ התחבורה

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים
מור — חביבה רייך 20
חולון
אהרון — הופיין 52, קופ"ח. עידיהב
ירושלים
קופ"ח — מרפאת רוממה, המ"ג 28
נתניה
קופ"ח מאוחדת — הרב קוק 11
פתח־תקוה
עין גנים — רח' חזון איש, פינת גורדון
רמת־גן
רמת־גן — ביאליק 51
תל־אביב
לב העיר — אחד העם 69
קופ"ח כללית — אמסטרדם 7
חיפה
יבנה — אבן סינא 7
רעננה—כ"ס
קופ"ח כללית — הרשות, הוד־השרון

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז
- בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר - כל המחלקות - כל השבוע.
- בית החולים ביילינסון, פתח־תקוה - כל המחלקות - כל השבוע.
- בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב - בימים ב', ד', ו' - כירורגיה ופנימית, ילדים - כל השבוע.
- בית החולים איכילוב, תל־אביב - בימים א', ג', ה' שבת - כירורגיה ופנימית.
- בית החולים וולפסון, חולון - כל המחלקות - כל השבוע.
- בית החולים אסף הרופא - כל המחלקות - כל השבוע.

נתניה
- ביה"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים - כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים
שערי צדק - פנימית, נשים
ביקור חולים - ילדים
הדסה ע"כ - כירורגיה, אורטופדית, עיניים, א.א.ג.

מוקד קופ"ח כללית
המוקד ימסור מידע טלפוני בימים א'-ה' ב־08.00-20.00, בימי ו': 08.00-15.00. טלפונים: 03-433500, 03-433500.

יד ביד - ארון קשבת בטלפון לילד ולנער - קו לנער במצוקה
ירושלים - 02-243358
ת"א - 226027 (24 שעות)
חיפה - 04-229468 (11.00-20.00)
גליל מערבי - 04-922222

קו פתוח להורים במצוקה בימי ב' ו־ד' - טל. 222732.

"קו פתוח" - ארון קשבת לילדים ובני־נוער 03-221680 (24 שעות)

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שליד ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל
בתל־אביב — בימים א'—ה' בין השעות: 21.00—24.00, בלילות שבת ובערבי חג בין השעות: 18.00—24.00. בשבתות ובחגים בין השעות: 15.00—21.00.
הכתובת: רח' בר־כוכבא 49, טל' 284649.
בחיפה: רחוב הנמן 26, קומה ג', טל' 5311166 פתוחה מדי יום ביומו, כולל ערבי שבת, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00 בערב.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00—24.00. אחרי חצות נותנת שירות טלפוני בלבד.
דיזנגוף סנטר שער 3 וליד המשביר) קומה ג. טל: 294869, 03-285822.

מרכז סיוע לקורבנות אונס
לרעננה ואיזור השרון, טל' 052-32432 בימים א'—ה' בשעות 17.00—21.00.

עזרה ראשונה נפשית
ער"ן ירושלים — טל' 02-227171.
ער"ן תל־אביב — טל' 03-5461111.
ער"ן ילדים ונוער, ת"א — טל' 03-261113.
ער"ן חיפה — טל' 04-672222.
ער"ן כרמיאל (גליל מערבי) — 04-988410.
ער"ן נתניה — טל' 053-935516.
ער"ן כפר־סבא — 052-913999.
ער"ן באר־שבע — טל' 057-418111.

סילוק מיטורדים
מוקד עת"א למקרים דחופים — טל' 106.

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101. בני־ברק, גבעתיים — טל' 781111; לוד/רמלה — 101, טל' 08-221022 עפולה — טלפון 065-93334. טבעון — 101, טלפון 04-931401. נהריה — טל' 04-823333. בת ים — טל' 5511111. באר־שבע — טל' 057-74767. [illegible]

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה – טל' 100. באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת – טל' 100. אילת – 244; חדרה – 22444.

רכבות

מירושלים לבני־ברק וחיפה:
בימים א'-ה': 16.00
בימי ו' וערבי חג: 11.30

מחיפה לבני־ברק וירושלים
א'-ו': 7.00

מתל־אביב לחיפה:
בימים א'-ה': 6.00, 7.00, 8.00, 8.16, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00.

מתל־אביב לנהריה:
בימים א'-ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00.

מחיפה, בת־גלים, לתל־אביב:
בימים א'-ה': 6.00, 6.30, 7.10, 8.30, 10.00, 11.05, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.10, 16.30, 17.30, 19.30.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 7.30, 8.10, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30.

מנהריה לחיפה ותל־אביב:
בימים א'-ה': 6.30, 9.05, 10.40, 14.15, 16.33, 18.38.
בימי ו' וערבי חג: 9.05, 10.35.
• הרכבת תופעל בימי א' בשבוע רק עד חג. בלבד.

דו"ח של הקבוצה הפרלמנטרית העל מפלגתית קובע:

אלפי פושעים נאצים באו לבריטניה אחרי מלחה"ע ה־2 בידיעת השלטונות

דפנה ורדי

בריטניה.— אלפי פושעים נאצים הגיעו לבריטניה בין השנים 1945 ו־1950, בידיעת השלטונות ומעולם לא נשפטו על מעורבותם בפשעי מלחמה. אחרים אף היו מעורבים ברצח אלפי יהודים — עולה מדו"ח של "הקבוצה הפרלמנטרית העל מפלגתית לפשעי מלחמה," שהוקמה בבריטניה בשנה שעברה בעקבות פניה של מכון ויזנטל בארצות הברית.

ההיסטוריונים בראשותו של דר' דיוויד סזרני, שמונו על ידי הקבוצה הפרלמנטרית, בדקו כחצי שנה את המסמכים בארכיון הציבורי בלונדון, ולמרות שרבים נעלמו לדבריהם מהתיקים, ברור כי שלטונות בריטניה העלימו עין מעברם של עשרות אלפי פליטים, שניסו להימלט מהשלטון הסובייטי וביקשו להגר לבריטניה, כהם דוויזיה שלמה של חיילי "אס.אס." מאוקראינה.

ההסטוריונים טוענים, כי השלטונות הבריטים העדיפו להתעלם מעברם של הפליטים משום שהמהגרים אלה היו עבורם כח עבודה זול בתקופה שבה היו חסרות ידים עובדות בבריטניה.

כמו כן גייסו הבריטים עובדים ממפעלים של הנאצים שהיו עבורם מאגר טכנאים ואנשי מקצוע מעולים. שר האוצר דאז שנשאל באשר לעברם של טכנאים אלה אמר בגלוי "לא איכפת לי אם הם היו נאצים כל עוד הם טכנאים טובים ומוכנים לעבוד."

לורד מייהיו, מי שהיה שר החוץ באותה תקופה, סבור שההסטוריונים מתייחסים בחומרה יתרה לשיקולו בנושא. הוא טוען ששוכחים את האווירה באירופה באותה תקופה, ואת הרצון להבטיח שאנשים חפים מפשע לא יפלו לידי הרוסים. "ייתכן שטעיתי כאשר הרשיתי למפלצת נאצית להיכנס לבריטניה, אך היה יותר גרוע אם הייתי טועה בכיוון ההפוך", אמר.

בין קבוצות המהגרים שנסקרו על ידי ההסטוריונים, 8,000 אוקראינים שהיו שבויי מלחמה באיטליה, כחיילי "אס.אס." בהם היו אנשי הדוויזיה הגליציאנית שהשתתפו בהרג יהודים בלבוב, ואחרים שהיו שומרים נוקשים במחנות הריכוז. אחדים מהם מצאו עבודה במכרות הפחם בבריטניה, אך שם ראו חבריהם לעבודה את כתובות הקעקע של צלבי הקרס מתחת לבית השחי.

כדי למנוע שערוריות הורה להם משרד החוץ למצוא מקומות עבודה אחרים שם לא יחשפו כתובות הקעקע שלהם.

ועדה ממשלתית שמינה משרד הפנים אחרי לחץ של הקבוצה הפרלמנטרית בודקת בימים אלה את העדויות ותגיש את מסקנותיה לממשלה בחודשים הקרובים. על הוועדה להחליט אם יש די הוכחות לביצוע פשעים של אזרחים בריטים אלה, ואם יש מקום להעמידם לדין. גם אם הוועדה תמליץ להעמידם לדין, הדבר יחייב שינוי בחוק הבריטי שכן הארץ היחידה שביקשה את הסגרתם היא ברית המועצות. עימה אין לבריטניה הסכם הסגרה.

• כאלף מפעילי המגבית המאוחדת של בריטניה יגיעו לארץ בשתי טיסות מיוחדות של אל־על על מנת לקיים את אירוע הפתיחה של המגבית לשנת 1989 כהפגנת הזדהות עם העם בישראל.
המגבית המאוחדת של בריטניה נענתה לקריאת נשיא המדינה חיים הרצוג ולקריאת שר התיירות והמשפטים מר אברהם שריר להגביר את התיירות לישראל.

לראשונה על הרגליים

ילדות ישראליות, בנות 5־6, הצליחו בימים אלה, לראשונה בחייהן, לעמוד על רגליהן הודות לטיפול פרטני במכון פטו בהונגריה. בין הילדות הישראליות הנמצאות שם יש אף כמה שהחלו ללכת בעזרת מכשירים שונים ואחרים שלראשונה למדו לאכול או לשבת באופן עצמאי. במכון נמצאים כעת 10 ילדים הסובלים משיתוק מוחין שהגיעו לבודפסט בסיוע עמותת "קדימה" שהוקמה ביוזמת הורים בישראל. בתמונה: (מימין לשמאל): מיכל בת 6 ואשרת בת 5, שתי הילדות שטופלו בהונגריה, עומדות לראשונה בחייהן.
(כתבה: רונית מורגנשטרן/צילום: רינה נעמן)

מומחים בארה"ב: אלפי ניתוחים של חולי לב — מיותרים

רויטר

ואשינגטון.— אלפי ניתוחים, הנעשים לקורבנות התקפי לב, כדי לסלק קרישים, שפוגעים בעורקי הלב שלהם, מיותרים — אמרו חוקרים בהופיעם אתמול לפני האגודה האמריקנית למחלות לב.

החוקרים ציינו, כי במחקר ראשון המשווה את תוצאות הטיפול אצל חולים שעברו ניתוחים בעקבות התקף לב עם אלה שנמנעו ממנו התברר, שבשתי הקבוצות גם יחד גדול מספר החולים שהחלימו.

"האסטרטגיה השמרנית הניבה תוצאות מצויינות ויש הרבה סיבות להמליץ עליה", אמר הקרדיולוג של אוניברסיטת הרווארד יוג'ין בראונוולד, שעמד בראש המחקר.

בהופיעו לפני האגודה האמריקנית למחלות לב, אמר, שתוצאות המחקר יביאו תועלת לכשלושים אחוז מקורבנות התקפי לב, שההתקפים שלהם לא היו בעלי אופי חמור.

לא יפיקו תועלת מהמחקר אנשים שסבלו מרום לב או שלקו בבעיות רימום ומלחץ דם גבוה, תופעה שמונעת טיפול בתרופה ט.פ.א. להמסת קרישי הדם.

אגודת הלב האמריקנית העריכה, כי מיליון וחצי בני אדם בארה"ב צפויים להתקף לב השנה, מהם ימותו 540,000.

במסגרת המחקר קיבלו 3,262 חולים את התרופה ט.פ.א. תוך 4 שעות לאחר שהחלו להתאונן על כאבים בחזה. הטיפול כלל גם מתן הפארין ואספירין כדי למנוע היווצרות קרישי דם נוספים.

בראונוולד אמר כי החסכון בהוצאות הטיפול הכירורגי, כאשר מעדיפים את הטיפול השמרני, יגיע לכ־2.3 מיליון דולר לגבי 1,000 מקורבנות אלה של מחלות לב שהסכנה עבורם מוגדרת כנמוכה או בינונית.

הוועדה המקומית לתכנון ובניה "יזרעאלים"
הודעה לפי סעיף 149
לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לוועדה המקומית, בקשה לכרייה וחציבה בתכנית מס' 5261.

ועדת המשנה לנושאים תכנוניים עקרוניים על־פי סמכות שאצלה לה המועצה הארצית לתכנון ולבנייה החליטה על מתן אישור לשימוש חורג לכרייה וחציבה לתקופה שלא תעלה על חמש שנים, בתחום תכנית 5261 בגוש 17463, חלקות 4, 3: בגוש 17626, חלקות 44, 43, 42.

החציבה תתבצע על־פי תכנית מפורטת לעיצוב פני הקרקע לאחר תעשייה שתוכנן על־ידי מנהל מקרקעי ישראל.

את ההתנגדויות להתרת שימוש חורג הנ"ל אפשר להגיש תוך שבועיים מתאריך הודעה זו לוועדה המקומית לתכנון ובניה "יזרעאלים".

ניתן לעיין בבקשות במשרד זה בכל יום בשעות קבלת הקהל.

מולה כהן — יו"ר הוועדה

• פעילי ר"ץ הפגינו אתמול בבני־ברק, במחאה על שריפת חנות העיתונים שם שלשום. הפעילים הקימו דוכן עיתונים במקום ומכרו אותם לכל דיכפין.

מפ"ם מפלגת הפועלים המאוחדת — המרכז
לוח פעילות שבועית מה־17.11.88—23.11

יום חמישי — 17.11
גבעת חביבה – 9.00 – אילן גילאון – סמינר לנציגי הקבוץ הצעיר.
סניף עפולה – 18.00 – וולדי מורג, מחמוד מפרע – סיכום מערכת הבחירות של כפרי העמק.
סניף אשקלון – 20.00 – חנן ארז – אסיפת חברים לסיכום הבחירות.

יום שישי 18.11
גבעת חביבה 9.00 – צוות הפעלה מורחב של המגזר הערבי – לסיכום מערכת הבחירות
הזורע – 21.30 – חנן ארז – ערב לסיכום הבחירות.

יום שבת 19.11
חוסניה־רמה־כמאנה – 9.00 – חסיין פארס – יום בישוב.
סניף כרמיאל – 18.00 – חסיין פארס – סיכום בחירות.

יום ראשון 20.11
תל־אביב – בית מאשה – 16.30 – יצחק שושני – נעמ"ת – סיכום בחירות.
סניף תל־אביב – 17.00 – צבי בארי – המדור לעבודת השכירה.
סניף חיפה – 18.00 – ישיבת ועדה מרכזת.
תל־אביב – בית כנסת "קדם" – 19.30 – ח"כ יאיר צבן, ישעיהו ליבוביץ – בנושא: ההדרדרות.
סניף רמת גן־גבעתיים – 19.30 – אלעזר גרנות – סיכום בחירות בנוקיס 5.
חדרה – בית אליעזר – 20.00 – חיים אורון (ג'ומס), וולדי מורג – סיכום בחירות.

יום שני – 21.11
סניף פתח תקוה – 10.00 – צבי דובל – מועדון וותיקים.
סניף תל־אביב – 18.00 – וולדי מורג – ריכוז הסניף.
סניף בת־ים – 19.00 – אלעזר גרנות – סיכום הבחירות.
קרית מוצקין – 19.30 – דב אלקנתי – סיכום מערכת הבחירות.

יום שלישי – 22.11
סניף צפת – 16.00 – וולדי מורג – מזכירות סניף.
רחובות – 17.00 – דוד שטוקפיש, שלמה זורזונר – מועדון יודיש.
סניף קרית אתא – 18.00 – דב אלקנתי – אסיפת חברים – סיכום הבחירות.
סניף קרית שמונה – 18.30 – וולדי מורג – סיכום בחירות עם פעילי הסניף.
סניף חולון – 19.00 – חנן ארז – סיכום הבחירות עם פעילי הסניף.
סניף קרית חיים – 19.00 – אלעזר גרנות – סיכום הבחירות.

יום רביעי – 23.11
במרכז 13.00 ישיבת רכזי אזורים + מזכירי סניפים גדולים
סניף עיר הכרמל – 17.00 – דב אלקנתי, עמוס משה, אריה חדש – מפגש פעילים.
קבוץ יד מרדכי – 17.00 – דוד שטוקפיש – מועדון וותיקים בנושא: יידיש ועברית במדינת ישראל.
סניף קרית ביאליק – 19.00 – יצחק אסא – סיכום מערכת הבחירות בבית יהודית גלבוע.
קבוץ יחיעם – 20.00 – דני גל – מפגש ח"צ.

אל חברי מרכז מפ"ם
ישיבת מרכז מפ"ם תתקיים ביום ה' 1.12.88
שעה 15.00 צוותא ת"א
על סדר היום:
סיכום פוליטי לבחירות לכנסת ה־12
מושב שני של הוועידה ה־10
נא הבטיחו השתתפותכם

עקב אסון הרולטה הרוסית בבאר שבע

השר נבון מבקש מהורים להשגיח על כלי נשקם

יצחק שור

שר החינוך והתרבות יצחק נבון תובע מציבור ההורים לא להפקיר כלי נשק בבתיהם בלי השגחה. לדבריו, לאחרונה היו כמה מקרים שבהם ילדים ובני נוער שיחקו בכלי נשק של ההורים ומקצתם הסתיימו באסונות.

נבון ציין, כי עדיין אין יודעים בוודאות את סיבת מותו של יאיר וייצמן בן ה־17 מערד, אך אין ספק, כי חייו של הנער נקטעו בעודם באיבם בשל חוסר זהירות.

שר החינוך הרגיש, כי על ההורים והמחנכים להבהיר לבני הנוער, כי שימוש כלשהו בנשק הוא מירשם לאסונות.

מומחים: לחדול מ"שקיות "ימי הולדת" בגני הילדים

יצחק שור

מומחים לגיל הרך דורשים מהורים, מגננות ומטפלות לחדול מהמינהג על פיו מחלקים בימי הולדת שקיות ובהן שפע ממתקים. כן הם דורשים להפסיק לספק בהזדמנות זו שתיה ממותקת לסוגיה.

דרישה זו הועלתה בסקירה על פעולות האגף לגיל הרך בחברה למתנ"סים ובה נאמר, כי האגף החל באחרונה להחדיר ל־150 מתנ"סים בארץ מודעות לעסוק בנושא התזונה הנכונה מגיל 0.

מומחי בריאות ומחנכים ציינו, כי באמצעות תזונה נכונה ניתן להשיג הישגים חינוכיים הקשורים להתפתחות הילד. כן הם ממליצים להגביר את הטיפול בבריאות הפה.

"פרס זאב" יוענק מחר לשלושה סופרי ילדים

יצחק שור

"פרס זאב" לספרות ילדים יוענק היום לשלושה סופרי ילדים. הפרס מוענק לזכר הסופר והמחנך אהרן זאב ז"ל, מטעם המדור לספרות ילדים ונוער במשרד החינוך והתרבות והאגודה למען החייל.

בטקס החגיגי שיערך ב"בית אריאלה" בתל אביב יעניק מנכ"ל משרד החינוך והתרבות, ד"ר שמשון שושני, את הפרסים לשנת תשמ"ט לנורית זרחי על ספרה "וולפיניאה מומו בלום", לתמר ברגמן על ספרה "לאורך המסילה" ולאסתר פיין על ספרה "הדס".

החברה להגנת הטבע במברק לרוה"מ:

לא ייתכן ששרים ישתתפו בטקס הנחת אבן פינה למפעל שטרם אושר

קובי מנדל

נציגי החברה להגנת הטבע בחיפה דורשים מראש הממשלה יצחק שמיר להורות לשרים משה שחל ואריאל שרון לא להשתתף היום בטקס הנחת אבן הפינה למפעל הפטרוכימי "כרמל אוליפינים" במפרץ חיפה.

במברק ששלחו לראש הממשלה הם ציינו, כי לא יעלה על הדעת, ששרים בממשלת ישראל יתנו ידם לטקס, בטרם הגישו נציגי המפעל את התוכניות הנידרשות להקמתו לוועדה המחוזית לתכנון ולבנייה, ובטרם ניבחנו כל הזיהומים, העלולים להיפלט ממתקניו.

מדובר בהקמת מפעל ה"פוליפרופילן" לייצור אחד מחומרי הגלם של תעשיית הפלסטיק. בהקמתו יושקעו כ־120 מיליון דולרים ובבנייתו יועסקו כ־1,000 עובדים.

יוגבר שיתוף הפעולה עם גרמניה בנושאי תחבורה

שעיה

על הגברת שיתוף פעולה בין ישראל לגרמניה בנושא המתחך לבטיחות בדרכים, סוכם אתמול בעקבות פגישה בין שר התחבורה חיים קורפו לבין ראש המכון הגרמני לבטיחות בדרכים פרופ' הנס פרקסנטלר. בין השר קורפו לאורח נדונו בעיות תחבורה משותפות לשתי המדינות בתחום התחבורה והבטיחות בדרכים.

בין ממשלות ישראל וגרמניה קיים הסכם לשיתוף פעולה בנושא תחבורה ובטיחות. עתה, בעקבות הפגישה עם השר קורפו, יוגבר שיתוף הפעולה ויורחב לתחומים נוספים. לקראת איחוד מדינות אירופה ב־1992 יש חשיבות רבה לשיתוף הפעולה בנושא התחבורה.

מאות השתתפו בערב המקהלות בהוד השרון

שעיה

חמש מקהלות, בהן עשרות זמרות וזמרים השתתפו בכינוס המקהלות השנתי של הוד השרון שנערך ביום ג'.

את הערב יזמה ואירגנה המועצה המקומית, שהפכה אירוע זה למסורת שנתית ולאחד מציוני הדרך באירועי התרבות במושבה.

הכינוס החגיגי נערך באולם הספורט של ביה"ס "שילה" והונחה בידי מרטין מוסקוביץ, שגם ניצח על שתיים מהמקהלות. את האולם גדשו מאות תושבים. לאלה חולקו שירונים. המעברים בין הופעת המקהלות נוצלו לשירה בציבור של שירי ארץ ישראל שהעניקו מימד חם ואינטימי לאירוע.

דב פלג: דו"ח הביטוח הלאומי על העוני בישראל — כתב אישום חמור

אבשלום קוזה

יו"ר האגף לביטחון סוציאלי דב פלג אמר אתמול בתגובה על דו"ח הביטוח הלאומי, כי זה כתב אשמה חמור ביותר נגד הממשלה היוצאת והחברה בישראל. הדו"ח מחייב לדעתו פעולה מיידית לתיקון המצב.

לדברי פלג, משרד האוצר מחפש כל דרך להקטין את ההוצאה הציבורית. על־פי קווי הממשלה העתידה לקום לא רק שלא יהיה שיפור במצב, אלא מסתמנת מגמה של הרחבת הפערים בחברה. על ההסתדרות, לדבריו, להמשיך להאבק בכל תוקף על עצמאות המוסד לביטוח לאומי, ועל הקטנת ממדי העוני.

עוד דרש פלג, מהממשלה שתקום לחזור ולקיים סקר הכנסות כדי לעקוב אחרי המתרחש ולא להסתיר את הנתונים, כפי שנהג משרד העבודה והרווחה, שהסתיר את דו"ח הביטוח הלאומי ערב הבחירות לכנסת.

גזבר ההסתדרות, ארתור ישראלוביץ, הגיב אתמול בחריפות על דברי השר משה קצב, לפני ועדת החקירה הממלכתית למערכת הבריאות, כאילו העברת גביית המס האחיד באמצעות הביטוח הלאומי תביא לחסכון של מאה מיליון ש"ח. לדברי ישראלוביץ, מבקש השר להלאים את ההסתדרות במסגרת "הכלכלה החופשית". לשם כך הוא מוכן למסור נתונים שאין כל קשר בינם לבין המציאות.

בור ענק נפער בבית מגורים בבאר שבע

אילת מזור

בור ענק בעומק חצי מטר בקוטר עשרה מטרים נפער אתמול ברחוב קלאוזנר בבאר שבע. הבור נפער בקומה הראשונה בבניין מגורים באמצע הסאלון, ובכניסה לבית המשותף.

אסתר אביטן, המתגוררת בבניין סיפרה: "עמדנו בבוקר בכניסה לבניין כמה שכנים ודיברנו. פתאום, בבת אחת שמענו רעש מפחיד והרצפה התמוטטה. בני בן ה־8 נפל אל הבור ורק בנס לא נפגע."

השכנים ההמומים אמרו, כי הם חוששים למצוא עצמם יום אחד עמוק באדמה. משה חדד, סטודנט, המתגורר במקום אמר: "אי אפשר לגור בבית הזה. הכל כאן מלא אבק שבור והפוך. נגרם לנו נזק כספי עצום."

מהנדס העיר אלי רון, שביקר במקום אמר, כי להערכתו אירעה שקיעת הקרקע מתקלה בצנרת התת קרקעית, וכשל כך אף הוצפו שני מיקלטים סמוכים. מעיריית באר שבע נמסר, כי תפעל במהירות לשיפוצים בבניין.

ריקוד בינלאומי באשדוד

תיאטרון „ענבל" אירח אתמול בבית ספר באשדוד את הכוריאוגרף והמנהל האומנותי של בלט שיקאגו „ראדי קאן קן" לתוכנית ריקודי עדות בישראל. בתום המיפגש נערכה הרקדה המונית של ילדים מאשדוד בהשתתפות רקדני להקת „ענבל" (וצלום: יוסי דנה)

חידוש בצה"ל: שקיות חימום אישיות ואלונקות חמות

בתמונה: שני חיילים בתלבושת החורף

יהודה צור

פיקוד צפון סיים בימים אלה את הכנותיו לחורף בכל הקשור להכנת חייליו במוצבים לקראת עונת השלג והקור.

במיפגש עיתונאים, שהיה אתמול בפיקוד צפון, נמסר שננקטו כל הצעדים הדרושים כדי להבטיח הכנה טובה לחורף ברמת הפרט, התשתית, המזון והרכב.

הוכנו כמה אלפי תנורי ערובה ומאות תנורי חשמל וכמו כן מאות תנורים המופעלים באמצעות גופי חימום.

השנה נוספו 400 תנורים חדשים בחרמון, רמת הגולן, הקו הסגול ורצועת הביטחון. השנה יחולקו לחיילים הפועלים בתנאי קור קשים ובמשימות מיוחדות, שקיות חימום אישיות. מדובר בשקיות קטנות, המכילות חומר כימי מיוחד. על החייל לשים את השקית בין חולצתו למעיל וכך נוצר חום של עד 60 מעלות לכ־20 שעות.

קצין רפואה ראשי של הפיקוד מסר, שהתקיימה מערכת הסברה מקיפה בין הרופאים והחיילים בכל הקשור בהכנות לחורף.

לדבריו, בגלל הציוד וההכנות אפשר וניתן למנוע מכות קור. הוא ציין, שכל מכת קור תחייב ועדת חקירה כמו בתאונה משום שיש את כל האמצעים למנוע זאת.

בחרמון, ישנן מכולות קור מיוחדות לניפגעים מהקור ובהן יש רופאים וחובשים עם כל הציוד הדרוש לטיפול בנפגעים.

חידוש נוסף, אלונקות מחוממות שניתן לגרור אותן כדי להסיע את החיילים עד מקומות ריכוז לטיפול.

קצין הרפואה ביקש להמנע משתיית משקאות חריפים וציין, שאלכוהול אינו מונע קור.

השנה הוכן בתיכנון פיקוד צפון, קאבינות מחוממות לטרקטורים רינאי, כדי שיוכלו לעבור גם בתנאי הקור הקשים ביותר.

בדליקה בבנין מגורים בעכו חולצו בשלום רוב הדיירים

קובי מנדל

אסון נימנע אתמול לפנות בוקר בבניין מגורים בעכו, בעת שדליקה פרצה באחת הדירות בקומה השלישית. בעל הדירה ניפצע באורח בינוני מכוויות ופונה לבית החולים רמב"ם בחיפה.

שאר 15 דיירי הבניין פונו בלא פגע. סיבת הדליקה נעוצה ככל הנראה בקצר שארע באחד ממכשירי החשמל בדירה. סמוך לשעה שתיים אחר חצות הבחינו הרס ושלמה מלכה, כי מסלק ריחות שברחוב הדקל בעכו מיתמר עשן. השניים ניגשו לסלון הבוער בלהבות שאחזו בו.

שלמה החל לנסות לכבות את האש, ואילו אישתו מיהרה להזעיק את מכבי האש. בינתיים גברו הלהבות בדירה, ושלמה נילכד בה בלי יכולת להחלץ. למקום הגיעו שישה ציוותי כיבוי מעכו ומנהריה מצויידים בסולם הידראולי, בפיקודו של מפקד שירותי הכבאות בגליל המערבי יוסי בן עורא.

הם החלו לחלץ את דיירי הבניין, בסיוע המשטרה. כשהגיעו הכבאים לקומה השלישית התברר, כי בעליה של אחת הדירות לכוד בה. הכבאים לא יכלו לחלצו מדלת הכניסה. בכוחות משותפים תוך סיכון עצמי חילצו אותו מבעד לחלון הדירה שבקומה השלישית.

במהלך החילוץ ניכווה קלות בפניו יוסי בן עורא, ואילו בעל הדירה ניכווה קשות מהלהבות בידיו ובחלקי גוף אחרים. אמבולנס של מד"א העבירו לבית החולים בנהריה, ומאוחר יותר לבית החולים רמב"ם בחיפה.

הוא אושפז במצב בינוני במחלקת הפלסטיקה של בית החולים. חקירת צוות וחוקרי הדליקות העלתה, כי בעל הדירה, אלקטרונאי במקצועו החזיק ברשותו כמה מכשירי חשמל במרפסת ביתו, וכי יתכן שארע קצר באחד המכשירים.

מרכז מסחרי ענק יוקם באלקנה

בצלאל עמיקם

מרכז מסחרי וציבורי על שטח של 17 דונם הולך ומוקם בימים אלה באלקנה, על ציר כביש חוצה שומרון. המרכז ישרת את אוכלוסיית האזור לכל אורך הציר מאורנית במערב ואריאל במזרח.

את המרכז המסחרי, שיהיה הגדול והמפואר ביותר ביהודה ושומרון, מקימה חברת ק.מ.ה. — בינוי ופיתוח (אלקנה).

הפרויקט הוא תוכנית משותפת של המועצה המקומית אלקנה וחברת ק.מ.ה., שהוקמה לצורך זה על ידי חברת ניצבים. החברה התמחתה בבנייה ציבורית ומסחרית, וכבר בנתה עבור משרד הביטחון, עבור קיבוצים, עבור עיריית ת"א וכן מרכז ספורט בבת ים.

בשלב א', נבנים כ־3,000 מ"ר שטח מסחרי. בהמשך ייבנו גם שטחים לצרכים ציבוריים. במקום יוקם מיגרש חנייה רחב ידיים וייעשה גינון מקיף. כן יוכנו ספסלי ישיבה, צלונים ותותקן מערכת כבלים תת־קרקעית לטלפונים ולטלוויזיה.

ייעודו של המרכז, לתת שירותי מסחר מגוונים, שירותים קהילתיים ותרבותיים לאלקנה ולכל ישובי הסביבה.

בבת ים נחטפו כספי "הקש בדלת"

אשר שילוני

בבת ים, היו אתמול שלושה מקרים של חטיפת תיקים. באחד מהם, נחטפה שקית ובה מאה ועשרה שקלים, כספי תרומות למלחמה בסרטן, שאסף תלמיד בן 10. שני צעירים, נטפלו אליו ותוך איומי סכין חטפו ממנו את השקית.

כן נחטפו תיקיהם של אישה בת 40 ותיקה של קשישה בת 74. חטיפת תיקים בעיר, בייחוד ברחוב ליבורנו, הפך למעשה יום יומי.

המשטרה מעריכה, כי מדובר בקטינים, המבקשים בדרך זו להשיג דמי כיס, או למימון סמים.

בית המשפט העליון יתכנס היום לבקשת ג'ון דמיאניוק:

פרקליטיו יבקשו מהשופטים לערוך חיקור דין לניצול שואה בשוויץ

עתיים

בית המשפט העליון בהרכב של חמישה שופטים ידון הבוקר בבקשתו של ג'ון דמיאניוק, שהשופטים יבצעו חיקור דין בשוויץ לעד בשם ריצ'רד גלזר.

גלזר הוא ניצול שואה מטרבלינקה, ופרקליטיו של דמיאניוק עו"ד יורם שפטר ורב איתן אומרים, שעדותו דרושה להם ביותר.

בבקשה נאמר, כי גלזר נחקר כבר לפני שנים בעל ידי משרד החקירות האמריקני, העוסק בעניינייהם של פושעים נאצים. את גלזר גם תשאלו אנשי פרקליטות המדינה, שבאו אליו מישראל בעת הכנותיהם למשפטו של דמיאניוק. לטענת עו"ד שפטל, הבטיח גלזר לפרקליטות, שלא ישתף פעולה עם סניגוריו של דמיאניוק.

כאשר גילה הסניגור את העובדה שגלזר הוא ניצול טרבלינקה, שלח אליו את אנשי הסניגוריה, אך זה סירב לדבר עימם. עתה מבקשת הסניגוריה שחמשת שופטי בית המשפט העליון יערכו את חיקור הדין עוד לפני שיחלו לדון בערעור בתחילת דצמבר.

הסניגורים יבקשו מבית המשפט גם לקבל ראיות נוספות, שלא הוגשו לבית המשפט המיוחד שדן את דמיאניוק למוות. בין הראיות החדשות הודעה של העד אליהו רוזנברג, שהתקבלה רק בחלקה ע"י בית המשפט המיוחד, הודעה של סוניה לבקוביץ ניצולה מטרבלינקה, שהתקבלה ע"י בית המשפט המיוחד בתנאי שתעיד במשפט.

לבקוביץ היתה רשומה ברשימת עדי התביעה, אך לבסוף לא הופיעה על דוכן העדים. סניגוריו של דמיאניוק אמרו, שיש צורך לקבל את הודעתה משום שדבריה מחזקים את טענת האליבי של דמיאניוק.

בבקשות השונות של דמיאניוק ידון הבוקר אותו הרכב שידון גם בעירעור: הנשיא מאיר שמגר, המישנה לנשיא מנחם אלון והשופטים אהרון ברק, אליעזר גולדברג ואברהם חלימה. הדיון ייערך בהעדרו של הנאשם, שיישאר בתאו בכלא.

הוקמה קרן למימון הוצאות טיפול רפואי בחו"ל לשוטרים ולמשפחותיהם

עתיים

משטרת ישראל באמצעות חברת קרנות השוטרים, החלה להפעיל קרן סיוע מיוחדת, המיועדת למימון הוצאות רפואיות מיוחדות במקרים שנידרש בהם טיפול רפואי בחו"ל. מקרן זו יהנו גימלאי המשטרה, אלמנות שוטרים ושוטרי משטרת ישראל.

הקרן תסייע במקרים שבהם יאשרו גורמי משרד הבריאות את החיוניות שבנסיעה לחו"ל כדי לקבל טיפול רפואי מסובך או מיוחד, שאינו ניתן בארץ. במקרים שמדובר בהם בטיפול בילדי משפחות שוטרים תסייע הקרן גם בהוצאות הטיסה והשהייה בחו"ל, וכן בהוצאות נילוות הוצאות רפואיות.

את הקרן תממן חברת קרנות השוטרים באמצעות השתתפות בסכר חודשי. הצורך בהקמת קרן זו הועלה בעבר בכנוה מיקרים שבהם פתחו שוטרים במבצעי התרמה פרטיים ובמגביות שנועדו למימון הוצאות רפואיות.

סגל הפיקוד הבכיר של המשטרה דן בשעתו בעניין ועל פי הנחיית המפכ"ל נמצא הפתרון והושג הסדר קבוע וממוסד.

מנכ"ל קרנות השוטרים ניצב בגימלאות בנימין גלעד וראש מדור רווחה במשטרה סגן ניצב אסתר רומינוסקי, שפעלו להקמת הקרן משוכנעים, כי מדובר בפתרון נאות ואנושי ממדרגה ראשונה.

פתרון זה גם מוכיח לשוטר שלצד הדרישות הרבות ממנו, דואגת לו המערכת בשעת מצוקה ומסוגלת למנוע ממנו מצבים שכרוכה בהם אי נעימות רבה.

עם הקמת קרן סיוע זו הופכת משטרת ישראל למוסד הראשון בארץ, הדואג לעובדיו בתחום ההוצאות הרפואיות בחו"ל.

"הלנה רובינשטיין" מציגה: אישה חורפית אדומה ולוהטת

עתיים

מראה האיפור לסתיו־חורף 88־89, מציג את דימוי ה"אישה באדום" כ"לוהטת, חופשית ומשוחררת רסן, סוויגנרית של ממש" — כך אנשי "הלנה רובינשטיין" על קו האיפור החדש שלה.

במסיבת עיתונאים שנערכה אתמול בתל אביב צויין, כי אופנת האיפור לעונה הקרה מאופיינת בשליטה של הצבע האדום, על השפתיים הלובשות מראה חושני עז ועל הלחיים.

הפנים לעומת זאת, מוכלטות בצחות, כשהדגש על גוון עור בהיר במיוחד. העיניים מאופרות ב"פשטות דרמטית", המושגת על ידי תיחום קו העיניים.

התביעה: החברים צדו 2 ערבים והביאום לשוטר למסע התעללות

איש משמר הגבול מואשם עם 3 חבריו בהכאת 2 ערבים באלה, אזיקים ובעיטות ● בהתעללות השתתפו גם 3 חיילים ● המוכים ברחו בשחייה אחרי שהופשטו והוכרחו להיכנס לים

עתיים

שוטר משמר הגבול ושלושה חבריו הואשמו אתמול בבית משפט השלום בתל אביב בהתעללות אכזרית בשני ערבים ב"עזרת" שלושה חיילים.

כתב האישום נגד שוטר משמר הגבול מרסל מור־יוסף (20) ושלושת חבריו, יגאל אלכלדס (22), רפאל כהן (22) ועופר יעקובי (24), מחולון, מייחס להם תקיפה בנסיבות מחמירות. בכתב האישום נטען, כי ב־11.11.87 בערב הופיעו שלושת החולונים במקום עבודתו של מור־יוסף ששמר על שגרירות צרפת ברחוב הירקון בתל אביב. הנאשמים, יחד עם שלושה חיילים שהיו במקום, החליטו לתפוס ערבים ולהכותם. שלושה מהם נסעו במכוניתו של כהן לחפש ערבים.

ליד קולנוע מוגרבי הבחינו בספוארי רוחמי, מנאליה יונס, ומאג'ד חררה. השלושה הציגו את עצמם, דרשו מהם להזדהות, לקחו את תעודות הזהות שלהם, הכניסו אותם למכוניתם וחזרו לשגרירות הצרפתית.

בשגרירות הוצאו הערבים מהמכונית, ותוך כדי כך בעט בהם רפאל כהן, מור־יוסף סטר להם ובעט בהם ואלכלדס, שהכיר את מאג'ד חררה וחשב שהוא יהודי, ציווה עליו לעזוב את המקום.

לדברי התביעה, שלושת החיילים וארבעת הנאשמים בעטו בשניים שנותרו והיכו אותם באלה ובאזיקים. מחשש שעוברים ושבים יתלוננו על מעשיהם, הורה מור־יוסף להוריד את הערבים לחוף הים, שם המשיכו כהן, אלכלדס ושלושת החיילים להכותם. הם הורו להם להיכנס לים עם בגדיהם, ולאחר שיצאו המשיכו החמישה להכותם, הורו להם להתפשט, לקחו מהם את הבגדים והורו להם להיכנס לים פעם נוספת. הערבים נכנסו לים ערומים, וברחו בשחייה.

משפטם של הארבעה ייפתח ב־12.12.88 בבית משפט השלום בתל אביב.

סרט מתוק

פרס שר החינוך והתרבות הוענק אתמול לשלושה במאי קולנוע. בתמונה (מימין לשמאל): נבון, דורון נשר, דני וקסמן, רפי בוקאי (צילום: רוני נעמן)

בריחה ממזומנים מעלה שערים

אלחנן הורוביץ

הציפיות לפיחות גרמו בריחה ממזומנים להשקעות במטבעות־חוץ, בצמודים למדד, בדברי מותרות וגם בניירות הערך, מבלי להתחשב כראוי בערכם הכלכלי הממשי. בבורסת ת"א התחזקה אתמול מגמת העלייה במניות החופשיות בכלל, ובנסחרות בשערים משתנים בפרט. נמשכו הביקושים למניות הסדר '91 וההיצעים בסוג '89. התחדשו העליות בצמודות למדד והירידות בסוג אחר של הצמודות לדולר. במ.ק.מ עלתה התשואה השנתית ל־20 אחוז ויותר.

עוצרים את הדולר

אתמול אחרי הצהריים פורסם בארה"ב, שהגירעון במאזן המסחרי האמריקני עלה בספטמבר ב־2 מיליארד דולר לעומת אוגוסט. מיד התחדשו היצעי הדולרים, ושער המטבע של ארה"ב התחיל לרדת. כבר נעשה חשבון, כמה מיליארדי דולרים יצטרכו לקנות הבנקים המרכזיים של יפן ואירופה המרכזית, כדי לעצור את ירידתו של הדולר בעולם. מצד שני הודגש, שהיצוא מארה"ב עלה לשיא שטרם היה כמוהו, וכי ב־9 החודשים הראשונים של '88 היה הגירעון הכולל במאזן המסחרי האמריקני קטן ב־25 מיליארד דולר מב־'87.

מדד המניות של בורסת טוקיו עלה אתמול ל־29,000 נקודות, בפעם הראשונה.

בבורסת ת"א עלה אתמול ערך השוק של המניות החופשיות ב־2 אחוזים ושל מניות ההסדר ב־0.13 אחוז.

העלייה הגדולה ביותר היתה במניות חשמל אלקטרוניקה ואופטיקה, שערך השוק שלהן עלה אתמול ב־3.56 אחוזים (ב־10.32 נומינלית מתחילת השנה). מוצרים כימיים גומי ופלסטיק עלו אתמול וב־24.06 אחוזים מתחילת השנה).

גלגלי הבורסה

מנטייה לגאות למימוש רווחים

במגמת עלייה התחיל אתמול לפני הצהריים המסחר הרב צדדי במניות. מ־30 המניות, הרשומות למסחר, ירדה רק 1 (יואל, ב־2.7 אחוזים). העלייה הגדולה ביותר היתה ב־7 אחוזים ק'1 (קונים בלבד) בכלל תע"ש אל'. המחזור בשלב זה הגיע ל־2.1 מיליון שקל.

מגמת העלייה התחזקה במסחר בשערים משתנים. גם בשלב מסחר זה נרשמה רק ירידה אחת (ביואל). אולם ירידת שערה הצטמצמה באחוז אחד בלבד. 27 עלו. העלייה הגדולה ביותר היתה בכלל תעש' אל'. הביקושים הסתכמו ב־3.8 מיליון שקל וההיצעים ב־39.5 אלף שקל בלבד. המחזור הגיע ל־4.7 מיליון שקל (2.9 מיליון דולר). מדד המניות עלה מ־90.87 ל־92.97 נקודות ב־2.31 אחוזים, אחרי העליות ב־2.23 במ.ר.צ ב־3.08 בסיבוב ה־1 וב־2.25 אחוזים בסיבוב ה־2 במשתנים.

87 אחוזים מהמחזור בעליית

מ־407 המניות והאופציות החופשיות שנסחרו אתמול עלו 194, ירדו 56 ו־157 נשארו בלי שינוי. הביקושים להן הסתכמו ב־6.9 מיליון שקל וההיצעים — 671 אלף שקל. המחזור עלה ל־11.8 מיליון שקל (כ־7.3 מיליון דולר). ממחזור זה היו 10.3 מיליון שקל, שהם 87 אחוזים ממנו, בעלייה, בעוד שרק 2 אחוזים (262 אלף שקל) היו בירידה ו־11 אחוזים (1.2 מיליון שקל) בלי שינוי בשערים.

ב־10 אחוזים ויותר עלו 6 שערים ואף אחד לא ירד. העליות הגדולות ביותר היו 22 אחוזים בכלל אלק' אופ' ו־12 אחוזים בכלל תעש' אל'. הירידה הגדולה ביותר היתה ב־9.9 אחוזים בגולדפרוסט 1.

מגמות נוגדות בהסדר

במניות ההסדר היו מגמות נוגדות בשני סוגיהן. בסוג '91 נרשמו רק עליות, ואילו בסוג '89 רק ירידות. 8 העליות בסוג '91 נעו בין 0.1 ל־1.3 אחוזים. 6 הירידות בסוג '89 נעו בין 0.2 ל־1.7 אחוזים. המגמות הנוגדות מוסברות בהבדלים הגדולים בתשואותיהן הדולריות והמדדיות.

הביקושים הסתכמו ב־6.9 מיליון שקל, וההיצעים ב־671 אלף שקל. המחזור בשני הסוגים הגיע ל־6.3 מיליון שקל (2.9 מיליון דולר). תשואותיהן הדולריות נעו בין 3.97 ל־3.55 בסוג '91 וממינוס 3.34 ל־1.72 בסוג '89. תשואותיהן המדדיות נעו בין מינוס 0.87 למינוס 2.35 בסוג '91 ובין מינוס 3.8 למינוס 8.6 בסוג '89.

באג"ח ובמ.ק.מ

בשוק אגרות החוב עלו הממשלתיות הצמודות במאה אחוז למדד ב־0.61 אחוז (ב־25.19 אחוזים מתחילת השנה). הצמודות לדולר מסוג „רמון" ירדו אתמול ב־0.3 אחוז (עלו ב־21.41 אחוזים מתחילת השנה), בעוד שמסוג „גלבוע" עלו ב־0.09 אחוז (ב־24.51 מתחילת השנה). המחזור עלה ל־12.3 מיליון שקל, מזה 4.8 מיליון שקל בסוג „שגיא".

נציג בנק ישראל הפנה את תשומת הלב, שאחרי פרסום מדד אוקטובר צריכה היתה הבורסה להתאים את תשואות האג"ח בדיוק רב יותר.

במלווה קצר מועד נעו התשואות בין 17.95 ל־20.15 אחוזים, תוך מחזור של 29.5 מיליון דולר.

בנק ישראל מכר אתמול ב־100 אחוז מע"נ אג"ח צמודות לדולר, שהוצעו לציבור ב־25 מיליון שקל. הביקושים להן עלו ל־88 מיליון שקל. התשואה „ברוטו" 8.85 אחוזים.

דולר יציג — 1.59 שקל

סל המטבעות ירד ב־0.12 אג' ל־1.7179 שקל ושער הדולר היציג ירד ב־0.08 ל־1.5900 שקל. שער דולר נוסעים לחו"ל — 1.8920 שקל. דולר שחור נע בין 1.85 ל־1.87 שקל.

בדואים תקפו פקחי בנייה ופצעו שוטר

איילת מזור

שוטר ממשטרת ערד הותקף אתמול בצהריים על־ידי עשרות בדואים ונזקק לאשפוז.

אתמול יצאו שלושה פקחים של משרד הפנים לסייר בשטח השבט הבדואי אבו' לגיאן, כנראה לבדיקת חריגות בנייה. עשרות מאנשי הכפר החלו ליידות אבנים לעברם, והם נאלצו לירות באוויר ולהזעיק את משטרת ערד.

כוח ממשטרת ערד שהגיע למקום הותקף אף הוא במטר אבנים ובמקלות. מפקח־מישנה משה אחראק נפגע בראשו ואושפז בבית־החולים "סורוקה" בבאר־שבע.

למקום יצא כוח מוגבר של שוטרים, בראשות מפקד מרחב הנגב, תת־ניצב חיים בן־איון, ועצר שבעה אנשים, כולם בוגרים. העצורים הועברו למשטרת ערד להמשך החקירה. השוטר אחראק שוחרר אתמול בערב מבית־החולים.

עוזרת מגרמניה חשודה בגניבה ממעבידיה

זהבה מוזס

שוטרי משטרת מסובים עצרו אתמול גרמניה בת 20 ותושב טול כרם בן 23 שהתגורר עימה, בחשד שגנבו 10,000 דולר ממשפחה בקריית אונו, שם עבדה הבחורה במשך כחודש כעוזרת בית. עוד הוברר כי שהייתה של הצעירה בארץ בלתי חוקית.

לפני כחודש, יום לאחר שעזבה את העבודה, התלוננו בני המשפחה במשטרה כי העוזרת עזבה עם 10 אלפים דולר ותכשיטים בשווי 6,000 דולר. שוטרי משטרת מסובים הצליחו לאתר את העוזרת שעמדה לעזוב את הארץ בבית מלון בפתח תקוה, שברשותה 5,200 דולר במזומן ו־4,700 שקל. יחד עימה נעצר חברה המתגורר עימה.

קנס לחנות פלאפל מזוהמת

ניצה רימון

1,500 שקל קנס או שלושה חודשי מאסר על תנאי, והתחייבות של 3,000 שקל למשך שנתיים הטיל בית משפט השלום בכפר־סבא על אשר תנעמי, בעליה של חנות פלאפל ברח' ששת הימים בכפר־סבא.

בביקורת תברואה בחנות נמצאו במטבח ביוב שעלה על גדותיו, רצפה מזוהמת ומקררים לא נקיים. תברואנית העירייה, נטע בראון, טענה כי ארבעה ילדים שאכלו בחנות חלו ברזינטריה. המקום נסגר לשבועיים בצו סגירה מינהלי.

בגזר הדין כתב השופט, דוד מועלם, "דומה שהציבור כבר יודע בימים אלה מגיפות והתפרצויות של מחלות, מה הנזק ותקלה יכולים להיות בעסקי מזון שלא מוחזקים נקיים וטהורים יותר ממאה אחוז". השופט התחשב בעובדה שהנאשם תיקן מיד ועד תום את כל ליקויי התברואה, ולכן הסתפק בהטלת קנס.

ירה בעצמו כדי לבדות שוד כספי מהמרים ששמר

עתיים

אליעזר גריידי (44), ששירת בעבר במפלג המודיעין במשטרה, הואשם אתמול בבית המשפט המחוזי בתל אביב בגניבת עשרות אלפי שקלים שהופקדו אצלו לשמירה על ידי קבוצת מהמרים ששכרה את שירותיו, ובירייה בכוונתו כדי לטעון לשוד ולהסיר מעליו את החשד.

בכתב האישום נטען, כי המהמרים שכרו את שירותיו של גריידי שישמור על כספם בזמן המשחקים, כדי למנוע מהמשטרה לתפוס את הכספים. באחד הערבים גנב הנאשם כ־140,000 שקל שמסרו לו. כדי להסיר חשד ירה בכוונתו, החביא את הכסף והאקדח, והודיע בטלפון למהמרים שהותקף, נורה ונשדד.

גריידי מסר לחוקרי המשטרה בבית החולים, כי נורה בידי אלמוני בעת שטייל על חוף הים בהרצליה. המשטרה פתחה בחיפושים. אך לאחר חקירה מאומצת התברר כי הודעתו של הנאשם היתה כוזבת.

התובעת, עו"ד ליאורה גלט־ברקוביץ, ביקשה מבית המשפט לעצור את גריידי עד תום ההליכים, והדגישה כי האקדח בו השתמש גריידי טרם נתפס. היא ציינה כי גריידי ריצה בעבר עונש של מאסר ממושך על עבירות מרמה, גניבה, ושיבוש מהלכי משפט. בית המשפט דחה את החלטתו לשבוע הבא.

תורה יש — איפה הקמח?

כלת התנ"ך: כל התרומות נעלמו מחשבוני

איילת מזור

זהבה חרד, שהיתה כלת התנ"ך העולמית ב־1988, טוענת כי כספים שהופקדו למענה בקרן מיוחדת נעלמו מחשבונה.

את היעלמות הכסף חשף משרד חקירות פרטי בבאר־שבע. כ־10,000 שקלים שהופקדו בחשבונה של חרד נעלמו, והיתרה בחשבונה היא 173 שקלים ו־15 אגורות בלבד. לקרן שהוקמה מתרומות למען המשך לימודיה של חרד אושרו שני בעלי חתימה, אחד מהם הוא אלי אסרף מנהל בית־הספר התיכון בו למדה זהבה.

שושן חורי, חבר מועצת העיר, פנה בשאילתא בעניין לראש־העיר, משה זילברמן, ודרש לדעת "לאן הלך הכסף?" זהבה חרד אמרה, "בכל פעם ששאלתי כמה כסף יש בחשבון הרגיעו אותי שהכל בסדר. כששאלתי את אלי אסרף הוא השיב שזה לא ענייני".

לטענתה של חרד, פנה אליה אסרף לפני שבוע והודיע לה על כוונתו לסגור את החשבון, כיוון שאין בו כסף. חרד המופתעת ביקשה לדעת לאן נעלם הכסף ונענתה כי רובו מומש לתשלום עבור המסיבה שנערכה לה עם זכייתה. "אמרו לי שהמסיבה אורגנה בהתנדבות, מטעם העירייה. כה פתאום הוציאו כסף מחשבון הבנק שלי" תובעת חרד לדעת. שושן חורי אמר. "זו שחיתות, התעללות בנערה שהביאה כבוד רב לבאר־שבע. איש אינו יודע כמה כספים הופקדו בקרן ומה קרה לכספים ששכחו להפקיד".

בתגובה אמר אלי אסרף, "רוב הכספים כיסו את ההוצאות של המסיבה. לצערי לא זרמו תרומות לקרן כפי שצפינו שיזרמו". אסרף אמר עוד, כי אינו יודע מי הבטיח לזהבה שהמסיבה תהייה חינם, וציין כי יש רישום מדוייק של כל הוצאות הכספים.

הותר פרסום מעצר חשוד בקשר להשיג נשק לפת"ח

עתיים

בית המשפט המחוזי בתל אביב הסיר אתמול צו איסור פרסום על מעצרו של אחמד בדיר (25) מכפר־קאסם, המואשם שתכנן עם אחיו להשיג נשק לביצוע פעולה חבלנית על ידי אנשי פת"ח בתוך ישראל.

בכתב האישום טוענת נציגת הפרקליטות, עו"ד הדסה נאור, כי ב־22.10.88 נסע הנאשם לאיטליה לפגוש את אחיו, חוסני בדיר, חבר הפת"ח, וקשר עם אחיו להשיג נשק לביצוע פעולה צבאית בישראל.

השופטת, שרה סירוטה, נעתרה לבקשת התביעה והסנגוריה לבטל את צו איסור הפרסום שהוטל על הפרשה. השופטת דחתה את החלטתה בדבר מעצרו של הנאשם, עד לתום ההליכים, כבקשת התביעה, לשבוע הבא.

3 שוטרים גרמו תאונות עם נפגעים בדרך לאירועים

עתיים

שלושה שוטרים הואשמו אתמול בבית משפט השלום בתל אביב, כל אחד בנפרד, בנהיגה רשלנית שגרמה פגיעות פיזיות ונזקים לרכוש.

ציון לוי (39) מבני־ברק הואשם כי ב־13.7.88 נהג ניידת משטרתית במרכז חולון במהירות של 120 קמ"ש, בדרכו לאירוע, כאשר האורות הכחולים והסירנה פועלים. בצומת דרכים לא הבחין בילדה בת 10 שחצתה את הכביש במעבר חציה, ופגע בה. לילדה נגרמו חבלות בראש וברגל.

יאיר ציפורי (28) מרמת־גן הואשם, כי ב־8.1.88 היה בדרכו לאירוע במזרד סיירה, משטרתית והפעיל צפירה ואורות מהבהבים. ציפורי לא הבחין ברכב שנסע מולו, וגרם להתנגשות חזיתית שבה נחבלו שני הנהגים ונגרמו נזקים לכלי הרכב.

אלון כהן (27) מנתניה הואשם, כי ב־16.7.88 בעת שהיה בדרכו לאירוע פלילי, נכנס לצומת הכפר הירוק באור אדום. הוא גרם להתנגשות חזיתית במכונית שחצתה את הצומת באור ירוק. בתאונה נפצעו הנאשם, שוטר שישב לידו, ונהג המכונית הפרטית. לכלי הרכב נגרמו נזקים.

אם חשודה באחסון תכשיטים גנובים ל־4 בניה העבריינים

קובי מנדל

המשטרה חושדת, כי גילה טל (50) מקרית ביאליק, הסתירה בביתה תכשיטי זהב שגנבו בניה העבריינים. אתמול בקשה המשטרה מבית משפט השלום בחיפה להאריך את מעצרה.

נציג המשטרה, רס"מ חיים שרון, טען בפני השופט, ראובן בן חורין, כי בחיפוש בביתה נמצאו תכשיטי זהב רבים, וחומר החשוד כסם. את התכשיטים קיבלה מארבעת בניה, שהם עבריינים. עוד טען נציג המשטרה, כי יתכן שהתכשיטים שייכים לאשה שהעסיקה את החשודה בביתה.

החשודה הכחישה את טענות המשטרה, וטענה כי מדובר בעלילת שווא שרקמו נגדה חברים של בניה. השופט החליט להאריך את מעצרה ביומיים, לאחר שקבע כי קיימת בידי המשטרה ראיה — מידע שמסר לה אלמוני — הקושרת אותה לחשדות.